

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Τμήμα
Διεθνών, Ευρωπαϊκών &
Περιφερειακών Σπουδών

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ 2013 – 14

ΑΘΗΝΑ 2013

Τον οδηγό επιμελήθηκε ο Κώστας Κολιόπουλος. Συνεργάστηκαν: Ανδρέας Γκόφας, Δημήτρης Χρυσόχου, Γιώργος Καπούλας, Γιώργος Στασινόπουλος.

ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΜΕ ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Καθηγήτρια Ειρήνη Χειλά

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ: Αικατερίνη Κιζίρογλου

ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ ΤΟΜΕΩΝ

- **ΔΙΕΘΝΩΝ & ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΘΕΣΜΩΝ:**

Καθηγητής Ευάγγελος Ραυτόπουλος

- **ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ:**

Αναπλ. Καθηγητής Δημήτρης Καιρίδης

- **ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ:**

Χρέη επιτελεί η Πρόεδρος του Τμήματος, Καθηγήτρια Ε. Χειλά

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΙ ΣΕ ΟΡΓΑΝΑ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΣΥΓΚΛΗΤΟΣ: Η Πρόεδρος του Τμήματος, Καθηγήτρια Ειρήνη Χειλά.

ΦΟΙΤΗΤΕΣ: 974 (Ακαδ. έτος 2012-2013)

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: 29 ΜΕΛΗ ΔΕΠ, 1 Ε.Ε.ΔΙ.Π.

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ: 5

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ: Παλαιό Κτίριο, 2ος όροφος Λ. Συγγρού 136, Αθήνα 176 71

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: <http://des.panteion.gr>

e mail: des@panteion.gr

Τηλ. 210-920-1042, 210-920-1392, 210-920-1388

Τηλεομοιοτυπία (fax): 2109218-427

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

Π.Μ.Σ. ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΤΙΤΛΟΣ: Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Διεθνών Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών (ισότιμο με Master's)

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΦΟΙΤΗΣΗΣ: 4 εξάμηνα, Υποχρεωτική εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ: 201 (Ακαδ. έτος 2012-2013)

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: 53

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Π.Μ.Σ.: Καθηγητής Στ. Περράκης

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ Π.Μ.Σ.: Ο Πρόεδρος του Τμήματος, ο Δ/ντής του Π.Μ.Σ. και οι Διευθυντές των Τομέων αριστίνδην, καθώς και ο Καθηγητής Κ. Στεφάνου και ο Καθηγητής Χρ. Παπάζογλου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ:

Συγγρού 136, Αθήνα 176 71

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: <http://postdes.panteion.gr/>

Τηλ. 210-920-1042, 210-920-1392, 210-920-1388 Τηλεομοιοτυπία (fax): 2109218-427

ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

Εκπόνηση διδακτορικής διατριβής υπό την επίβλεψη τριμελούς επιτροπής καθηγητών που ορίζει η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης. Απαραίτητη προϋπόθεση η κατοχή αναγνωρισμένου μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών.

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΣΠΟΥΔΩΝ: 3-5 έτη

ΥΠΟΨΗΦΙΟΙ ΔΙΔΑΚΤΟΡΕΣ: 85

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ-ΕΝΤΥΠΟ ΑΙΤΗΣΗΣ: Γραμματεία Τμήματος

Τηλ. 210 920-1387, 210 920-1041

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΟΙ ΜΕ ΤΟ ΤΜΗΜΑ Δ.Ε.Π.Σ.

- ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ (Ι.ΔΙ.Σ.)

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Καθηγητής Χ. Παπασωτηρίου

ΜΕΛΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ: Καθηγητής Γρ. Τσάλτας, Καθηγητής Ευ. Ραυτόπουλος, Ομότ. Καθηγητής Π. Ρουμελιώτης, Αναπλ. Καθηγητής Δ. Καιρίδης.

Χιλλ 3-5, Πλάκα, Αθήνα 105 58

Τηλ: 210 3312-325 / 3312-326 / 3312-327

FAX: 210 3313-575

Ιστότοπος: <http://www.idis.gr>

Επικοινωνία: deca@idis.gr

- ΚΕΝΤΡΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ (Κ.Ε.Τ.)

Το Κ.Ε.Τ. έχει αναστείλει τη λειτουργία του από το 2009, ενώ οι ερευνητικές δραστηριότητές του καλύπτονται εν μέρει από τα ερευνητικά κέντρα ECEFIL και το Ε.Κ.Ε.Κ.Δ.Α.Α.Δ. Το Τμήμα ΔΕΠΣ εξετάζει την επαναλειτουργία του Κ.Ε.Τ.

- ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Καθηγητής Γρ. Τσάλτας

ΔΙΟΙΚΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ: Καθηγητής Στ. Περράκης, Καθηγητής Ε. Ραυτόπουλος, Επικ.

Καθηγήτρια Μ.-Ντ. Μαρούδα, Τηλ. Μπούρτζης (Υπ. Διδάκτωρ, Εκπρόσωπος

Μεταπτυχιακών Φοιτητών)

Τηλ. 210 920-1832

Ιστότοπος: <http://www.ekepek.gr/>

Επικοινωνία: gtsaltas@panteion.gr

- ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Καθηγητής Στ. Περράκης

ΔΙΟΙΚΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ: Καθηγητής Γρ. Τσάλτας, Επικ. Καθηγητής Ε. Συρίγος, Επικ.

Καθηγήτρια Μ.-Ντ. Μαρούδα, Υποψήφιος Διδάκτορας Α. Κωνσταντάρας.

Τηλ: 210 920-1852,

Ιστότοπος: <http://www.ekekdaad.org/>

Επικοινωνία: sperrak@panteion.gr

- **ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ & ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗΣ (Mediterranean Programme for International Environmental Law and Negotiation – MEPIELAN CENTRE)**

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Καθηγητής Ευ. Ραυτόπουλος

ΔΙΟΙΚΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ: Καθηγητής Χ. Ταγαράς, Καθηγητής Γρ. Τσάλτας, Καθηγητής Κ. Αρβανιτόπουλος, Εκπρόσωπος Φοιτητών.

ΤΗΛ.: 210-920 1841 FAX: 210-961 0591

Ιστότοπος: www.mepielan.gr

Επικοινωνία: info@mepielan.gr

- **ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ European Center of Economic and Financial Law (ECEFIL)**

Το Ευρωπαϊκό Κέντρο Οικονομικού και Χρηματοοικονομικού Δικαίου, σε αγγλική απόδοση European Center of Economic and Financial Law (ECEFIL), ιδρύθηκε με απόφαση της Συγκλήτου του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών στις 8 Ιουλίου 2010, μετά από κοινή πρωτοβουλία του Καθηγητή του Τμήματος Διεθνών Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών Κ. Στεφάνου και του Αναπλ. Καθηγητή του Τμήματος Διεθνών Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών Χρ. Γκόρτσου.

ΔΙΟΙΚΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ: Καθηγητής Κ. Στεφάνου, Καθηγητής Χρ. Γκόρτσος, Επικ. Καθηγήτρια Μ. Μενγκ-Παπαντώνη, Λέκτορας Χρ. Λιβαδά (Τμήμα Νομικής ΕΚΠΑ), Αικ. Λαγαρία (Υποψήφια Διδάκτορας Τμήματος ΔΕΠΣ Παντείου Παν/μίου)

Διεύθυνση: Πάντειο Πανεπιστήμιο, Λεωφ. Συγγρού 136, 17671 Αθήνα.

Ιστότοπος: <http://www.ecefil.eu>

Επικοινωνία: info@ecefil.eu

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΟ ΤΜΗΜΑ Δ.Ε.Π.Σ. ΜΕ ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: Η ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

1. ΙΣΤΟΡΙΑ-ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ-ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ
  - 1.1. Περί του Παντείου Πανεπιστημίου, του Τμήματος Δ.Ε.Π.Σ. και των διεθνολογικών σπουδών
    - 1.1.1. Το Πάντειο: Ιστορική αναδρομή
    - 1.1.2. Το Πάντειο σήμερα
    - 1.1.3. Το Τμήμα Διεθνών Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών: Ένα νέο Τμήμα με μεγάλη παράδοση
  - 1.2. Η διάρθρωση του Τμήματος σε Τομείς
  - 1.3. Η διοίκηση του Τμήματος
    - 1.3.1. Τα διοικητικά όργανα του Τμήματος
    - 1.3.2. Τα διοικητικά όργανα του Τομέα
  - 1.4. Το προσωπικό του Τμήματος
    - 1.4.1. Διδακτικό προσωπικό
    - 1.4.2. Διοικητικό προσωπικό
  - 1.5. Γραφεία διδακτικού προσωπικού
2. Η ΦΟΙΤΗΣΗ ΣΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
  - 2.1. Παιδαγωγική φιλοσοφία και μαθησιακοί στόχοι
  - 2.2. Κανονιστικό πλαίσιο σπουδών
    - 2.2.1. Διάρκεια και οργάνωση σπουδών
    - 2.2.2. Φοιτητική ιδιότητα και κατηγορίες φοιτητών
    - 2.2.3. Εγγραφή
    - 2.2.4. Πρόγραμμα Σπουδών
    - 2.2.5. Δήλωση επιλογής μαθημάτων – Μεταφορά μαθημάτων - Εξετάσεις
    - 2.2.6. Ξένη γλώσσα
    - 2.2.7. Λήψη πτυχίου - Βαθμός
    - 2.2.8. Πρόγραμμα Socrates - Erasmus
    - 2.2.9. Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης
    - 2.2.10. Συνεργαζόμενα Πανεπιστήμια Εξωτερικού
    - 2.2.11. Αρχές που διέπουν το πρόγραμμα Erasmus
    - 2.2.12. Αρχές αναγνώρισης στο πλαίσιο του Προγράμματος Erasmus
  - 2.3. Βιβλιοθήκες
    - 2.3.1. Βιβλιοθήκη – Υπηρεσία πληροφόρησης
    - 2.3.2. Η Βιβλιοθήκη του Ι.Δι.Σ.
    - 2.3.3. Η Βιβλιοθήκη του Κ.Ε.Τ.
  - 2.4. Φοιτητική μέριμνα
    - 2.4.1 Διδακτικά βιβλία

- 2.4.2. Υποτροφίες επίδοσης - Βραβεία
  - 2.4.3. Σίτιση
  - 2.4.4. Στέγαση
  - 2.4.5. Υγειονομική Περίθαλψη
  - 2.5. Αθλητισμός
  - 2.6. Γραφείο Σταδιοδρομίας
  - 2.7. Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης
  - 2.8. Φοιτητικές Δραστηριότητες, Συνδικαλισμός κ.ά.
3. ΟΙ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΣΤΟ ΤΜΗΜΑ
- 3.1. Το ΠΜΣ Διεθνών Ευρωπαϊκών & Περιφερειακών Σπουδών
  - 3.2. Διδακτορικές σπουδές
4. Η ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΟ ΤΜΗΜΑ
- 4.1. Το Ινστιτούτο Διεθνών Σχέσεων (Ι.ΔΙ.Σ.)
    - 4.1.1 Σκοποί
    - 4.1.2. Διοικητική διάρθρωση
    - 4.1.3. Ερευνητικά Κέντρα και Προγράμματα
    - 4.1.4. Ερευνητικό Δυναμικό
    - 4.1.5. Διοικητικό Προσωπικό
    - 4.1.6. Εκδηλώσεις και δραστηριότητες
    - 4.1.7. Βιβλιοθήκη
    - 4.1.8. Εγκαταστάσεις
    - 4.1.9. Εκδόσεις
  - 4.2. Το Κέντρο Ευρωπαϊκής Τεκμηρίωσης
  - 4.3. Το Ευρωπαϊκό Κέντρο Περιβαλλοντικής Έρευνας και Κατάρτισης (Ε.ΚΕ.Π.Ε.Κ.)
  - 4.4. Το Ευρωπαϊκό Κέντρο Έρευνας και Κατάρτισης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και Ανθρωπιστικού Δικαίου
  - 4.5. Μεσογειακό Πρόγραμμα Διεθνούς Περιβαλλοντικού Δικαίου και Διαπραγμάτευσης – Mediterranean Programme for International Environmental Law and Negotiation (Mepielan Centre)
  - 4.6. Ευρωπαϊκό Κέντρο Οικονομικού και Χρηματοοικονομικού Δικαίου (European Centre of Economic and Financial Law (ECEFIL))

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

- 1. ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ & ΟΙ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ
- 2. ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ & ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ
  - 2.1. Γενικά
  - 2.2. Το Περιεχόμενο Μαθημάτων

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ
Η ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Η ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

1. ΙΣΤΟΡΙΑ – ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ -ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

1.1. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΑΝΤΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ, ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ Δ.Ε.Π.Σ. ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

1.1.1. Το Πάντειο: Ιστορική Αναδρομή

Το Πάντειο ιδρύθηκε το 1927 και ανήκει στα τρία πρώτα ιδρύματα Πολιτικών Επιστημών στην Ευρώπη. Η δημιουργία του οφείλεται στα οράματα δύο, αγνώστων μεταξύ τους, νέων ανθρώπων που τους ένωναν σπουδές στη φημισμένη Ελεύθερη Σχολή Πολιτικών Επιστημών του Παρισιού, τον Γεώργιο Φραγκούδη και τον Αλέξανδρο Πάντο. Χάρη στον πρώτο, ο ναύαρχος Κουντουριώτης, τότε Πρόεδρος της Δημοκρατίας, εγκαινίασε το αρχικό κτίριο της Σχολής, που πρωτολειτούργησε το 1930 με 200 φοιτητές. Η περιουσία που άφησε ο δεύτερος με τη διαθήκη του – που εκτέλεσε ο Ελευθέριος Βενιζέλος, τότε Πρωθυπουργός της χώρας – ύστερα από προτροπή του Φραγκούδη, απέτρεψε τις οικονομικές αβεβαιότητες λειτουργίας της Σχολής και εμπέδωσε την παρουσία της στα ακαδημαϊκά δρώμενα της χώρας. Η Σχολή μετονομάστηκε έτσι Πάντειος Ανωτάτη Σχολή Πολιτικών Επιστημών. Στα πρώτα χρόνια λειτουργίας της, σημαντική υπήρξε η συνδρομή του Γ. Παπανδρέου, τότε Υπουργού Παιδείας. Την περίοδο αυτή, η Σχολή λειτούργησε ως Ν.Π.Ι.Δ. που διοικήθηκε από εξαμελές Δ.Σ. Είχε δύο Τμήματα, το Πολιτικό-Ιστορικό και το Κοινωνικό-Οικονομικό, τριετούς φοίτησης.

Σταδιακά, η Σχολή αναπτύχθηκε καταλαμβάνοντας σημαντική θέση στην ακαδημαϊκή ζωή του τόπου. Σταθμοί σε αυτή την πορεία υπήρξαν:

- Το 1936, όταν η Σχολή αναγνωρίστηκε ως «Κοινοφελές Ίδρυμα Ανωτάτης Εκπαίδευσης», με πτυχίο σημαντικό για την πρόσβαση και εξέλιξη στη Δημόσια Διοίκηση.
- Το 1937, όταν μετατράπηκε σε Ν.Π.Δ.Δ.
- Το 1951, με την εισαγωγή της πανεπιστημιακής οργάνωσης (Πρύτανης, Σχολή, Γενική Συνέλευση Καθηγητών), ενώ τα δύο Τμήματα της Σχολής ονομάστηκαν Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης.
- Το 1963, όταν οι σπουδές έγιναν τετραετούς διάρκειας.

Το τοπίο άλλαξε δραστικά μετά το 1974. Νέα μαθήματα ενσωματώθηκαν στα Προγράμματα Σπουδών και η όσμωση με τα μαθήματα της νομικής επιστήμης, που τότε κυριαρχούσαν, προσέδωσε ένα άλλο ενδιαφέρον και μια άλλη κατεύθυνση στη Σχολή. Το 1983 δημιουργήθηκαν τρία Τμήματα: Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σπουδών, Δημόσιας Διοίκησης και Κοινωνιολογίας.

Στην καμπή των εξελίξεων του 1989, η Σχολή μετατράπηκε (Π.Δ. 377/89) σε Πάντειο Πανεπιστήμιο Πολιτικών και Κοινωνικών Επιστημών και απέκτησε άλλα πέντε νέα Τμήματα: Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, Ψυχολογίας, Κοινωνικής Πολιτικής και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας, Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Γενικό Τμήμα Δικαίου.

Κατά τη δεκαετία του 1990 στο Πάντειο δημιουργήθηκαν επιπλέον νέα Τμήματα: Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών, Κοινωνικής Πολιτικής, Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας, Κοινωνικής Ανθρωπολογίας. Παράλληλα το Πανεπιστήμιο βελτίωσε εντυπωσιακά τις κτιριακές του υποδομές. Το παλαιό-νεοκλασικό κτίριο ανακαινίσθηκε. Αναγέρθηκε το Νεότευκτο Επταώροφο Κτίριο. Αναπτύχθηκαν και άλλοι χώροι για τη στέγαση των ερευνητικών δραστηριοτήτων καθώς και το Γυμναστήριο.

1.1.2. Το Πάντειο σήμερα

Το Πάντειο, 85 χρόνια μετά, αποτελεί σήμερα ένα δυναμικό Α.Ε.Ι. με εθνική απήχηση και διεθνές προφίλ. Στο διδακτικό του προσωπικό εντάσσονται 250 μέλη ΔΕΠ (Καθηγητές, Αναπληρωτές Καθηγητές, Επίκουροι Καθηγητές και Λέκτορες), ενώ στις 4 Σχολές και στα 9 Τμήματά του έχει περίπου 16.500 εγγεγραμμένους φοιτητές, οι περισσότεροι από τους οποίους είναι ενεργοί.

Στο Πάντειο λειτουργούν ακόμα 3 Ερευνητικά Ινστιτούτα, 4 Εργαστήρια, 19 Ερευνητικά Κέντρα, Κέντρο Ευρωπαϊκής Τεκμηρίωσης.

Το Πάντειο έχει πρωτοποριακούς πολιτικούς και κοινωνικούς προσανατολισμούς, συμμετέχει στο κοινωνικό γίγνεσθαι, είναι ανοικτό στη διεθνή κοινότητα και υποδέχεται πολλούς αλλοδαπούς φοιτητές από τη Μεσόγειο, τη Νοτιοανατολική Ευρώπη κ.λπ.

Πρόκειται για ένα Α.Ε.Ι. με σαφή ευρωπαϊκό-διεθνή προσανατολισμό: 9 έδρες Jean Monnet, συμμετοχή στα Ευρωπαϊκά Προγράμματα Erasmus, Leonardo, Tempus, Equal, Equarol, Georas κ.λπ., πολλές διεθνείς συνεργασίες, διμερείς συμβάσεις με 65 Πανεπιστήμια και Ινστιτούτα 17 ευρωπαϊκών χωρών, αλλά και πολυμερείς, όπως το Euromaster “Human Rights and Democratisation”. Στην τρέχουσα περίοδο προωθούνται νέες διεθνείς συνεργασίες. Εντυπωσιακή εξάλλου είναι η δραστηριότητα του Παντείου στις Μεταπτυχιακές Σπουδές.

1.1.3. Το Τμήμα Διεθνών Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών: Ένα νέο Τμήμα με μεγάλη παράδοση

Το Πάντειο Πανεπιστήμιο έχει μεγάλη διεθνολογική παράδοση, που σημαδέυτηκε ήδη προπολεμικά με την παρουσία ενός από τους μεγαλύτερους Έλληνες διεθνολόγους, του Στέλιου Σεφεριάδη.

Το Διεθνές Δίκαιο αποτελούσε από πολύ νωρίς βασικό συστατικό στοιχείο του προγράμματος μαθημάτων στην τότε Πάντειο Σχολή, ακόμα και κατά την περίοδο της τριετούς φοίτησης. Το 1963-64, στο Πρόγραμμα του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης εντάχθηκε μάθημα Διεθνών Σχέσεων που διδάχτηκε από τον Καθηγητή Διεθνούς Δικαίου Γ. Τενεκίδη, με την επικουρία αργότερα του τότε πανεπιστημιακού βοηθού Γ. Κρανιδιώτη – μετέπειτα αναπληρωτή Υπουργού Εξωτερικών. Έτσι, τα μαθήματα «Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο», «Διπλωματική Ιστορία», «Ειδικά Θέματα Διεθνούς Δικαίου», «Διεθνείς Σχέσεις» αποτέλεσαν τον πρόδρομο και την αφετηρία των εξελίξεων που οδήγησαν στο σημερινό πρόγραμμα σπουδών.

Πράγματι, αυτός ο πυρήνας μαθημάτων αναπτύχθηκε εντυπωσιακά την επαύριον της Μεταπολίτευσης, όταν κυρίως διευρύνθηκαν και καθιερώθηκαν οι Διεθνείς Σχέσεις ως βασικός κορμός των γνωστικών αντικειμένων. Η όλη ανάπτυξη των Διεθνολογικών Σπουδών, ιδίως στη διάσταση των Διεθνών Σχέσεων που διευρύνθηκε στη δεκαετία του 1980, ανταποκρινόταν σε ένα γενικότερο κλίμα πολιτικοκοινωνικών αντιλήψεων της εποχής, που κυριάρχησε στη χώρα, με ραγδαία ανάπτυξη των Πολιτικών και Κοινωνικών Επιστημών, ενώ επήλθε επίσης λόγω των αναγκών και των θεωρήσεων της λειτουργίας του διεθνούς συστήματος, αλλά και των εθνικών προτεραιοτήτων σε έναν ραγδαία μεταβαλλόμενο κόσμο. Τούτο οριζόταν από το Κυπριακό πρόβλημα μετά την τουρκική εισβολή και κατοχή της Κύπρου το 1974, τις ελληνοτουρκικές τριβές για το καθεστώς του Αιγαίου, μειονοτικά και άλλα ζητήματα, άλλα προβλήματα στη Βαλκανική/Εθνική περίμετρο, την ενσωμάτωση της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα/Ένωση, τη συμμετοχή σε διεθνή όργανα και θεσμούς κ.λπ. Τη μετάβαση αυτή καθοδήγησαν και υπηρέτησαν αρχικά, εκτός του Γ. Τενεκίδη, οι Καθηγητές Σπ. Καλογερόπουλος-Στράτης, Α.Β. Παπακώστας και αργότερα οι Καθηγητές Χ. Ροζάκης, Θ. Χριστοδουλίδης, Δ. Κώνστας.

Αναμφίβολα, τη δεκαετία του 1980, σημειώθηκε σε εθνική κλίμακα άνθηση των Διεθνών Σχέσεων. Σε ακαδημαϊκό επίπεδο το Πάντειο κατέκτησε δεσπόζουσα θέση σε αυτή τη νέα κατάσταση. Δημιούργησε, στο ήδη ιδρυμένο από το 1983 Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σπουδών, ένα πλήρες και ισορροπημένο σε μαθήματα πρόγραμμα διεθνών σπουδών με νομικές και πολιτικές κατευθύνσεις, πρωτοποριακό στην Ελλάδα. Στο νέο ισχυρό Διεθνολογικό Τμήμα, που προέκυψε το 1997, από την κατάτμηση του παλαιού Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σπουδών, διαμορφώθηκε τελικά ένα πρόγραμμα με έντονο διεπιστημονικό χαρακτήρα που ανταποκρίνεται στις σύγχρονες ανάγκες συμμετοχής της χώρας μας στο διεθνές και στο ευρωπαϊκό γίγνεσθαι από νομικής και πολιτικής σκοπιάς, χωρίς να απουσιάζει η οικονομική πλευρά των Διεθνών Σχέσεων, και βέβαια οι διαστάσεις της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης. Το πρόγραμμα αυτό στηρίζουν, με τη διδασκαλία και την ερευνά τους 29 μέλη ΔΕΠ, υψηλού επιπέδου, πολλά με μεγάλη διεθνή εμπειρία. Δεν είναι τυχαίο ότι το Πάντειο, στο πεδίο των Διεθνολογικών Σπουδών αποτέλεσε παράδειγμα για άλλα Α.Ε.Ι. που απέκτησαν Τμήματα Διεθνών Σπουδών (βλέπε Οικονομικό Αθήνας, Μακεδονίας, Πειραιά).

Πρέπει να σημειωθεί ότι στα χαρακτηριστικά του προγράμματος σπουδών του Τμήματος Δ.Ε.Π.Σ. περιλαμβάνεται η συστηματική μελέτη τόσο της θεωρίας όσο και της πρακτικής, σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Μια τέτοια απαιτητική σφαιρική και διεπιστημονική θεώρηση δεν προσφέρει στον φοιτητή απλά την αναγκαία για τη λήψη του πτυχίου γνώση, αλλά και την απαραίτητη βάση είτε για μεταπτυχιακές σπουδές είτε για πρόσβαση στην αγορά εργασίας (ΥΠ.ΕΞ., Διεθνής/Εθνική Υπαλληλία, Ε.Ε., στελέχη Μ.Κ.Ο., ιδιωτικού τομέα κ.λπ.). Η θεσμοθέτηση για τους προπτυχιακούς φοιτητές της πρακτικής άσκησης από την ακαδημαϊκή περίοδο 2005-06 απετέλεσε τομή στα πλαίσια του νέου ανανεωμένου

προγράμματος σπουδών του Τμήματος Δ.Ε.Π.Σ.

1.2. Η ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΣΕ ΤΟΜΕΙΣ

Προκειμένου να οργανωθούν καλύτερα οι εκπαιδευτικές και διοικητικές λειτουργίες του Τμήματος, αυτό χωρίζεται σε επιμέρους Τομείς συναφών γνωστικών αντικειμένων. Σύμφωνα με αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης, το Τμήμα περιλαμβάνει τρεις Τομείς:

- Διεθνών Σχέσεων,
  - Διεθνών και Ευρωπαϊκών Θεσμών
  - Διεθνούς Πολιτικής Οικονομίας και Πολιτισμικών Σχέσεων.
- Τα γνωστικά αντικείμενα του κάθε Τομέα ορίστηκαν ως εξής:

1. Τομέας Διεθνών Σχέσεων

- Ιστορία των Διεθνών Σχέσεων και Στρατηγικής.
- Θεωρία και Μεθοδολογία των Διεθνών Σχέσεων.
- Διεθνής Πολιτική.
- Συγκριτική Πολιτική.
- Στρατηγικές Σπουδές.
- Επίλυση Συγκρούσεων.
- Θεωρία και Ανάλυση Εξωτερικής Πολιτικής.
- Πολιτικές Όψεις των Διεθνών Θεσμών.
- Θεωρίες Ολοκλήρωσης.
- Εξωτερική Πολιτική Μεγάλων Δυνάμεων.
- Μελέτη Χωρών και Περιοχών με έμφαση σε Βαλκάνια, Τουρκία, Μέση Ανατολή, Ευρώπη, Ηνωμένες Πολιτείες, Ρωσία, Κίνα.
- Ελληνική Εξωτερική και Αμυντική Πολιτική.

2. Τομέας Διεθνών και Ευρωπαϊκών Θεσμών

- Διεθνές Δίκαιο.
- Θεωρία, Μεθοδολογία και Ιστορία του Διεθνούς Δικαίου.
- Διεθνείς Οργανισμοί.
- Διπλωματική Ιστορία.
- Διπλωματικές Σπουδές.
- Θεσμοί, Δίκαιο και Πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Διεθνές και Ευρωπαϊκό Οικονομικό Δίκαιο.
- Διεθνής Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

3. Τομέας Διεθνούς Πολιτικής Οικονομίας και Πολιτισμικών Σχέσεων

- Μικροοικονομική.
- Μακροοικονομική.
- Διεθνής Πολιτική Οικονομία.
- Οικονομική Πολιτική.
- Ευρωπαϊκή Πολιτική Οικονομία.
- Οικονομική της Εργασίας.
- Παγκοσμιοποίηση.

- Διεθνής Μακροοικονομική.
- Διεθνές Εμπόριο.
- Διεθνείς Νομισματικές και Χρηματιστικές Σχέσεις.
- Οικονομική της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης.
- Περιφερειακή Πολιτική και Ανάπτυξη.
- Κλαδική Οικονομία και Πολιτικές.
- Ευρωπαϊκή Νομισματική Ενοποίηση.
- Πολιτιστική Διπλωματία.
- Σπουδές Φύλου.

1.3. Η ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Πρόεδρος: Καθηγήτρια Ε. Χειλά.

Διευθυντές Τομέων

- Διεθνών & Ευρωπαϊκών Θεσμών: Καθηγητής Ευ. Ραυτόπουλος
- Διεθνών Σχέσεων: Αναπλ. Καθηγητής Δ. Καιρίδης
- Διεθνούς Πολιτικής Οικονομίας & Πολιτισμικών Σχέσεων: Χρέη διευθυντή εκτελεί η Πρόεδρος, Καθηγήτρια Ε. Χειλά.

Γραμματέας: Αικ. Κιζίρογλου

1.3.1. Τα διοικητικά όργανα του Τμήματος

Το Τμήμα διοικείται από τη Γενική Συνέλευση και τον/την Πρόεδρο.

• Η Γενική Συνέλευση

Η Γενική Συνέλευση (ΓΣ) αποτελείται από τον Πρόεδρο του Τμήματος, τα μέλη ΔΕΠ, εκπρόσωπο των προπτυχιακών φοιτητών, εκπρόσωπο των μεταπτυχιακών φοιτητών και έναν εκπρόσωπο ανά κατηγορία των μελών του Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού και του Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού.

Η ΓΣ καθορίζει την εκπαιδευτική και ερευνητική πολιτική του Τμήματος και έχει τη γενική εποπτεία της λειτουργίας του.

Η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης (ΓΣΕΣ) απαρτίζεται από τον Πρόεδρο του Τμήματος, τα μέλη ΔΕΠ της Γενικής Συνέλευσης και εκπρόσωπο των μεταπτυχιακών φοιτητών. Η ΓΣΕΣ καθορίζει την πολιτική του Τμήματος για τις μεταπτυχιακές σπουδές.

• Ο/Η Πρόεδρος

Ο/Η Πρόεδρος εκπροσωπεί το Τμήμα. Συγκαλεί τη Γενική Συνέλευση, καταρτίζει την Ημερήσια Διάταξη και προεδρεύει των εργασιών των οργάνων αυτών. Εισηγείται στη ΓΣ, συγκροτεί Επιτροπές και μεριμνά για την εφαρμογή των αποφάσεών τους. Προϊστάται των διοικητικών υπηρεσιών του Τμήματος.

1.3.2. Τα διοικητικά όργανα του Τομέα

- Η Γενική Συνέλευση του Τομέα

Ο Τομέας διοικείται από τη Γενική Συνέλευση και από τον Διευθυντή του.

Η ΓΣ αποτελείται από τα μέλη ΔΕΠ του Τομέα, και έναν εκπρόσωπο ανά κατηγορία των μελών του Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού και του Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού.

Η ΓΣ εκλέγει τον Διευθυντή, υποβάλλει προτάσεις σχετικά με το Πρόγραμμα Σπουδών στη Γενική Συνέλευση του Τμήματος, κατανέμει τα κονδύλια του προϋπολογισμού του Τομέα και εισηγείται σχετικά με την κατανομή του διδακτικού έργου στα μέλη ΔΕΠ, τα γνωστικά αντικείμενα των προκηρύξεων νέων θέσεων και τη σύνθεση των επιτροπών κρίσης στη ΓΣ του Τμήματος.

- Ο Διευθυντής του Τομέα

Ο Διευθυντής του Τομέα συγκαλεί τη Γενική Συνέλευση, καταρτίζει την Ημερήσια Διάταξη, προεδρεύει των εργασιών της ΓΣ και μεριμνά για την εφαρμογή των αποφάσεών της.

1.4. ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

1.4.1. Διδακτικό Προσωπικό

ΑΡΒΑΝΙΤΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, Καθηγητής (αναστολή καθηκόντων)

- Πτυχίο Παντείου Ανωτάτης Σχολής Πολιτικών Επιστημών
- Μεταπτυχιακό Δίπλωμα (Μ.Δ.) στις Διεθνείς Υποθέσεις, American University, Washington D.C.
- Διδακτορικό Δίπλωμα (Ph.D.) στις Διεθνείς Σχέσεις, American University Washington D.C.
- Post Doctoral Fellow – Visiting Scholar, Harvard University.
Θεωρία Διεθνών Σχέσεων

ΓΚΟΡΤΣΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ, Καθηγητής (εκκρεμεί διορισμός)

- Πτυχίο Νομικής Σχολής Εθνικού & Καποδιστριακού Παν/μίου Αθηνών
- Πτυχίο Οικονομικής Σχολής Εθνικού & Καποδιστριακού Παν/μίου Αθηνών
- Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Πανεπιστημιακού Ινστιτούτου Ανωτ. Διεθνών Σπουδών Γενεύης στο Τραπεζικό Δίκαιο
- Διδακτορικό Δίπλωμα Πανεπιστημιακού Ινστιτούτου Ανωτ. Διεθνών Σπουδών Γενεύης
Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο

ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, Καθηγητής

- Πτυχίο Νομικής Σχολής Εθνικού & Καποδιστριακού Παν/μίου Αθηνών
- Πτυχίο Δημόσιας Διοίκησης & Πολιτικών Επιστημών Εθνικού & Καποδιστριακού Παν/μίου Αθηνών
- Πτυχίο Φιλοσοφικής και Παιδαγωγικής Ψυχολογίας Εθνικού & Καποδιστριακού Παν/μίου Αθηνών
- D.E.A. Συγκριτικής Πολιτικής Παν/μίου Paris I- Σορβόννη

- Διδακτορικό Δίπλωμα Πολιτικής Επιστήμης Παν/μίου Paris I - Σορβόννη
Πολιτικές Δυνάμεις – Ελληνική Πολιτική

ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ ΧΡΗΣΤΟΣ, Καθηγητής (εκκρεμεί διορισμός)

- Πτυχίο Οικονομικής Επιστήμης Αριστοτελείου Παν/μίου Θεσσαλονίκης
- M.A. Οικονομικών, Παν/μιο Illinois, Urbana
- Ph.D. Οικονομικών, Παν/μιο Illinois, Urbana
Διεθνής Πολιτική Οικονομία

ΠΑΠΑΣΩΤΗΡΙΟΥ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ, Καθηγητής

- Πτυχίο (First Class B.A.) Σχολής Φιλοσοφίας, Πολιτικής και Οικονομικών,
Παν/μιο Οξφόρδης
- M.A. Τμήμα Πολιτικών Επιστημών, Παν/μιο Stanford
- Διδακτορικό Δίπλωμα (Ph.D.) Τμήμα Πολιτικών Επιστημών, Παν/μιο
Stanford
Διεθνείς Σχέσεις – Στρατηγικές Σπουδές

ΠΕΡΡΑΚΗΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ, Καθηγητής

- Πτυχίο Νομικής Σχολής Εθνικού & Καποδιστριακού Παν/μίου Αθηνών
- Δίπλωμα του Ινστιτούτου Ανωτέρων Ευρωπαϊκών Σπουδών, Στρασβούργο
- Δίπλωμα Διεθνούς και Συγκριτικού Δικαίου των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων
του Διεθνούς Ινστιτούτου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, Στρασβούργο
- Διδάκτωρ Διεθνούς Δικαίου Νομικής Σχολής Δημοκρίτειου Παν/μίου Θράκης
Διεθνές Δίκαιο, Διεθνείς και Ευρωπαϊκοί Θεσμοί

ΡΑΥΤΟΠΟΥΛΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ, Καθηγητής

- Πτυχίο Νομικής Σχολής Εθνικού & Καποδιστριακού Παν/μίου
Αθηνών
- LL.B. (Cantab) Master στο Διεθνές Δίκαιο, Παν/μιο Cambridge
- Διδακτορικό Δίπλωμα (Ph. D. Cantab), Παν/μιο Cambridge
- Southern European Fellow of International Law, Νομική Σχολή, Παν/μιο Yale
Διεθνές Δίκαιο με έμφαση στο Διεθνές Δίκαιο του Περιβάλλοντος

ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, Καθηγητής

- Πτυχίο Νομικής Παν/μίου Γενεύης
- Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ινστιτούτου Ανωτάτων Διεθνών
Σπουδών Γενεύης
- Μεταπτυχιακό Δίπλωμα (D.E.S.) Ανωτάτων Σπουδών Δημοσίου
Δικαίου Παν/μίου Γενεύης
- Διδακτορικό Δίπλωμα Τμήματος Νομικών Επιστημών
Αριστοτελείου Παν/μίου Θεσσαλονίκης
Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο και Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση

ΤΑΓΑΡΑΣ ΧΑΡΙΣΙΟΣ, Καθηγητής

- Πτυχίο Νομικής Σχολής Αριστοτελείου Παν/μίου Θεσσαλονίκης
- Μεταπτυχιακό Δίπλωμα (Licence) Ευρωπαϊκού Δικαίου, Ελεύθερο Παν/μιο
Βρυξελλών
- Διδακτορικό Δίπλωμα Νομικού Τμήματος Αριστοτελείου Παν/μίου

Θεσσαλονίκης
Ευρωπαϊκό Δίκαιο – Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο

ΤΣΑΛΤΑΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ, Καθηγητής

- Πτυχίο Παντείου Ανώτατης Σχολής Πολιτικών Επιστημών
- Μεταπτυχιακό Δίπλωμα (D.E.S.) Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου και Δικαίου της Ανάπτυξης, Παν/μιο Νίκαιας
- Δίπλωμα Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Ανωτάτων Διεθνών Σπουδών, Παν/μιο Νίκαιας
- Διδακτορικό Δίπλωμα (Doctorat d'Etat) στο Δίκαιο, Παν/μιο Νίκαιας
Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο με έμφαση στο Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας, στο Διεθνές Δίκαιο της Ανάπτυξης και στο Διεθνές Δίκαιο του Περιβάλλοντος

ΧΕΙΛΑ ΕΙΡΗΝΗ, Καθηγήτρια

- Πτυχίο Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης Εθνικού & Καποδιστριακού Παν/μίου Αθηνών
- D.E.A. του Δικαίου, της Οικονομίας και των Κοινωνικών Επιστημών, Παν/μιο Paris II - Panthéon-Assas
- Διδακτορικό Δίπλωμα Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σπουδών Παντείου Ανωτάτης Σχολής Πολιτικών Επιστημών
Διεθνής Πολιτική με έμφαση στην Επίλυση των Συγκρούσεων

ΕΥΡΥΒΙΑΔΗΣ ΜΑΡΙΟΣ, Αναπληρωτής Καθηγητής

- Πτυχίο Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας, Πανεπιστήμιο New Hampshire
- Master of Arts στις Διεθνείς Σχέσεις (M.A.L.D.)
- Διδάκτορας Φιλοσοφίας, Fletcher School of Law and Diplomacy, The Tufts University, U.S.A.
Διεθνής Πολιτική με έμφαση στην Ανατολική Μεσόγειο

ΚΑΙΡΙΔΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, Αναπληρωτής Καθηγητής

- Πτυχίο Τμήματος Νομικής Σχολής του Α.Π.Θ.
- Διδάκτορας, Fletcher School of Law and Diplomacy, Tufts University.
Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας, Πανεπιστήμιο New Hampshire, U.S.A.
Διεθνείς Σχέσεις, Συγκριτική Πολιτική.

ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ-ΝΕΔΑ, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

- Πτυχίο Νομικής, Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Strasbourg III, Γαλλία
- D.E.A. στο Δημόσιο Δίκαιο, Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Strasbourg III, Γαλλία
- Διδάκτωρ Νομικής, Τμήμα Νομικής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
- Σπουδές Νομικής Ορολογίας και Μετάφρασης γαλλικά-γερμανικά, Ινστιτούτο Συγκριτικού Δικαίου του Παν/μίου Strasbourg III
Συνταγματικό Δίκαιο, Συγκριτικό Δημόσιο Δίκαιο

ΠΑΣΣΑΣ ΑΝΑΡΓΥΡΟΣ, Αναπληρωτής Καθηγητής

- Πτυχίο Πολιτικών Επιστημών και Διεθνών Σχέσεων του Ελεύθερου Πανεπιστημίου Βρυξελλών (ULB) (Distinction).
- Μεταπτυχιακό Δίπλωμα ειδίκευσης (Licence Speciale) στις Ευρωπαϊκές Σπουδές, Ινστιτούτο Ευρωπαϊκών Σπουδών του Ελεύθερου Πανεπιστημίου των Βρυξελλών (ULB) (Distinction).
- Διδακτορικό Δίπλωμα, Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης της Παντείου ΑΣΠΕ (άριστα).
Θέματα Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης, Δημόσια Πολιτική, Δημόσια Διοίκηση.

ΧΡΥΣΟΧΟΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗΣ, Αναπληρωτής Καθηγητής

- Πτυχίο Πολιτικής Επιστήμης, και Δημόσιας Διοίκησης, Παν/μίου Αθηνών
- Master of Science (M.Sc.) στις Ευρωπαϊκές Σπουδές, London School of Economics and Political Science
- Διδακτορικό Δίπλωμα (Ph.D.) στην Πολιτική Επιστήμη Πανεπιστήμιο Reading
Θεωρία και Θεσμοί της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης.

ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ, Επίκουρος Καθηγητής

- Πτυχίο Πολιτικής Επιστήμης & Δημόσιας Διοίκησης, Εθνικό & Καποδιστριακό Παν/μιο Αθηνών
- Μεταπτυχιακό Δίπλωμα (M.A.) στη Διεθνή Πολιτική Οικονομία, Πανεπιστήμιο Warwick
- Διδακτορικό Δίπλωμα (Ph.D.) στις Διεθνείς Σχέσεις London School of Economics
Ευρωπαϊκή Οικονομία.

ΓΚΟΦΑΣ ΑΝΔΡΕΑΣ, Επίκουρος Καθηγητής

- Πτυχίο στις Διεθνείς & Ευρωπαϊκές Οικονομικές Σπουδές, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
- M.A. στη Διεθνή Πολιτική Οικονομία, University of Warwick.
- Ph.D. στη Πολιτική Επιστήμη & Διεθνείς Σπουδές, University of Warwick
Θεωρία & Επιστημολογία Διεθνών Σχέσεων.

ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, Επίκουρος Καθηγητής

- Πτυχίο Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σπουδών, Πάντειο Πανεπιστήμιο (άριστα)
- Διδακτορικό, Department of Politics and International Relations, Lancaster University, Ην. Βασίλειο
Ανάλυση Διεθνούς Πολιτικής και Στρατηγικές Σπουδές

ΚΟΠΠΑ ΜΑΡΙΑ-ΕΛΕΝΗ, Επίκουρη Καθηγήτρια (Αναστολή καθηκόντων)

- Πτυχίο Νομικής Σχολής Εθνικού & Καποδιστριακού Παν/μίου Αθηνών
- DEA Συγκριτικής Πολιτικής, Παν/μιο Paris X – Nanterre
- Διδακτορικό Δίπλωμα (Doctorat) Πολιτικής Επιστήμης, Παν/μιο Paris X – Nanterre
Συγκριτική Πολιτική Ανάλυση με έμφαση στα Βαλκάνια

ΜΑΡΟΥΔΑ ΜΑΡΙΑ-ΝΤΑΝΙΕΛΛΑ, Επίκουρη Καθηγήτρια

- Πτυχίο Νομικής Σχολής Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης
- Diplome Erasmus, Leiden Rijksuniversiteit, Ολλανδία
- Μεταπτυχιακό Δίπλωμα ΠΜΣ Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών Παντείου Πανεπιστημίου
- Διδακτορικό Δίπλωμα Διεθνούς Δικαίου, Τμήμα Διεθνών κι Ευρωπαϊκών Σπουδών Παντείου Πανεπιστημίου
Διεθνές Δίκαιο – Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο

ΜΑΣΤΡΟΓΙΑΝΝΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ, Επίκουρος Καθηγητής

- Πτυχίο Τμήματος Οικονομικών Επιστημών, Παν/μιο Πειραιώς
- Μ.Α. Οικονομικών, Παν/μιο Καλιφόρνιας, Santa Barbara
- Διδακτορικό Δίπλωμα Οικονομικών, Παν/μιο Καλιφόρνιας, Santa Barbara
Διεθνής Πολιτική Οικονομία

ΜΕΝΓΚ-ΠΑΠΑΝΤΩΝΗ ΜΑΡΙΑ, Επίκουρη Καθηγήτρια

- Πτυχίο Νομικής Σχολής Εθνικού & Καποδιστριακού Παν/μίου Αθηνών
- Μεταπτυχιακό Δίπλωμα (D.E.A.) στο Δίκαιο των Συναλλαγών και το Οικονομικό Δίκαιο, Παν/μιο Panthéon-Assas (Paris II)
- Διδακτορικό Δίπλωμα Παν/μίου Panthéon-Assas (Paris II)
Ευρωπαϊκό Δίκαιο Επιχειρήσεων

ΣΙΔΕΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, Επίκουρος Καθηγητής

- Πτυχίο Σχολής Οικονομικών Επιστημών, Εθνικού & Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών
- Μεταπτυχιακό Δίπλωμα (M.Sc.) σε Οικονομικά, Birkbeck College, University of London
- Διδακτορικό Δίπλωμα (Ph.D.) σε Οικονομικά, European University Institute, Department of Economics
Διεθνής Πολιτική Οικονομία

ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ, Επίκουρος Καθηγητής

- Πτυχίο Οικονομικής Επιστήμης, Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΑΣΟΕΕ)
- Διδακτορικό Δίπλωμα, Πάντειο Πανεπιστήμιο
Οικονομική Πολιτική

ΣΥΡΙΓΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ, Επίκουρος Καθηγητής

- Πτυχίο Νομικής Σχολής Εθνικού & Καποδιστριακού Παν/μίου Αθηνών
- Διδακτορικό Δίπλωμα (Ph.D.) Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου, Παν/μιο Bristol
Διεθνές Δίκαιο – Διεθνείς Σχέσεις

ΤΣΟΛΚΑ ΟΛΓΑ, Επίκουρη Καθηγήτρια

- Πτυχίο από τη Νομικής Σχολής του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης
- Διδακτορικό δίπλωμα Νομικής από τη Νομική Σχολή του Albert-Ludwigs-Universität της πόλης Freiburg/Br. της Γερμανίας
Οικονομικό Ποινικό Δίκαιο, Διεθνές και Ευρωπαϊκό Ποινικό Δίκαιο

ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, Λέκτορας

- Πτυχίο Νομικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
- Μεταπτυχιακός Τίτλος Σπουδών, Πανεπιστήμιο της Κολωνίας, Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας
- Διδάκτωρ Νομικής, Πανεπιστήμιο της Κολωνίας, Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας

ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ ΖΑΧΑΡΟΥΛΑ, Λέκτορας

- Πτυχίο Θεολογικής Σχολής Εθνικού & Καποδιστριακού Παν/μίου Αθηνών
- Μεταπτυχιακό Δίπλωμα (M.Th.) στην Ιστορία και τη Φιλοσοφία των Θρησκειών, King's College, London
- Διδακτορικό Δίπλωμα (Ph.D.) στις Πολιτικές Επιστήμες, Technische Universität Darmstadt
- Πολιτικά Συστήματα και Διπλωματία στην Νοτιοανατολική Ευρώπη

1.4.2. Διοικητικό Προσωπικό

Γραμματέας του Τμήματος:

Αικατερίνη Κιζίρογλου	210 920-1041
Μαγδαληνή Φίλη	210 920-1392
Βίκυ Θεοδώρου.	210 920-1389
Βερονίκη Θεοδώρου	210 920 1389
Νίκη Κονίδη	210 920-1387

Ε.Ε.Δι.Π.

Γεώργιος Καπούλας 210 920-1388

1.5. ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΕΛΩΝ ΔΕΠ ΤΗΛΕΦΩΝΑ E-MAIL

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΓΡΑΦΕΙΟ	ΤΗΛ. ΓΡΑΦΕΙΟΥ	E – MAIL
Καθηγητές			
Αρβανιτόπουλος Κ.	Γ5 ΔΕΣΚοι	210 9201847	Αναστολή καθηκόντων
Γκόρτσος Χρ.	Γ4 ΔΕΣΚοι	210 9201868	gortsos@ecefil.eu
Διαμαντόπουλος Αθ.	ΣΤ17 ΔΕΣΚοι	210 9201819	thandiam@panteion.gr
Παπάζογλου Χρ.	Α14 ΔΕΣΚοι	210 9201877	cpapazog@gmail.com
Παπασωτηρίου Χαρ.	Α6 ΔΕΣΚοι	210 9201808	hpapasot@ekome.gr
Περράκης Στ.	Γ7 ΔΕΣΚοι	210 9201852	sperrak@panteion.gr
Ραυτόπουλος Ευαγ.	Γ6 ΔΕΣΚοι	210 9201841	evanraft@otenet.gr

Στεφάνου Κ.	Γ8 ΔΕΣΚοι	210 9201883	stephanou@ecefil.eu
Ταγαράς Χαρ.	ΣΤ4 ΔΕΣΚοι	210 9201842	tagaras@panteion.gr
Τσάλτας Γρ.	Γ14 ΔΕΣΚοι	210 9201832	gtsaltas@panteion.gr
Χειλά Ε.	Α5 ΔΕΣΚοι	210 9201835	miri@otenet.gr
Αναπληρωτές Καθηγητές			
Ευρυβιάδης Μ.	Γ2 ΔΕΣΚοι	210 9201839	mariosle@yahoo.com
Καιρίδης Δ.	Α2 ΔΕΣΚοι	210 9201851	dimitris.keridis@tufts.edu keridis@panteion.gr
Κανελλοπούλου Μ.-Ν.	303 Πτ. Στασινό- πουλου	210 9201625	mkanellop@hotmail.co.uk
Πασσάς Α.	Α2 ΔΕΣΚοι	210 9201851	arpassas@yahoo.gr
Χρυσόχοου Δ.	Α5 ΔΕΣΚοι	210 9201835	d.chrysochoou@panteion.gr
Επίκουροι Καθηγητές			
Αντωνιάδης Ανδρ.	Α12 ΔΕΣΚοι	210 9201874	Antoniades.Andreas@gmail.com
Γκόφας Ανδρ.	Γ19 ΔΕΣΚοι	210 9201847	a.gofas@ymail.com
Κολιόπουλος Κ.	Α2 ΔΕΣΚοι	210 9201851	drmodel44@hotmail.com
Κοπά Μ.-Ε.	Α5 ΔΕΣΚοι	210 9201809	Αναστολή καθηκόντων
Μαρούδα Μ.-Ντ.	Γ3 ΔΕΣΚοι	210 9201853	danmarouda@hotmail.com
Μαστρογιάννης Α.	Α10 ΔΕΣΚοι	210 9201843	mastrotasos@gmail.com
Μενγκ-Παπαντώνη Μ.	Γ4 ΔΕΣΚοι	210 9201885	mariapapantoni@panteion.gr
Σιδέρης Δ.	Α10 ΔΕΣΚοι	210 9201873	dsideris@bankofgreece.gr
Στασινόπουλος Γ.	Α13 ΔΕΣΚοι	210 9201854	gstas@panteion.gr
Συρίγος Ε.	Γ2 ΔΕΣΚοι	210 9201887	angelos@syrigos.gr
Τσόλκα Ο.	303 Πτ. Στασινό- πουλου	210 9201625	otsolka@freemail.gr
Λέκτορες			
Καραγιώργου Β.	Γ4 ΔΕΣΚοι	210 9201868	vkaragiorgou@yahoo.gr
Καραγιαννοπούλου Ζ.	Α3 ΔΕΣΚοι	210 9201813	charakaragiannopoulou@yahoo.gr

2. Η ΦΟΙΤΗΣΗ ΣΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

2.1. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Το πρόγραμμα σπουδών επιδιώκει την πολύπτυχη, διεπιστημονική και διεπιστημολογική καλλιέργεια ακαδημαϊκών δεξιοτήτων, όπως η κριτική σκέψη, η τεκμηριωμένη διαλογική επιχειρηματολογία και η κατανόηση σύνθετων θεωρητικών και εμπειρικών ζητημάτων γύρω από τα διεθνή και ευρωπαϊκά δρώμενα. Καταστατική αποστολή του προγράμματός μας είναι η απροκατάληπτη, θεωρητικά θεμελιωμένη και εμπειρικά ελεγμένη προσπέλαση των δικαϊκών, πολιτικών και οικονομικών συνιστωσών ενός φύσει δυναμικού κόσμου με στόχο τη διάπλαση της επιστημονικής προσωπικότητας των σπουδαστών μας, έτσι ώστε να αποτελέσουν τους αυριανούς κοινωνούς και λειτουργούς μιας ανθρωποκεντρικής, δικαιοκρατικής και στοχαζόμενης κοινωνίας σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Πέρα από την ανωτέρω γενική παιδαγωγική φιλοσοφία, στους μαθησιακούς στόχους του προγράμματος περιλαμβάνονται ενδεικτικά:

Μαθησιακοί Στόχοι	Εργαλεία Επίτευξης
α) Διεθνοποίηση και ενίσχυση της εξωστρέφειας της φοιτητικής μας κοινότητας	Συμμετοχή σε προγράμματα φοιτητικής κινητικότητας (π.χ. Erasmus) και διεθνή θερινά σχολεία του Τμήματος που δίνουν την δυνατότητα σφυρηλάτησης διεθνών δικτύων συνεργασίας
β) Καλλιέργεια ερευνητικών δεξιοτήτων	Πρόγραμμα δοκίμων ερευνητών στα έξι ερευνητικά κέντρα του τμήματος
γ) Συγκρότηση επιστημικής κουλτούρας	Έμφαση στους κανόνες ακαδημαϊκής δεοντολογίας με αναφορά στα όργανα (Επιτροπή Δεοντολογίας) και τις δημοσιοποιημένες πολιτικές του Τμήματος (βλ. αναρτημένο κανονιστικό πλαίσιο)
δ) Διασύνδεση με αγορά εργασίας και κοινωνικούς φορείς	Πρόγραμμα πρακτικής άσκησης

2.2. ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

2.2.1. Διάρκεια και οργάνωση σπουδών

2.2.1.1. Το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου κάθε έτους και λήγει την 31η Αυγούστου του επόμενου έτους. Το εκπαιδευτικό έργο που συντελείται σε ένα ακαδημαϊκό έτος διαρθρώνεται χρονικά σε δύο διδακτικά εξάμηνα: το χειμερινό εξάμηνο (ΧΕ) και το εαρινό εξάμηνο (ΕΕ).

2.2.1.2. Κάθε διδακτικό εξάμηνο περιλαμβάνει δεκατρείς (13) τουλάχιστον πλήρεις εβδομάδες διδασκαλίας και δύο (2) εβδομάδες για εξετάσεις. Το χειμερινό εξάμηνο (ΧΕ) αρχίζει το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Σεπτεμβρίου. Το εαρινό εξάμηνο (ΕΕ) λήγει το πρώτο δεκαπενθήμερο του Ιουνίου. Οι ακριβείς ημερομηνίες έναρξης και λήξης των εξαμήνων καθορίζονται από τη Σύγκλητο του Πανεπιστημίου.

2.2.1.3. Το εξάμηνο αποτελεί βασική χρονική μονάδα οργάνωσης του εκπαιδευτικού έργου του Πανεπιστημίου. Ειδικότερα, αποτελεί (α) χρονική περίοδο ολοκλήρωσης του διδακτικού έργου του μαθήματος και (β) χρονική περίοδο για τον καθορισμό του ελάχιστου χρόνου σπουδών.

2.2.1.4. Ο ελάχιστος χρόνος φοίτησης για την ολοκλήρωση των σπουδών στα Τμήματα του Πανεπιστημίου ορίζεται από τον νόμο σε οκτώ (8) εξάμηνα πραγματικής φοίτησης από την πρώτη εγγραφή του φοιτητή. Φοιτητές που εγγράφονται, σύμφωνα με τον νόμο ή με απόφαση του ΔΟΑΤΑΠ, σε άλλο από το 1^ο εξάμηνο φοίτησης, μπορούν να αποφοιτήσουν σε λιγότερα εξάμηνα. Σε καμία, όμως, περίπτωση δεν είναι δυνατή η λήψη του πτυχίου με πραγματική φοίτηση για περίοδο μικρότερη από τέσσερα εξάμηνα.

2.2.2. Φοιτητική ιδιότητα και κατηγορίες φοιτητών

Η φοιτητική ιδιότητα αποκτάται με την εγγραφή σε ΑΕΙ και αποβάλλεται με τη λήψη του πτυχίου.

Οι προπτυχιακοί φοιτητές διακρίνονται στις ακόλουθες κατηγορίες:

α) κανονικοί φοιτητές, β) φοιτητές ειδικών κατηγοριών, γ) τελειόφοιτοι φοιτητές, στ) φιλοξενούμενοι φοιτητές, και ε) ακροατές.

Κανονικοί φοιτητές είναι όσοι εγγράφονται μετά από εισαγωγικές εξετάσεις και οι φοιτητές ειδικών κατηγοριών που εγγράφονται μετά από κατατακτήριες εξετάσεις, ύστερα από αποδοχή αίτησης μετεγγραφής τους, μετά από κατάταξη από ΔΟΑΤΑΠ ή με κάποια άλλη από τις διαδικασίες που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία.

Τελειόφοιτοι είναι οι φοιτητές που συμπλήρωσαν οκτώ (8) εξάμηνα [ή τέσσερα (4) εξάμηνα κατά περίπτωση, προκειμένου περί φοιτητών ειδικών κατηγοριών] πραγματικής φοίτησης από την αρχική τους εγγραφή χωρίς να έχουν συμπληρώσει τις υπόλοιπες προϋποθέσεις για τη λήψη του πτυχίου.

Φιλοξενούμενοι φοιτητές είναι οι φοιτητές που προέρχονται από άλλο Τμήμα του Πανεπιστημίου ή άλλου ελληνικού ή ξένου Πανεπιστημίου και εγγράφονται για ένα ή περισσότερα εξάμηνα στο Τμήμα (υποδοχής) του Πανεπιστημίου, με σκοπό να παρακολουθήσουν κάποιο ή κάποια από τα μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών του, ως μαθήματα εκτός Τμήματος (Μ.Ε.Τ.). Η εγγραφή φιλοξενούμενου φοιτητή στο Τμήμα υποδοχής γίνεται με βάση παραπεμπτικό σημείωμα του Τμήματος αρχικής εγγραφής του, στο οποίο αναφέρονται και τα μαθήματα τα οποία επέλεξε για να παρακολουθήσει. Κατά τη διάρκεια της φοίτησής του στο Τμήμα υποδοχής, ο φιλοξενούμενος φοιτητής έχει όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις κανονικού φοιτητή, συμπεριλαμβανομένου και του δικαιώματος λήψης των διανεμομένων συγγραμμάτων, κωδίκων και σημειώσεων. Ο φιλοξενούμενος φοιτητής δεν δικαιούται να επαναλάβει σε άλλο ακαδημαϊκό έτος μαθήματα στα οποία δεν προσήλθε σε εξετάσεις ή στα οποία

εξετάστηκε ανεπιτυχώς. Στην κατηγορία των φιλοξενουμένων εμπίπτουν οι αλλοδαποί φοιτητές Erasmus ή άλλων ευρωπαϊκών προγραμμάτων.

Ακροατές φοιτητές

Μπορούν να εγγραφούν στο Τμήμα και να παρακολουθήσουν ένα ή περισσότερα μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών του ως ακροατές, άτομα που έχουν γίνει δεκτά με την ιδιότητα αυτή, ύστερα από σχετική αίτησή τους στη Γραμματεία του Τμήματος και απόφαση του Δ.Σ. Στους ακροατές μπορεί να χορηγηθεί βεβαίωση παρακολούθησης μαθήματος, εφόσον το ζητήσουν και εφόσον η παρακολούθηση πιστοποιείται από τις ανάλογες παρουσίες του ακροατή που βεβαιώνονται μετά από κάθε παράδοση, ενυπόγραφα από τον διδάξαντα (οκτώ παρουσίες κατ' ελάχιστον). Οι ακροατές δεν εξετάζονται και δεν βαθμολογούνται. Το πιστοποιητικό παρακολούθησης δεν αποτελεί τίτλο ακαδημαϊκού περιεχομένου, ούτε μπορεί να χρησιμοποιηθεί για ακαδημαϊκούς σκοπούς.

2.2.3. Εγγραφή

Η εγγραφή των νεοεισαχθέντων φοιτητών που πέτυχαν στις πανελλαδικές εξετάσεις γίνεται στο Τμήμα στην αρχή του ακαδημαϊκού έτους και σε προθεσμίες που ανακοινώνει το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων για όλα τα ΑΕΙ από τον ημερήσιο Τύπο. Το Τμήμα ανακοινώνει τις ημέρες και ώρες εγγραφής στα πλαίσια της παραπάνω προθεσμίας. Η εγγραφή συνοδεύεται από την κατάθεση των δικαιολογητικών που ορίζει ο νόμος.

Οι εγγραφές των φοιτητών ειδικών κατηγοριών γίνονται με βάση τα δικαιολογητικά, τις διαδικασίες και τις προθεσμίες που προβλέπονται από τον νόμο για κάθε συγκεκριμένη κατηγορία. Οι φοιτητές των κατηγοριών αυτών μπορούν να εγγραφούν στο Τμήμα εντός της προθεσμίας που ανακοινώνεται από το ΥΠΕΠΘ.

Αν ο νόμος δεν προβλέπει ρητά άλλη προθεσμία εγγραφής μετά τη λήξη της παραπάνω προθεσμίας, εγγράφονται στο αμέσως επόμενο διδακτικό εξάμηνο, με απόφαση της Γεν. Συνέλευσης του Τμήματος.

2.2.4. Πρόγραμμα Σπουδών

Τα μαθήματα του αναθεωρημένου Προγράμματος Σπουδών κατατάσσονται σε **Υποχρεωτικά (ΥΠ)** και **Επιλογής (ΕΠ)**.

Στο **Α' εξάμηνο** τα υποχρεωτικά μαθήματα είναι έξι (6).

Στο **Β' εξάμηνο** τα υποχρεωτικά μαθήματα είναι έξι (6).

Στο **Γ' εξάμηνο** τα υποχρεωτικά μαθήματα είναι τέσσερα (4) και από έναν κατάλογο τεσσάρων (4) μαθημάτων επιλογής επιλέγονται δύο (2).

Στο **Δ' εξάμηνο** τα υποχρεωτικά μαθήματα είναι τέσσερα (4) και από έναν κατάλογο πέντε (5) μαθημάτων επιλογής επιλέγονται δύο (2).

Στο **Ε' εξάμηνο** τα υποχρεωτικά μαθήματα είναι τέσσερα (4) και από έναν κατάλογο τριών (3) μαθημάτων επιλογής επιλέγονται δύο (2).

Στο **ΣΤ' εξάμηνο** τα υποχρεωτικά μαθήματα είναι τέσσερα (4) και από έναν

κατάλογο πέντε (5) μαθημάτων επιλογής επιλέγονται δύο (2).

Στο **Ζ'** και **Η'** εξάμηνο υπάρχουν τέσσερις Δέσμες: **Διεθνές Δίκαιο και Θεσμοί, Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση, Διεθνείς Σχέσεις, Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις**. Από τις τέσσερις δέσμες οι φοιτητές επιλέγουν δύο. Μία από τις δύο δέσμες είναι πρωτεύουσα και η άλλη είναι η δευτερεύουσα. Από την πρωτεύουσα δέσμη επιλέγονται τρία μαθήματα, από τη δευτερεύουσα επιλέγονται δύο. Επιπλέον, επιλέγεται ένα μάθημα από τα μαθήματα επιλογής.

Α. ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΓΓΡΑΦΕΝΤΕΣ ΠΡΙΝ ΤΟ ΑΚΑΔ. ΕΤΟΣ 1998-99

Για τους εγγραφέντες από το ακαδημαϊκό έτος 1998-99 είναι υποχρεωτική η παρακολούθηση και επιτυχής εξέταση σε μια **δεύτερη ξένη γλώσσα**, εκτός της γλώσσας που δόθηκε στις εισαγωγικές εξετάσεις.

Από το ακαδημαϊκό έτος 1998-99 οι διδακτικές μονάδες (Δ.Μ.) για όλα τα μαθήματα είναι τρεις (3).

Για όλα τα εξάμηνα από το **ακαδημαϊκό έτος 1998-99** μέχρι και **2002-03**, οι διδακτικές μονάδες (Δ.Μ.) ανά εξάμηνο είναι είκοσι τέσσερις (24) και τα μαθήματα **οκτώ (8)**.

Β. ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΓΓΡΑΦΕΝΤΕΣ ΠΡΙΝ ΤΟ ΑΚΑΔ. ΕΤΟΣ 2003-04

Ο αριθμός των μαθημάτων παραμένει ο ίδιος, δηλαδή **οκτώ (8)**.

Οι διδακτικές μονάδες (Δ.Μ.) αναπροσαρμόζονται ανά εξάμηνο, σύμφωνα με τον αριθμό των οφειλομένων μαθημάτων και τις τρέχουσες διδακτικές μονάδες.

Δεν είναι υποχρεωτική η επιλογή δεσμών.

Η επιλογή μαθημάτων θα γίνεται με ανακοινώσεις της Γραμματείας.

Γ. ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΓΓΡΑΦΕΝΤΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΑΚΑΔ. ΕΤΟΣ 2003-2004 ΚΑΙ ΜΕΤΑ

Οι διδακτικές μονάδες (Δ.Μ.) ανά εξάμηνο είναι δέκα οκτώ (18) και τα μαθήματα **έξι (6)**.

Προϋπόθεση επιλογής πρωτεύουσας και δευτερεύουσας δέσμης είναι η επιτυχία σε δύο ανά δέσμη μαθήματα ως εξής:

Δέσμη: Διεθνές Δίκαιο και Θεσμοί

Προαπαιτούμενα: Κ.Μ. 313 Διεθνές Δίκαιο Ι, Κ.Μ. 319 Διεθνές Δίκαιο ΙΙ.

Δέσμη: Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση

Προαπαιτούμενα: Κ. Μ. 280 Δομή και Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Κ.Μ. 335 Ιστορία της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης.

Δέσμη: Διεθνείς Σχέσεις

Προαπαιτούμενα: Κ.Μ. 309 Διεθνείς Σχέσεις Ι, Κ.Μ. 317 Διεθνείς Σχέσεις ΙΙ.

Δέσμη: Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις

Προαπαιτούμενα: Κ.Μ. 306 Μικροοικονομική, Κ.Μ. 312 Μακροοικονομική.

Δεν χρειάζονται προαπαιτούμενα για τα μαθήματα επιλογής. Ελάχιστος

αριθμός μετεχόντων φοιτητών στα μαθήματα επιλογής ορίζεται ο αριθμός επτά (7).

2.2.5. Δήλωση επιλογής μαθημάτων – Μεταφορά μαθημάτων – Εξετάσεις

Στην αρχή κάθε διδακτικού εξαμήνου οι φοιτητές υποχρεούνται να υποβάλουν, σε προθεσμίες που ορίζονται από το Τμήμα, **δήλωση επιλογής μαθημάτων**, η οποία περιλαμβάνει τα μαθήματα που συνθέτουν το εξαμηνιαίο Πρόγραμμα Σπουδών τους. Η υποβολή δήλωσης επιλογής μαθημάτων αποτελεί βασική και απαραίτητη προϋπόθεση για τη συμμετοχή του φοιτητή στις **εξαμηνιαίες** εξετάσεις των μαθημάτων που επέλεξε.

Οι εξαμηνιαίες εξετάσεις διεξάγονται γραπτά ή προφορικά στο τέλος κάθε διδακτικού εξαμήνου για τα μαθήματα που διδάχτηκαν στο χειμερινό ή το εαρινό εξάμηνο. Σύμφωνα με τον νόμο, η αποτυχία φοιτητή σε εξαμηνιαία εξέταση σε μάθημα, που δεν επαναλαμβάνεται σε επόμενο εξάμηνο του ίδιου ακαδημαϊκού έτους, δεν οριστικοποιείται πριν ο φοιτητής αυτός εξετασθεί σε επαναληπτική εξέταση, που διεξάγεται τον Σεπτέμβριο, αμέσως μετά τη λήξη του ακαδημαϊκού έτους στο οποίο έγινε η εξέταση.

Οι φοιτητές που ανήκουν στις κατηγορίες: Ελλήνων εξωτερικού, τέκνων υπαλλήλων εξωτερικού, Κυπρίων, αλλοδαπών, πτυχιούχων ΑΕΙ, ΤΕΙ, Παιδαγωγικών Ακαδημιών, μετεγγραφόμενων από ΑΕΙ εσωτερικού-εξωτερικού, αθλητών, για ειδικούς λόγους κ.τ.λ., δεν μπορούν να προσέλθουν στις εξετάσεις χειμερινού/εαρινού εξαμήνου εάν μετά την ημερομηνία εγγραφής τους δεν συμπληρώσουν τις ώρες διδασκαλίας που προβλέπει ο Ν.2083/92, άρθρο 9 § 9, δηλαδή τα $\frac{4}{5}$ των ωρών διδασκαλίας του αντίστοιχου εξαμήνου (απόφαση Γεν. Συνέλευσης 3-3-99).

Η Γραμματεία του Τμήματος ανακοινώνει το πρόγραμμα των εξετάσεων και δημοσιεύει τα αποτελέσματα.

Μεταφορά Μαθημάτων

Σύμφωνα με την από 4-12-2002 απόφαση της Γεν. Συνέλευσης του Τμήματος, οι φοιτητές μπορούν να μεταφέρουν **όλα** τα οφειλόμενα μαθήματα των προηγούμενων εξαμήνων, εκτός από τον περιορισμό της παραγράφου Γ' σχετικά με τα προαπαιτούμενα.

2.2.6. Ξένη Γλώσσα

Για τη λήψη του πτυχίου τους, οι φοιτητές του Τμήματος πρέπει να έχουν επαρκή γνώση μιας από τις ξένες γλώσσες που διδάσκονται στο Τμήμα Ξένων Γλωσσών του Πανεπιστημίου. Αυτές οι γλώσσες είναι οι: Αγγλική, Γαλλική, Γερμανική και Ιταλική. Η επαρκής γνώση της ξένης γλώσσας πιστοποιείται με την επιτυχή εξέταση στην ύλη που καθορίζεται από το Τμήμα Ξένων Γλωσσών στη γλώσσα που επέλεξε ο φοιτητής κατά την αρχική του εγγραφή ή με τη χορήγηση ισοτιμίας από το αρμόδιο Τμήμα .

Κατά την αρχική εγγραφή, ο φοιτητής δηλώνει αυτοπροσώπως στο Τμήμα Ξένων Γλωσσών την υποχρεωτική ξένη γλώσσα που επιλέγει. Αλλαγή υποχρεωτικής ξένης γλώσσας είναι δυνατή μία μόνο φορά.

Σύμφωνα, όμως, με την από 10-6-98 απόφαση της Γεν. Συνέλευσης του Τμήματος, για τους φοιτητές τους εγγραφέντες από το ακαδημαϊκό έτος 1998-99, είναι υποχρεωτική η παρακολούθηση και η επιτυχής εξέταση σε μια δεύτερη ξένη γλώσσα εκτός αυτής που εξετάσθηκε στις εισαγωγικές εξετάσεις.

Επίσης, στην ίδια απόφαση συμπεριλαμβάνονται και οι κατηγορίες φοιτητών οι οποίοι εγγράφονται στο Τμήμα μας ως Κύπριοι, Έλληνες εξωτερικού, αθλητές κατόπιν ή άνευ εξετάσεων ή οποιαδήποτε άλλη κατηγορία φοιτητών κάνει εγγραφή στο Τμήμα, σύμφωνα με τον νόμο.

Εξαιρούνται της παρακολούθησης και εξέτασης σε μια δεύτερη ξένη γλώσσα οι φοιτητές που έχουν εγγράφει ως άτομα με ειδικές ανάγκες του Ν.2640/98 (απόφαση Γεν. Συνέλευσης 3-3-99).

Επίσης, για τους φοιτητές οι οποίοι εγγράφονται στο Ε' εξάμηνο σπουδών, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1865/89. θεωρείται ως δεύτερη ξένη γλώσσα η γλώσσα του Πανεπιστημίου προέλευσης (απόφαση Γεν. Συνέλευσης 10-5-99).

2.2.7. Λήψη πτυχίου - Βαθμός

Για τη λήψη του πτυχίου απαιτείται:

- α. Η συμπλήρωση οκτώ (8) τουλάχιστον εξαμήνων πραγματικής φοίτησης [ή τεσσάρων (4) ή έξι (6) κατά περίπτωση, προκειμένου περί φοιτητών ειδικών κατηγοριών στο Τμήμα] και β. η επιτυχής εξέταση σε όλα τα μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών με τις αντίστοιχες Διδακτικές Μονάδες **κατά εξάμηνο**, καθώς και στην ξένη γλώσσα.

Ο βαθμός του πτυχίου του Τμήματος αποτελεί τον μέσο όρο των βαθμών στα μαθήματα – ΥΠ και ΕΠ – **κάθε εξαμήνου**, στα οποία οφείλει να εξετασθεί με επιτυχία ο φοιτητής, σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος.

Για τον υπολογισμό του βαθμού του πτυχίου αθροίζονται οι επιμέρους βαθμοί και το άθροισμα που προκύπτει διαιρείται με το σύνολο των μαθημάτων, στα οποία αντιστοιχούν οι βαθμοί. Ο διαιρέτης είναι ο αριθμός των μαθημάτων στα οποία οφείλει να εξεταστεί με επιτυχία ο φοιτητής, σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών, δηλαδή σαράντα οκτώ (48) για τους φοιτητές αρχικής εγγραφής ακαδημαϊκού έτους 2003- 2004 εξήντα τέσσερα (64), για τους φοιτητές αρχικής εγγραφής ακαδημαϊκού έτους 1998-99 και μετά, και εξήντα δύο (62) για αυτούς που γράφτηκαν πριν από το ακαδημαϊκό έτος 1998-99, ακόμα και αν ο φοιτητής έχει δηλώσει και έχει εξεταστεί επιτυχώς σε περισσότερα των 64 (ή 62 για τους «παλαιούς» φοιτητές) μαθήματα.

Ο βαθμός της ξένης γλώσσας δεν υπολογίζεται στον βαθμό του πτυχίου.

2.2.8. Πρόγραμμα Socrates – Erasmus

Κατά την ακαδημαϊκή χρονιά 2013-14 στο πλαίσιο της κινητικότητας φοιτητών

που προβλέπεται από το πρόγραμμα **SOCRATES-ERASMUS** θα πραγματοποιηθεί αποστολή φοιτητών στα Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια με τα οποία συνεργάζεται το Πάντειο Πανεπιστήμιο. Στο πρόγραμμα μπορούν να συμμετάσχουν **προπτυχιακοί (από το δεύτερο έτος και άνω) αλλά και μεταπτυχιακοί φοιτητές καθώς και υποψήφιοι διδάκτορες του Τμήματος**. Ο αριθμός των συμμετεχόντων φοιτητών και η διάρκεια σπουδών τους είναι καθορισμένα από τις διμερείς συμφωνίες που έχουν υπογράψει από το Πανεπιστήμιό μας και τα αντίστοιχα Πανεπιστήμια στο πλαίσιο του προγράμματος SOCRATES. **Η επιλογή των φοιτητών γίνεται, μετά από συνέντευξη των ενδιαφερομένων, από 5μελή Επιτροπή μελών ΔΕΠ του Τμήματος, καθώς και προφορική εξέταση στη γλώσσα του Παν/μίου υποδοχής. Αιτήσεις συμμετοχής, αρχικά για τη διαδικασία των συνεντεύξεων, μπορείτε να προμηθευτείτε και να καταθέσετε στο Γραφείο Ευρωπαϊκής Ένωσης.**

Οι αιτήσεις συμμετοχής θα πρέπει να συνοδεύονται από: ένα σύντομο βιογραφικό, μια αναλυτική βαθμολογία και πιστοποιητικό για τη γνώση ξένων γλωσσών.

Στην επιλογή των υποψηφίων λαμβάνεται υπόψη η επίδοση σπουδών τους και η καλή γνώση της γλώσσας της χώρας υποδοχής.

Μετά την επιλογή, σε συνεργασία με αρμόδιους καθηγητές, θα διαμορφωθεί για κάθε ένα φοιτητή ξεχωριστά το πρόγραμμα που θα ακολουθήσει στο Πανεπιστήμιο υποδοχής, λαμβανομένου υπόψη τού εκεί προσφερόμενου προγράμματος και του αντίστοιχου προγράμματος του Τμήματος μας. Το Τμήμα διασφαλίζει την αναγνώριση των μαθημάτων, στα οποία ο φοιτητής Erasmus έχει επιτύχει. Εξάλλου, θα δοθούν στον καθένα αναλυτικές πληροφορίες για τη χρηματική ενίσχυση που θα λάβει από το Πανεπιστήμιο (η οποία ανέρχεται για τις χώρες: Ην. Βασίλειο, Γαλλία και Γερμανία σε 370€ μηνιαίως, Σκανδιναβικές και Βαλτικές χώρες 380€, λοιπές χώρες 310€, ενώ για τους φοιτητές με ειδικές ανάγκες το ποσό ανέρχεται σε 500€ μηνιαίως, ανεξαρτήτως χώρας προορισμού), καθώς και οδηγίες για τον τρόπο αναζήτησης στέγης (δεν είναι εξασφαλισμένη εκ των προτέρων).

2.2.9. Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης

Στα πλαίσια του προγράμματος Ε.Σ.Π.Α. διοργανώνεται από το τμήμα Πρακτική Άσκηση των φοιτητών σε επιλεγμένους φορείς (Διεθνείς Οργανισμούς, Υπουργεία, Μη-Κυβερνητικές Οργανώσεις, Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης).

Η έκθεση των τελειοφοίτων στους χώρους εργασίας, όπου διαμορφώνεται και ασκείται πολιτική σε ένα πεδίο όπως αυτό των διεθνών πολιτικών και οικονομικών σχέσεων, το οποίο χαρακτηρίζεται από την ανάγκη επικοινωνίας σε ξένες γλώσσες, ένα μεταβαλλόμενο κανονιστικό πλαίσιο και τη συνεχή ροή πληροφοριών, ενισχύει την προσαρμοστικότητα των ασκούμενων, την αντίληψή τους και τις ικανότητές τους να λαμβάνουν αποφάσεις ενδυναμώνοντας την αφομοίωση των γνώσεων και την κριτική τους αντίληψη και στο θεσμοποιημένο περιβάλλον εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου.

Στο Τμήμα Διεθνών Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών λειτουργεί Γραφείο Πρακτικής Άσκησης, το οποίο παραλαμβάνει τις αιτήσεις των φοιτητών (3ου & 4ου έτους σπουδών καθώς και επί πτυχίο φοιτητές), έχει επικοινωνία με

τους φορείς και φροντίζει σε συνεργασία με τους καθηγητές-επόπτες για την άρτια λειτουργία του προγράμματος.

Η επιστασία των ασκουμένων φοιτητών θα γίνεται με συνεχή παρακολούθηση από τους επόπτες καθηγητές στους φορείς απασχόλησης σε συνεργασία με τους κατά τόπους επόπτες.

Η Πρακτική Άσκηση των φοιτητών είναι αμειβόμενη με ποσό που καθορίζεται από το πρόγραμμα λειτουργία της και η διάρκειά της θα είναι τρίμηνη για κάθε συμμετέχοντα.

2.2.10. Συνεργαζόμενα Πανεπιστήμια του Εξωτερικού

Στα πλαίσια του Προγράμματος ERASMUS, το Πάντειο Πανεπιστήμιο συνεργάζεται με τα παρακάτω Πανεπιστήμια του Εξωτερικού σε τομείς αντίστοιχους με τα αντικείμενα σπουδών των Τμημάτων του:

ΒΕΛΓΙΟ

University of Ghent
Πολιτική Επιστήμη

Université Libre de Bruxelles
Πολιτική Επιστήμη – Φιλοσοφία – Ανθρωπολογία

Université Catholique de Louvain
Πολιτική Επιστήμη – Επικοινωνία – Κοινωνιολογία – Εγκληματολογία

ΓΑΛΛΙΑ

Université de Montpellier
Πολιτική Επιστήμη

Université de Caen - Basse Normandie
Κοινωνικές Επιστήμες – Πολιτική Επιστήμη – Διεθνείς Σχέσεις – Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Σχέσεις – Κοινωνικές Επιστήμες

Institut d'Etudes Politiques de Bordeaux
Πολιτική Επιστήμη

Institut d'Etudes Politiques de Toulouse
Πολιτική Επιστήμη

Institut d'Etudes Politiques de Lille
Πολιτική Επιστήμη

Université Robert Schuman Strasbourg
Πολιτική Επιστήμη

Université de Paris I - Panthéon Sorbonne
Πολιτική Επιστήμη – Επικοινωνία – Κοινωνικές Επιστήμες

Université de Paris - Dauphine (Paris IX)
Πολιτικές Επιστήμες – Επικοινωνία

Université Paris X - Nanterre
Κοινωνικές Επιστήμες

Université René Descartes Paris 5
Κοινωνιολογία/ Ανθρωπολογία

ΙΣΠΑΝΙΑ

Universita Autònoma de Barcelona

ΙΤΑΛΙΑ

Università degli Studi di Roma «La Sapienza»

ΛΕΤΟΝΙΑ

University of Latvia

ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ

University of Turku

2.2.11. Αρχές που διέπουν το πρόγραμμα Erasmus

Η Γεν. Συνέλευση του Τμήματος Δ.Ε.Π.Σ. έχει εγκρίνει τις «Αρχές» που διέπουν την κινητικότητα των φοιτητών στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus και την αναγνώριση των μαθημάτων στα Α.Ε.Ι. φιλοξενίας των φοιτητών μας.

2.2.12. Αρχές αναγνώρισης στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus

Η Γεν. Συνέλευση του Τμήματος Δ.Ε.Π.Σ., λαμβάνοντας υπόψη τις υπάρχουσες διαπανεπιστημιακές συμβάσεις που έχουν συναφθεί στα πλαίσια του προγράμματος Erasmus, καθώς και τις σχετικές ρυθμίσεις που διέπουν την όλη λειτουργία του εν λόγω προγράμματος, ορίζει τους όρους και τις προϋποθέσεις συμμετοχής των προπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος στο εν λόγω πρόγραμμα, ως εξής:

- 2.2.12.1. Οι φοιτητές που συμμετέχουν στο πρόγραμμα Erasmus κατ' αρχήν πρέπει να έρχονται σε συνεννόηση με το Τμήμα Διεθνών Σχέσεων και Ευρωπαϊκής Ένωσης του Πανεπιστημίου, καθώς και με τους ακαδημαϊκούς υπευθύνους του Τμήματος Δ.Ε.Π.Σ. για το πρόγραμμα Erasmus. Πρέπει να δηλώνουν μαθήματα που έχουν συνάφεια γνωστικού αντικειμένου με τα διδασκόμενα μαθήματα στο Τμήμα Διεθνών Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών.
- 2.2.12.2. Κατοχυρώνονται και αναγνωρίζονται τα μαθήματα που δηλώνει ο φοιτητής για να παρακολουθήσει με το πρόγραμμα Erasmus, με τον τίτλο του μαθήματος που εξετάστηκε επιτυχώς στο εξωτερικό, με τις (πιστωτικές) μονάδες που έλαβε καθώς και τη βαθμολογία του και καταχωρούνται στον κεντρικό Η/Υ του Πανεπιστημίου στο ήδη υπάρχον ειδικό πρόγραμμα Erasmus με την ένδειξη «πρόγραμμα

- Erasmus».
- 2.2.12.3. Για κάθε φοιτητή που συμμετέχει στο πρόγραμμα Erasmus ισχύουν (για τη δήλωση μαθημάτων) οι κανόνες ή τα μαθήματα του εξαμήνου σπουδών όπου είναι εγγεγραμμένος.
  - 2.2.12.4. Ορίζονται – σύμφωνα με τον κανονισμό του προγράμματος Erasmus – υπεύθυνοι για την αναγνώριση και την αντιστοίχιση της βαθμολογίας στην κλίμακα 1-10 οι ακαδημαϊκοί υπεύθυνοι του Τμήματος.
  - 2.2.12.5. Για κάθε φοιτητή που συμμετέχει στο πρόγραμμα Erasmus, οι διδακτικές μονάδες για κάθε εξάμηνο δεν μπορεί να ξεπερνούν τις 18 Δ.Μ. (σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος). Με την αίτηση αναγνώρισης που απευθύνεται στο Δ.Σ. του Τμήματος θα προσκομίζονται τα αποτελέσματα όλων των μαθημάτων που παρακολούθησε μετά την ολοκλήρωση της φοίτησης στο εξωτερικό - όπως αναφέρεται στο Confidential Supervisor's Report.
  - 2.2.12.6. Δεν λαμβάνονται υπόψη οι διδακτικές μονάδες του μαθήματος της ξένης γλώσσας.

2.3. ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

2.3.1. Βιβλιοθήκη – Υπηρεσία Πληροφόρησης

Γενικές πληροφορίες

Η Βιβλιοθήκη – Υπηρεσία Πληροφόρησης αποσκοπεί στην κάλυψη, υποστήριξη και προώθηση των εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων του Παντείου Πανεπιστημίου καθώς και των αυξανόμενων απαιτήσεων πληροφόρησης των μελών του. Είναι μια σύγχρονη υπηρεσία προσανατολισμένη στην παροχή ποιοτικών υπηρεσιών μέσω της ανάπτυξης και χρήσης των σύγχρονων τεχνολογιών πληροφόρησης.

Η Βιβλιοθήκη είναι ανοικτής πρόσβασης και χρήση της μπορούν να κάνουν όλα τα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας και το ευρύτερο κοινό. Ωστόσο, μόνο όσοι έχουν σχέση με το Πάντειο μπορούν να γίνουν μέλη της Βιβλιοθήκης αποκτώντας **Κάρτα Βιβλιοθήκης**. Για την έκδοσή της ο ενδιαφερόμενος προσκομίζει μία φωτογραφία, το βιβλιάριο σπουδών και συμπληρώνει μια «Αίτηση Εγγραφής Μέλους».

Πού βρίσκεται η Βιβλιοθήκη

Από τον Μάρτιο του 1998, η Βιβλιοθήκη στεγάζεται στο ισόγειο του κεντρικού, νεοκλασικού κτιρίου του Πανεπιστημίου και εκτείνεται σε τέσσερα επίπεδα.

Οι συλλογές της Βιβλιοθήκης

Η συλλογή της Βιβλιοθήκης καλύπτει το ευρύ επιστημονικό πεδίο των κοινωνικών και πολιτικών επιστημών: φιλοσοφία, ψυχολογία, κοινωνιολογία, πολιτική επιστήμη, οικονομία, δίκαιο, διοίκηση και οργάνωση, ιστορία, λογοτεχνία. Αποτελείται από υλικό διαφόρων ειδών και σε ποικίλες μορφές:

- 70.000 τόμους βιβλίων που είναι καταλογογραφημένοι και αναζητήσιμοι μέσω του OPACIAL.
- 763 τίτλους περιοδικοί από τα οποία 547 είναι ενεργές συνδρομές.

- περισσότερα από 10.000 ηλεκτρονικά περιοδικά μέσω του HEAL Link.
- Online βάσεις δεδομένη (PsycInfo, ECONLIT, DS1 Campus Solution, Web of Science, NBER Campus Solution, RefWorks, ΦΕΚ, κ.ά.).
- 450 τίτλους πανεπιστημιακών σημειώσεων.
- 900 διδακτορικές διατριβές.
- 3.000 σπάνια βιβλία.
- Και ακόμα: CDs κλασικής μουσικής, CD-ROM εκπαιδευτικού και βιβλιογραφικού υλικού, χάρτες, VHS και DVDs με κλασικές κινηματογραφικές ταινίες.

Η αναζήτηση του υλικού γίνεται μέσω του ηλεκτρονικού καταλόγου της Βιβλιοθήκης (OPAC).

Προσφερόμενες υπηρεσίες

Η Βιβλιοθήκη παρέχει στους χρήστες ένα σύνολο υπηρεσιών που στοχεύουν στην αναζήτηση, τη χρήση, την πρόσβαση σε πληροφοριακό υλικό και πηγές:

Αναζήτηση στον Κατάλογο. Ο Κατάλογος περιέχει το υλικό (βιβλία, περιοδικά, οπτικοακουστικό υλικό, διατριβές, κ.ά.) της Βιβλιοθήκης. Η αναζήτηση γίνεται με διαφόρους τρόπους (με επώνυμο συγγραφέα, τίτλο, θέμα ή συνδυασμό αυτών).

Δανεισμός και κρατήσεις. Τα μέλη της μπορούν να δανειστούν υλικό εφόσον έχουν Κάρτα Βιβλιοθήκης. Το υλικό πρέπει να επιστρέφεται ως την ημερομηνία που αναγράφεται πάνω στο βιβλίο και φυσικά στην κατάσταση που παραλαμβάνεται. Υπάρχει η δυνατότητα κρατήσεων για υλικό που είναι ήδη δανεισμένο.

Διαδανεισμός. Η Βιβλιοθήκη μπορεί να ζητήσει υλικό (βιβλία, άρθρα περιοδικών) από άλλες υπηρεσίες εφόσον δεν υπάρχουν στην τοπική συλλογή.

Πληροφοριακό Τμήμα. Οι υπολογιστές του Πληροφοριακού τμήματος είναι διαθέσιμοι στα μέλη για αναζήτηση σε βάσεις δεδομένων και ηλεκτρονικά περιοδικά της HEAL Link, στα οποία έχει συνδρομή η Βιβλιοθήκη, αλλά και στο Διαδίκτυο και στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη «Πάνδημος».

Σεμινάρια. Κάθε χρόνο η Βιβλιοθήκη οργανώνει σεμινάρια εισαγωγής στις υπηρεσίες της Βιβλιοθήκης για τους πρωτοετείς φοιτητές και για τμήματα προπτυχιακοί και μεταπτυχιακών φοιτητών.

Υπηρεσίες προς άτομα με μειωμένη ή καθόλου όραση. Οι φοιτητές με προβλήματα όρασης μπορούν να χρησιμοποιήσουν το ειδικό λογισμικό υπολογιστών για ανάγνωση σε μεγέθυνση ή εκτύπωση υλικού (π.χ. πανεπιστημιακών σημειώσεων) σε γραφή Braille.

Φωτοτυπίες. Η Βιβλιοθήκη διαθέτει δύο φωτοτυπικά μηχανήματα για φωτοτύπηση αποκλειστικά υλικού της τοπικής συλλογής.

Η ιστοσελίδα της Βιβλιοθήκης

Η Βιβλιοθήκη έχει δημιουργήσει μια πύλη πρόσβασης για τις υπηρεσίες και το υλικό της που είναι η ιστοσελίδα της <http://library.panteion.gr>. Σε αυτή μπορείτε να βρείτε:

Πληροφορίες για το ωράριο, το προσωπικό, τους χώρους, τις συλλογές, νέα και ανακοινώσεις, κ.ά.

Πληροφορίες για τις υπηρεσίες: Δανεισμός, διαδανεισμός, εκπαιδευτικά σεμινάρια, ασύρματο δίκτυο, βιβλιογραφικό δελτίο, υπηρεσίες προς ΑμΕΑ, κ.ά.

Δυνατότητες επικοινωνίας: μέσω φορμών επικοινωνίας και ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Δυνατότητα αναζήτησης στις πηγές: Κατάλογος της βιβλιοθήκης (OPACIAL), Βιβλιογραφικές βάσεις δεδομένων (ECONLIT, NBER, DSI, PsycInfo, International Political Science Abstracts, Westlaw, Dissertation Abstracts, Scopus, κ.ά.), Ηλεκτρονικά βιβλία και περιοδικά (HEAL Link, JSTOR), Συλλογικοί κατάλογοι βιβλιοθηκών (ΖΕΦΥΡΟΣ), Χρήσιμες διευθύνσεις στο Διαδίκτυο, κ.ά.

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη ΠΑΝΔΗΜΟΣ

Η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου δίνει τη δυνατότητα στο διδακτικό και ερευνητικό προσωπικό του να καταθέσει ψηφιακό υλικό με σκοπό τη διάδοση και προώθηση της επιστημονικής έρευνας. Αυτό γίνεται μέσω της Ψηφιακής Βιβλιοθήκης ΠΑΝΔΗΜΟΣ (ΠΑΝτειακές ΔΗΜΟΣιεύσεις). Το υλικό αυτό περιλαμβάνει, για την ώρα, τις πανεπιστημιακές σημειώσεις, τις μεταπτυχιακές εργασίες και τις διδακτορικές διατριβές. Δίνεται πρόσβαση στο πλήρες κείμενο του υλικού, παρέχοντας έτσι τη δυνατότητα στους δημιουργούς να διαδώσουν τα αποτελέσματα της έρευνάς τους στην τοπική, εθνική ή διεθνή κοινότητα. Το περιεχόμενο του ΠΑΝΔΗΜΟΥ είναι διαθέσιμο μέσω της ιστοσελίδας στη διεύθυνση <http://library.panteion.gr/pandemos>

Επικοινωνία με τη Βιβλιοθήκη

Πάντειο Πανεπιστήμιο. Βιβλιοθήκη – Υπηρεσία Πληροφόρησης.

Λεωφ. Συγγρού 136, 176 71 Καλλιθέα

Τηλ. 210 9201001, Fax: 210 9248774

Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: libp@panteion.gr URL: <http://library.panteion.gr>

Ώρες λειτουργίας:

Καθημερινά, εκτός Σαββάτου, Κυριακής και επισήμων αργιών:

Δευτέρα-Παρασκευή 8 π.μ.-8 μ.μ.

Μετά το τέλος της εξεταστικής περιόδου, και την περίοδο των εορτών των Χριστουγέννων και του Πάσχα το ωράριο της Βιβλιοθήκης είναι:

Δευτέρα-Παρασκευή 8 π.μ.-2 μ.μ.

2.3.2. Η Βιβλιοθήκη του Ινστιτούτου Διεθνών Σχέσεων (Ι.Δι.Σ.) στην Πλάκα (οδός Χιλ 3-5) είναι μια βιβλιοθήκη ανοιχτής πρόσβασης για ειδικευμένη έρευνα κυρίως στις Διεθνείς Σχέσεις. Η βιβλιοθήκη του Ι.Δι.Σ. διαθέτει εκτός από το έντυπο υλικό (βιβλία και περιοδικά) και πρόσβαση σε βάσεις δεδομένων υπό μορφή CD-ROM και σε αρχεία και καταλόγους βιβλιοθηκών του εξωτερικού. Αξιοσημείωτη είναι η «βασική βιβλιοθήκη» Διεθνούς Ανθρωπιστικού Δικαίου που έγινε με προσφορά της Διεθνούς Επιτροπής Ερυθρού Σταυρού.

Ώρες λειτουργίας της βιβλιοθήκης: Δευτέρα-Τετάρτη- Παρασκευή 9 π.μ.-2 μ.μ.

2.4. ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ

2.4.1. Διδακτικά βιβλία

Στους φοιτητές χορηγούνται δωρεάν διδακτικά βιβλία και βοηθήματα, καθώς και σημειώσεις και φάκελοι, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις. Δικαίωμα παραλαβής δωρεάν διδακτικών βιβλίων/βοηθημάτων έχουν οι φοιτητές μόνον κατά τη διάρκεια των πρώτων έξι (6) ετών φοίτησης και εφόσον έχουν δηλώσει εντός των τακτών προθεσμιών τα μαθήματά τους.

2.4.2. Υποτροφίες επίδοσης – Βραβεία

Το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ.) χορηγεί υποτροφίες και βραβεία σε φοιτητές που διακρίθηκαν στις εξετάσεις:

α) Εισαγωγής στα Ιδρύματα της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, ή

β) Επίδοσης στα εξάμηνα σπουδών κάθε ακαδημαϊκού έτους.

Το ύψος της υποτροφίας καθορίζεται κάθε έτος από το Διοικητικό Συμβούλιο του Ι.Κ.Υ.

Η Γραμματεία του Τμήματος κάθε χρόνο εκδίδει σχετική ανακοίνωση με τα ονόματα των υποψηφίων υποτρόφων και τις προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν.

2.4.3. Σίτιση

Δωρεάν σίτιση δικαιούνται οι φοιτητές των οποίων οι γονείς ή κηδεμόνες διαμένουν μακριά από την έδρα του Τμήματος και των οποίων το καθαρό ετήσιο εισόδημα δεν υπερβαίνει το όριο που προσδιορίζεται στο άρθρο 8 του Π.Δ. 387/83.

Σχετική ανακοίνωση εκδίδεται από το Τμήμα Φοιτητικής Μέριμνας.

2.4.4. Στέγαση

Δικαίωμα στέγασης έχουν οι φοιτητές του Πανεπιστημίου, οι οποίοι δεν διαθέτουν ιδιόκτητη κατοικία στον νομό Αττικής και το οικογενειακό τους εισόδημα είναι χαμηλότερο από το όριο που προσδιορίζεται κάθε ακαδημαϊκό έτος ανάλογα με τον αριθμό των αιτήσεων για στέγαση.

Σχετική ανακοίνωση εκδίδεται από το Τμήμα Φοιτητικής Μέριμνας.

2.4.5. Υγειονομική Περίθαλψη

Υγειονομική περίθαλψη (ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή) δικαιούνται οι προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές του Τμήματος, ημεδαποί, ομογενείς και αλλοδαποί, για διάστημα ίσο προς την ελάχιστη προβλεπόμενη διάρκεια σπουδών τους, προσαυξανόμενο κατά το ήμισυ. Κατά την εγγραφή τους στο Τμήμα χορηγείται στους φοιτητές το Φοιτητικό Βιβλιάριο Περίθαλψης, εφόσον καταθέσουν δήλωση ότι προτιμούν το Πανεπιστήμιο ως φορέα ασφαλιστικής κάλυψης. Το Φοιτητικό Βιβλιάριο Περίθαλψης περιέχει τον Κανονισμό Νοσηλείας και τη θέση Νοσηλείας.

Ο/Η φοιτητής/τρια που έχει ανάγκη περίθαλψης μπορεί να προσέρχεται στο Ιατρείο του Πανεπιστημίου (1ος όροφος στο νεόκτιστο κτίριο) τις εργάσιμες ημέρες και τις καθορισμένες ώρες προκειμένου να εξεταστεί.

Σχετική ανακοίνωση εκδίδεται από το αρμόδιο Τμήμα Φοιτητικής Μέριμνας

του Πανεπιστημίου.

2.5. ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Οι φοιτητές και φοιτήτριες έχουν τη δυνατότητα να ασκούνται και, ανάλογα με τις επιδόσεις τους, να μετέχουν σε Πανελλήνιους Αγώνες διαφόρων αθλημάτων, σε Πανεπιστημιάδες, όπως επίσης και σε προγράμματα Βόλεϊ, Ποδοσφαίρου, Γυμναστικής-Αερόμπικ, Τένις, Πινγκ-Πονγκ, Άρσης Βαρών, Καράτε, Ελληνικών Χορών κ.λπ.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να ενημερώνονται σχετικά στο Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο (Ιππώνακτος 36, Ν. Κόσμος) Τηλ. 210 902-5717.

2.6. ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ (ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ)

Το Γραφείο Σταδιοδρομίας (Διασύνδεσης), μια υπηρεσία του Παντείου Πανεπιστημίου προς τους φοιτητές και αποφοίτους του, δημιουργήθηκε τον Σεπτέμβριο του 1993 στο πλαίσιο της πρότασης για το Πρόγραμμα «ΣΥΝΔΕΣΗ Α.Ε.Ι./Τ.Ε.Ι. – ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ» του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου.

Το Γραφείο παρέχει ολοκληρωμένο πλέγμα υπηρεσιών πληροφόρησης, καθώς και επαγγελματικής και εκπαιδευτικής συμβουλευτικής στους φοιτητές και αποφοίτους του Πανεπιστημίου.

Ιστοσελίδα: <http://www.diasyndesi.panteion.gr/>

Ώρες λειτουργίας Γραφείου: 8.30 π.μ.-3:00 μ.μ.

Τηλ. 210 920-1501-4, 210 920-1097

2.7. ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Το Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης του Παντείου Παν/μίου ιδρύθηκε με βάση την από 26/10/94 απόφαση της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου. Αυτό έχει πιστοποιηθεί από το Εθνικό Κέντρο Πιστοποίησης ως Κ.Ε.Κ. Περιφερειακής Εμβέλειας στα πιο κάτω θεματικά πεδία:

- Επαγγέλματα Περιβάλλοντος.
- Επαγγέλματα Υγείας και Πρόνοιας.
- Επαγγέλματα Πολιτισμού και Αθλητισμού, Μ.Μ.Ε. και Επικοινωνιών.
- Επαγγέλματα Οικονομίας και Διοίκησης.
- Επαγγέλματα Πληροφορικής.
- Επαγγέλματα Τουριστικά και παροχής Υπηρεσιών.

Αποκλειστικός σκοπός του Κ.Ε.Κ. είναι η υλοποίηση προγραμμάτων συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης καθώς και η ανάληψη συναφών ή υποστηρικτικών ως προς το αντικείμενο αυτό δραστηριοτήτων (έρευνες, μελέτες, συνέδρια, ημερίδες) στα γνωστικά πεδία που καλύπτονται ερευνητικά και

διδασκτικά από όλα τα Τμήματα του Παν/μίου μας. Τα προγράμματα απευθύνονται είτε σε άνεργους πτυχιούχους του Παν/μίου μας καθώς και άλλων Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι., είτε σε εργαζόμενους – στελέχη επιχειρήσεων.

Επίσης, το Κ.Ε.Κ. αναλαμβάνει τον σχεδιασμό και την υλοποίηση προγραμμάτων κατάρτισης που ανατίθενται από τρίτους φορείς στο Παν/μιο (επιχειρήσεις, Επιμελητήρια). Προσεχώς, πρόκειται να δραστηριοποιηθεί και στη μέριμνα για την επαγγελματική αποκατάσταση των απαραίτητων σεμιναρίων, στο οποίο, σε συνεργασία με το Γραφείο Διασύνδεσης του Παν/μίου, θα μπορούν να απευθύνονται όσοι έχουν παρακολουθήσει προγράμματα κατάρτισης ανέργων, ώστε να αναζητούν πληροφορίες για την αγορά εργασίας.

Επιπρόσθετα, θα δοθεί η δυνατότητα σε όλους τους άνεργους αποφοίτους του Κ.Ε.Κ. να καταγράφονται σε ειδική βάση δεδομένων, στην οποία θα εισάγονται τα ατομικά τους στοιχεία και τα χαρακτηριστικά τους, και στην οποία οι επιχειρήσεις θα μπορούν να ανατρέχουν για την εξεύρεση κατάλληλων στελεχών.

Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης: Μαριλένα Κακλαμάνου

Τηλ. 210 920-1357 (Υπόγειο Πτέρυγας Μ. Στασινόπουλου - Γυάλινο κτίριο).

2.8. ΦΟΙΤΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ, ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΜΟΣ κ.ά.

Οι ενδιαφερόμενοι φοιτητές δύνανται, σύμφωνα με τις ιδεολογικές και κομματικές προτιμήσεις τους, να ενταχθούν σε πολιτικές ομάδες (παρατάξεις), οι οποίες έχουν ως σκοπό την πολιτικοποίηση των φοιτητών, τη δραστηριοποίησή τους για θέματα ή προβλήματα της ευρύτερης κοινωνίας, αλλά και ειδικότερα της πανεπιστημιακής ζωής και, τέλος, την εκλογή των εκπροσώπων των φοιτητών στα συλλογικά όργανα διοίκησης του Πανεπιστημίου και των Τμημάτων του.

Σύμφωνα με την ισχύουσα πανεπιστημιακή νομοθεσία, οι φοιτητές διαθέτουν εκπροσώπηση στη Γεν. Συνέλευση του Τμήματος, στο Διοικητικό Συμβούλιο του Τμήματος και στη Γεν. Συνέλευση των Τομέων. Επίσης, δικαιούνται εκπροσώπησης στο ανώτατο συλλογικό όργανο διοίκησης του Πανεπιστημίου, τη Σύγκλητο, ένας προπτυχιακός, ένας μεταπτυχιακός και ένας υποψήφιος διδάκτορας.

Οι φοιτητές που ενδιαφέρονται να δραστηριοποιηθούν σε φοιτητικές παρατάξεις μπορούν να ενημερωθούν σχετικά από τα «τραπεζάκια» των παρατάξεων, τα οποία αναπτύσσονται στον πεζόδρομο του Παντείου ήδη από τις πρώτες μέρες εγγραφών των νεοεισαγομένων φοιτητών τον Σεπτέμβριο.

3. ΟΙ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΣΤΟ ΤΜΗΜΑ

3.1. ΤΟ ΠΜΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Πτέρυγα Μ. Στασινόπουλου – Γυάλινο κτίριο, 2ος όροφος, αίθ. 314

Πληροφορίες:

Α. Κιζίρογλου Τηλ. 210 920.1041

URL: <http://postdes.panteion.gr/>

Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: des@panteion.gr

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Διευθυντής Προγράμματος Σπουδών
Καθηγητής Στ. Περράκης

Συντονιστική Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών

Διευθυντής Π.Μ.Σ.
Καθηγητής Στ. Περράκης
Αν. Διευθυντής Π.Μ.Σ.
Αναπλ. Καθηγητής Δ. Χρυσόχου

Πρόεδρος Τμήματος Δ.Ε.Π.Σ.
Καθηγήτρια Ε. Χειλά

Διευθυντές Τομέων
Καθηγητής Ευ. Ραυτόπουλος
Αναπλ. Καθηγητής Δ. Καιρίδης

Ειδικά εκλεγμένα μέλη
Καθηγητής Κ. Στεφάνου
Καθηγητής Γρ. Τσάλτας
Αναπλ. Καθηγητής Χρ. Παπάζογλου

ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Στο Τμήμα Δ.Ε.Π.Σ. του Παντείου Πανεπιστημίου λειτουργεί από το 1994-1995 Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) στα γνωστικά αντικείμενα των Διεθνών Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών.

Το πρόγραμμα είναι διετούς διάρκειας, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.2083/92, όπως ισχύει σήμερα και οδηγεί στην απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Κατεύθυνσης (επιπέδου Master's) Διεθνών Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών σε μια από τις παρακάτω κατευθύνσεις:

- Διεθνές Δίκαιο και Διπλωματικές Σπονδές.
- Διεθνείς Σχέσεις και Στρατηγικές Σπουδές.
- Διεθνές Οικονομικό, Χρηματοοικονομικό και Τραπεζικό Δίκαιο.
- Ευρωπαϊκό Δίκαιο και Πολιτική (Πρόγραμμα Jean Monnet).
- Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση και Βιώσιμη Ανάπτυξη (Πρόγραμμα Jean Monnet).
- Διεθνής Πολιτική Οικονομία.

Το πρόγραμμα συνδυάζει τη θεωρητική διδασκαλία με την εμπειρική μελέτη διεθνών και ευρωπαϊκών θεμάτων. Κάθε κατεύθυνση του ΠΜΣ απευθύνεται σε διαφορετικό κοινό, ενώ έχει τη δική της απήχηση στην αγορά εργασίας.

Ειδικότερα, εκτός της υψηλής κατάρτισης ερευνητών – μελετητών της σύγχρονης θεωρίας και της διεθνούς/ευρωπαϊκής πρακτικής, η κατεύθυνση «**Διεθνές Δίκαιο και Διπλωματικές Σπουδές**» αποβλέπει στην προετοιμασία στελεχών για τη Διπλωματική Υπηρεσία, την πολιτιστική και την οικονομική διπλωματία, εμπειρογνομόνων σε θέματα Διεθνούς Δικαίου, Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, καθώς και στελεχών Διεθνών Οργανισμών και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων.

Η κατεύθυνση «**Διεθνείς Σχέσεις και Στρατηγικές Σπουδές**» αποβλέπει στην προετοιμασία ειδικών επί θεμάτων διεθνούς ασφάλειας, εξωτερικής πολιτικής, στρατηγικής ανάλυσης, περιφερειακών σπουδών (area studies), με έμφαση στη σταθερότητα/αστάθεια περιοχών, όπως τα Βαλκάνια, η Μέση Ανατολή και η Ανατολική Ασία.

Η κατεύθυνση «**Διεθνές Οικονομικό, Χρηματοοικονομικό και Τραπεζικό Δίκαιο**» αποβλέπει στην προετοιμασία στελεχών της οικονομικής διπλωματίας, συμβούλων για τις επιχειρήσεις που συνάπτουν διασυνοριακές συνεργασίες ή διεθνοποιούνται, τραπεζικών στελεχών που επιδιώκουν να υπηρετήσουν σε υπηρεσίες κανονιστικής συμμόρφωσης (compliance), σε διευθύνσεις διεθνών δραστηριοτήτων τραπεζών, καθώς και σε τραπεζικά υποκαταστήματα στο εξωτερικό κ.λπ.

Η κατεύθυνση «**Ευρωπαϊκό Δίκαιο και Πολιτική**» αποβλέπει στην προετοιμασία ειδικού επιστημονικού προσωπικού για το Δημόσιο και τα Επιμελητήρια, στελεχών Ευρωπαϊκών Οργανισμών, στελεχών για εταιρείες συμβούλων σε θέματα ευρωπαϊκής διακυβέρνησης, εφαρμογής κοινοτικών πολιτικών στην Ελλάδα κ.λπ.

Η κατεύθυνση «**Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση και Βιώσιμη Ανάπτυξη**» αποβλέπει στην προετοιμασία ειδικού επιστημονικού προσωπικού για το Δημόσιο, συμπεριλαμβανομένης και της περιβαλλοντικής διπλωματίας, καθώς και στελεχών Διεθνών Οργανισμών και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων σε θέματα περιβάλλοντος και βιώσιμης ανάπτυξης.

Η κατεύθυνση «**Διεθνής Πολιτική Οικονομία**» αποβλέπει στη στελέχωση θέσεων του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα (π.χ. διευθύνσεις μελετών τραπεζών), που απαιτούν συνδυασμένη γνώση οικονομίας και πολιτικής για την εκπόνηση μελετών στάθμισης κινδύνων (risk assessment) αναφορικά με γεωγραφικές περιοχές και οικονομικές δραστηριότητες.

Το μεταπτυχιακό δίπλωμα αποτελεί, εξάλλου, προϋπόθεση για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής στα γνωστικά αντικείμενα των Διεθνών Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών στο Πάντειο Πανεπιστήμιο.

Η βασική διάρθρωση του προγράμματος βασίζεται στη λογική της διδασκαλίας τριών γνωστικών αντικειμένων/μαθημάτων ανά εξάμηνο, δηλαδή εννέα συνολικά μαθήματα στη διάρκεια των τριών πρώτων εξαμήνων, ενώ η διπλωματική εργασία, με συντελεστή 30 ακαδημαϊκές μονάδες ECTS, ετοιμάζεται στη διάρκεια του τέταρτου εξαμήνου. Σε κάθε μάθημα αντιστοιχούν δέκα (10) ακαδημαϊκές μονάδες ECTS και οι εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας είναι τουλάχιστον τρεις (3) για κάθε μάθημα.

Η παρακολούθηση όλων των μαθημάτων είναι υποχρεωτική και συμπληρώνεται με ατομική ερευνητική δραστηριότητα.

Για την επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών απαιτείται η εκπόνηση διπλωματικής εργασίας (thesis), η έκταση της οποίας δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τις 25.000 λέξεις, και η υποστήριξή της ενώπιον τριμελούς επιτροπής. Μέρος των μεταπτυχιακών σπουδών μπορεί να πραγματοποιηθεί στο εξωτερικό στα πλαίσια προγραμμάτων ανταλλαγών.

Παράλληλα, παρέχεται η δυνατότητα στους μεταπτυχιακούς φοιτητές των κατευθύνσεων «Διεθνές Δίκαιο και Διπλωματικές Σπουδές» και «Διεθνείς Σχέσεις και Στρατηγικές Σπουδές» να πραγματοποιούν πρακτική άσκηση (stage) κατά τους θερινούς μήνες στο Υπουργείο Εξωτερικών σε συνεργασία με τη Διπλωματική Ακαδημία, ενώ για τους μεταπτυχιακούς φοιτητές των κατευθύνσεων «Διεθνές Οικονομικό, Χρηματοοικονομικό και Τραπεζικό Δίκαιο» και «Ευρωπαϊκό Δίκαιο και Πολιτική» απασχολούνται (stage) κατά το πρώτο έτος της φοίτησής τους στο Κέντρο Ευρωπαϊκής Τεκμηρίωσης και κατά το δεύτερο στην Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Αθήνα.

Η φοίτηση είναι δωρεάν, πλην των εκπαιδευτικών επισκέψεων και προγραμμάτων που διεξάγονται εκτός Αθηνών (π.χ. Ύδρα, Σπέτσες, Ναύπλιο).

Στόχοι του Προγράμματος

Το Π.Μ.Σ. συνδυάζει τη θεωρητική διδασκαλία με την εμπειρική μελέτη διεθνών και ευρωπαϊκών θεμάτων. Κάθε κατεύθυνση του Π.Μ.Σ. έχει τη δική της απήχηση στην αγορά, δηλαδή απευθύνεται σε διαφορετικό κοινό (target group).

Το δίπλωμα αποτελεί εξάλλου προϋπόθεση για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής στα γνωστικά αντικείμενα των διεθνών ευρωπαϊκών και περιφερειακών σπουδών στο Πάντειο Πανεπιστήμιο.

ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

Υποψηφιότητα μπορούν να υποβάλουν πτυχιούχοι τμημάτων και κατευθύνσεων Διεθνών & Ευρωπαϊκών Σπουδών, Νομικής, Πολιτικής Επιστήμης, Δημόσιας Διοίκησης, Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, Οικονομικών Επιστημών, Ιστορίας, Μετάφρασης και Διερμηνείας των Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης της ημεδαπής ή αντίστοιχων Ιδρυμάτων και κατευθύνσεων της αλλοδαπής. Ειδικά στην κατεύθυνση «Διεθνές Δίκαιο και Διπλωματικές Σπουδές» και «Διεθνείς Σχέσεις και Στρατηγικές Σπουδές» γίνονται, επίσης, δεκτοί απόφοιτοι Ανώτατων Στρατιωτικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων.

Στην αίτηση υποψηφιότητας αναγράφεται η κατεύθυνση που ο υποψήφιος θα ακολουθήσει.

Δικαιολογητικά που απαιτούνται:

Ο υποψήφιος υποχρεούται μαζί με το πτυχίο του να υποβάλει **αναλυτική βαθμολογία** του συνόλου των σπουδών του. Απαιτείται γενικός βαθμός πτυχίου τουλάχιστον επτά (7) και βαθμός τουλάχιστον οκτώ (8) σε τρία τουλάχιστον μαθήματα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών. Για τους υποψήφιους της κατεύθυνσης «Διεθνές Οικονομικό, Χρηματοοικονομικό και Τραπεζικό Δίκαιο» μπορεί να ληφθεί υπόψη, αντί της πιο πάνω (βαθμολογίας, η βαθμολογία των μαθημάτων Οικονομικού, Εμπορικού, Τραπεζικού Δικαίου, Χρηματοοικονομικής και Τραπεζικής. Από τις βαθμολογικές προϋποθέσεις μπορούν να εξαιρεθούν υποψήφιοι με επαγγελματική ή ερευνητική εμπειρία συναφή προς το αντικείμενο της κατεύθυνσης που προτίθενται να επιλέξουν.

Οι πτυχιούχοι αλλοδαπών ΑΕΙ υποχρεούνται να προσκομίσουν μέχρι την εγγραφή τους βεβαίωση **ισοτιμίας και αντιστοιχίας του ΔΟΑΤΑΠ**. Υποψηφιότητα μπορούν να υποβάλουν και οι επί πτυχίω φοιτητές, επισυνάπτοντας την αναλυτική βαθμολογία επτά (7) εξαμήνων σπουδών, τυχόν δε εγγραφή τους στον πίνακα επιτυχόντων ισχύει υπό την αίρεση ότι θα προσκομίσουν μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του Οκτωβρίου το πτυχίο τους ή βεβαίωση περί επιτυχούς περατώσεως των σπουδών τους.

Απαιτείται, επίσης, **επαρκής γνώση της αγγλικής ή/και γαλλικής γλώσσας**, ανάλογα με την κατεύθυνση, αποδεικνυόμενη είτε από την κατοχή πτυχίου ή μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών ξένης χώρας είτε από την κατοχή αποδεικτικού επάρκειας γνώσεων αγγλικής γλώσσας (Cambridge/Michigan Proficiency, TOEFL με 550/213, τουλάχιστον, μονάδες) ή γαλλικής γλώσσας (Sorbonne II ή DALF προκειμένου για α' ξένη γλώσσα και Sorbonne I ή DELF προκειμένου για β' ξένη γλώσσα).

Υποψήφιοι που εκπληρώνουν τις βαθμολογικές προϋποθέσεις, αλλά δεν

κατέχουν έναν από τους παραπάνω τίτλους ή αποδεικτικά ξένων γλωσσών, καλούνται να συμμετάσχουν σε δοκιμασία επάρκειας γλωσσικών γνώσεων.

Οι επιτυχόντες στη δοκιμασία γλωσσικής επάρκειας, καθώς και οι κάτοχοι των λοιπών τίτλων και προσόντων εγγράφονται σε πίνακα υποψηφίων, από τους οποίους η Επιτροπή Επιλογής ανά κατεύθυνση επιλέγει μετά από προφορική συνέντευξη μέχρι δεκαπέντε (15) εισακτέους ανά κατεύθυνση.

Η Επιτροπή Επιλογής μπορεί να υποχρεώσει σπουδαστές που γίνονται κατ' αρχήν δεκτοί στο Π.Μ.Σ. να υποβληθούν σε συμπληρωματικές εξετάσεις ή πρακτική άσκηση μέχρι την έναρξη του προγράμματος. Ο τελικός πίνακας των επιλεγέντων εισακτέων επικυρώνεται από τη ΓΣΕΣ του Τμήματος Δ.Ε.Π.Σ.

Για τη συμμετοχή στη διαδικασία επιλογής απαιτείται η κατάθεση της σχετικής αίτησης και των πιο πάνω δικαιολογητικών κατά τον μήνα Μάιο στη Γραμματεία Τμήματος. Πληροφορίες: 210-920.1041

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Η βασική διάρθρωση του προγράμματος βασίζεται στη λογική της διδασκαλίας τριών γνωστικών αντικειμένων/μαθημάτων ανά εξάμηνο, δηλαδή εννέα συνολικά μαθήματα στη διάρκεια των τριών πρώτων εξαμήνων, ενώ η διπλωματική εργασία, με συντελεστή 30 ακαδημαϊκές μονάδες ECTS, ετοιμάζεται στη διάρκεια του τέταρτου εξαμήνου. Σε κάθε μάθημα αντιστοιχούν δέκα (10) ακαδημαϊκές μονάδες ECTS και οι εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας είναι τουλάχιστον τρεις (3) για κάθε μάθημα.

Η διδασκαλία και η εξέταση των μαθημάτων γίνεται στην ελληνική γλώσσα, χωρίς να αποκλείεται η διδασκαλία και εξέταση ορισμένων μαθημάτων σε ξένη γλώσσα. Μέρος των μεταπτυχιακών σπουδών μπορεί να πραγματοποιηθεί στο εξωτερικό στα πλαίσια προγραμμάτων ανταλλαγών.

Η παρακολούθηση όλων των μαθημάτων είναι υποχρεωτική και - ή συμπληρώνεται με ατομική ερευνητική δραστηριότητα και συμμετοχή στις δραστηριότητες του Ινστιτούτου Διεθνών Σχέσεων (Ι.Δι.Σ.). Ειδικά για τους σπουδαστές που επιλέγουν την κατεύθυνση «Διεθνούς Δικαίου και Διπλωματικών Σπουδών» είναι υποχρεωτική και η επιτυχής παρακολούθηση δύο ξένων γλωσσών.

Ο Κανονισμός του ΠΜΣ ορίζει το ανώτατο επιτρεπτό όριο απουσιών και τον τρόπο αιτιολόγησής τους.

Για τη λήψη του Μεταπτυχιακού Διπλώματος απαιτείται η εκπόνηση και υποστήριξη διπλωματικής εργασίας ενώπιον τριμελούς επιτροπής- 25.000 λέξεων με ειδικό βάρος 30 ακαδημαϊκές μονάδες ECTS επί συνόλου 120.

Ο Κανονισμός του ΠΜΣ ορίζει τις προδιαγραφές των διπλωματικών εργασιών, το χρονοδιάγραμμα εκπόνησης και υποστήριξής τους και τον τρόπο αξιολόγησής τους. Προϋπόθεση για την υποβολή της διπλωματικής εργασίας είναι η επιτυχής εξέταση σε όλα τα μαθήματα του προγράμματος σπουδών. Στους σπουδαστές

που ολοκλήρωσαν επιτυχώς τις εξετάσεις και δεν υποβάλλουν διπλωματική εργασία είτε η εργασία απορρίπτεται, χορηγείται βεβαίωση μεταπτυχιακών σπουδών.

Παράλληλα, παρέχεται η δυνατότητα στους Μεταπτυχιακούς Φοιτητές των κατευθύνσεων «Διεθνές Δίκαιο και Διπλωματικές Σπουδές» να παρέχουν τις υπηρεσίες τους (stage) κατά τους θερινούς μήνες στο Υπουργείο Εξωτερικών, σε συνεργασία με τη Διπλωματική Ακαδημία.

Για τους Μεταπτυχιακούς Φοιτητές των κατευθύνσεων «Διεθνές Οικονομικό, Χρηματοοικονομικό και Τραπεζικό Δίκαιο» και «Ευρωπαϊκή Διοίκηση και Πολιτική» παρέχεται η δυνατότητα να απασχολούνται (stage) κατά το πρώτο έτος της φοίτησής τους στο Κέντρο Ευρωπαϊκής Τεκμηρίωσης και κατά το δεύτερο στην Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Αθήνα.

ΤΙΤΛΟΙ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

A. «ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ»

Μαθήματα α' εξαμήνου

- Ειδικά Θέματα Διεθνούς Δικαίου.
- Κρατική Κυριαρχία και Διεθνή Καθεστώτα: Διεπιστημονικές Προσεγγίσεις.
- Διεθνής Δικαιοσύνη.

Μαθήματα β' εξαμήνου

- Ειδικά Θέματα Διεθνών Οργανισμών.
- Το Άτομο στη Διεθνή και Ευρωπαϊκή Δικαιοταξία.
- Ελληνική Εξωτερική Πολιτική: Ειδικά Θέματα.

Μαθήματα γ' εξαμήνου

- Τεχνικές Διεθνών Διαπραγματεύσεων.
- Δημόσια Διπλωματία.
- Διπλωματία και Πολιτικές Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Μειονοτήτων.

B. «ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ»

Μαθήματα α' εξαμήνου

- Θεωρία και Μεθοδολογία των Διεθνών Σχέσεων I.
- Παγκοσμιοποίηση της Οικονομίας.
- Συγκριτική Πολιτική Ανάλυση.

Μαθήματα β' εξαμήνου

- Θεωρία και Μεθοδολογία των Διεθνών Σχέσεων II.
- Πολιτικές Όψεις των Διεθνών Θεσμών.
- Αμερικανικό Πολιτικό Σύστημα και Εξωτερική Πολιτική.

Μαθήματα γ' εξαμήνου

- Ευρωπαϊκή Ασφάλεια, Άμυνα και Πολιτική Ενοποίηση
- Αμερικανικές Σπουδές: Ειδικά Θέματα.

- Στρατηγική Ανάλυση.

Γ. «ΔΙΕΘΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ, ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ»

Μαθήματα α' εξαμήνου

- Δίκαιο Διεθνούς Εμπορίου και Κρατικών Ενισχύσεων.
- Χρήμα, Τράπεζες, Κεφαλαιαγορές.
- Διασυνοριακή Συνεργασία και Διεθνοποίηση Επιχειρήσεων.

Μαθήματα β' εξαμήνου

- Οικονομική Ανάλυση του Δικαίου.
- Διεθνής Χρηματοοικονομική.
- Διεθνές και Ευρωπαϊκό Δίκαιο Εταιρικής και Χρηματοοικονομικής Διακυβέρνησης.

Μαθήματα γ' εξαμήνου

- Διεθνικές Επιχειρήσεις: Ρυθμιστικό Πλαίσιο – Καθεστώς Ξένων Επενδύσεων.
- Διεθνή Λογιστικά και Ελεγκτικά Πρότυπα.
- Διεθνές & Ευρωπαϊκό Τραπεζικό & Χρηματοοικονομικό Δίκαιο: Ειδικά Θέματα.

Δ. «ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ»

(Πρόγραμμα Jean Monnet)

Μαθήματα α' εξαμήνου

- Η Δυναμική της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης.
- Εξωτερικές Σχέσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης I.
- Οικονομικά και Δημοσιονομικά της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης.

Μαθήματα β' εξαμήνου

- Δημόσια Πολιτική στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Εξωτερικές Σχέσεις Ευρωπαϊκής Ένωσης II.
- Ευρωπαϊκός Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης.

Μαθήματα γ' εξαμήνου

- Υλοποίηση Ευρωπαϊκών Πολιτικών στην Ελλάδα.
- Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση
- Ειδικά Θέματα Δικαίου Ευρωπαϊκής Ένωσης και Δικαίου ΕΣΔΑ.

Ε. «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»

(Πρόγραμμα Jean Monnet)

Μαθήματα α' εξαμήνου

- Διεθνές Δίκαιο Ανάπτυξης.
- Πολιτική Οικονομία της Ανάπτυξης.
- Γεωγραφία της Φτώχειας και Υπανάπτυξης.

Μαθήματα β' εξαμήνου

- Διεθνές Δίκαιο Περιβάλλοντος: Ειδικά Θέματα.
- Μηχανισμοί Περιβαλλοντικής Διακυβέρνησης.

- Δράσεις του ΟΗΕ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη. Μαθήματα γ' εξαμήνου
Μαθήματα γ' εξαμήνου
- Περιβαλλοντική Διπλωματία.
- Διεθνές Εμπόριο και Περιβάλλον.
- Εθνικές και Ευρωπαϊκές Πολιτικές Αναπτυξιακής Συνεργασίας.

ΣΤ. «ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ»

Μαθήματα α' εξαμήνου

- Γεωπολιτική και Γεωοικονομία.
- Θεωρία και Μεθοδολογία Διεθνών Σχέσεων Ι.
- Πολιτική Οικονομία της Ανάπτυξης.

Μαθήματα β' εξαμήνου

- Εφαρμοσμένη Γεωπολιτική Ανάλυση.
- Διεθνής και Περιφερειακή Οικονομική Ολοκλήρωση.
- Πολιτικές Όψεις των Διεθνών Θεσμών.

Μαθήματα γ' εξαμήνου

- Παγκόσμια Οικονομική Διακυβέρνηση.
- Γεωπολιτική των Κεφαλαιαγορών.
- Μετανάστευση: Οικονομικές, Κοινωνικές και Πολιτισμικές Παράμετροι.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

Α. «ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ»

Β. «ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ»

- Γαλλική Ορολογία
- Σεμινάριο Θεωρίας και Μεθοδολογίας

Γ. «ΔΙΕΘΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ, ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ»

- Σεμινάριο Θεωρίας και Μεθοδολογίας

Δ. «ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ»

(Πρόγραμμα Jean Monnet)

- Σεμινάριο: Το Πρόγραμμα της Χάγης για την Υλοποίηση του Ευρωπαϊκού Χώρου Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης (Κύκλος διαλέξεων Jean Monnet)
- Σεμινάριο Ευρωπαϊκού Πολιτισμού
- Σεμινάριο Θεωρίας και Μεθοδολογίας.

Ε. «ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ & ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ (Πρόγραμμα Jean Monnet)

- Σεμινάριο Γεωπολιτικής

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ

ΜΕΛΗ ΔΕΠ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΕΠΣ

ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ, Επίκουρος Καθηγητής
ΓΚΟΡΤΣΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ, Καθηγητής
ΓΚΟΦΑΣ ΑΝΔΡΕΑΣ Επίκουρος Καθηγητής
ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, Καθηγητής
ΕΥΡΥΒΙΑΔΗΣ ΜΑΡΙΟΣ, Επίκουρος Καθηγητής
ΚΑΙΡΙΔΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, Αναπληρωτής Καθηγητής
ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ-ΝΕΔΑ, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, Λέκτορας
ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ ΖΑΧΑΡΟΥΛΑ, Λέκτορας
ΜΑΡΟΥΔΑ ΜΑΡΙΑ-ΝΤΑΝΙΕΛΛΑ, Επίκουρη Καθηγήτρια
ΜΑΣΤΡΟΓΙΑΝΝΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ, Επίκουρος Καθηγητής
ΜΕΝΓΚ - ΠΑΠΑΝΤΩΝΗ ΜΑΡΙΑ, Επίκουρη Καθηγήτρια
ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ ΧΡΗΣΤΟΣ, Αναπληρωτής Καθηγητής
ΠΑΠΑΣΩΤΗΡΙΟΥ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ, Καθηγητής
ΠΑΣΣΑΣ ΑΡΓΥΡΗΣ, Αναπληρωτής Καθηγητής
ΠΕΡΡΑΚΗΣ ΣΤΕΛΙΟΣ, Καθηγητής
ΡΑΥΤΟΠΟΥΛΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ, Καθηγητής
ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, Ομότιμος Καθηγητής
ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ, Επίκουρος Καθηγητής
ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, Καθηγητής
ΤΑΓΑΡΑΣ ΧΑΡΙΣΙΟΣ, Καθηγητής
ΤΣΑΛΤΑΣ ΓΡΗΓΟΡΗΣ, Καθηγητής
ΤΣΟΛΚΑ ΟΛΓΑ, Επίκουρη Καθηγήτρια
ΧΕΙΛΑ ΕΙΡΗΝΗ, Καθηγήτρια
ΧΡΥΣΟΧΟΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, Αναπληρωτής Καθηγητής

ΜΕΛΗ ΔΕΠ ΑΛΛΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ/ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ

ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ Β.
ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ Ι.
ΜΑΓΚΛΙΒΕΡΑΣ Κ.
ΤΣΑΜΗΣ Α.
ΦΑΚΙΟΛΑΣ Ρ.

ΕΝΤΕΤΑΛΜΕΝΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

ΑΛΙΚΙΩΤΗ Α.
ΖΑΧΟΣ Σ.
ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ Η.

ΚΑΪΛΗΣ Α.
ΚΑΡΑΜΠΑΡΜΠΟΥΝΗΣ Χ. (Πρέσβης ε.τ.)
ΚΑΤΣΙΜΠΑΡΔΗΣ Κ.
ΚΟΛΟΚΥΘΑ Α.
ΜΑΥΡΟΓΕΝΗΣ Σ.
ΜΑΥΡΟΕΙΔΗΣ Η.
ΜΠΟΥΡΤΖΗΣ Τ.
ΜΩΡΑΪΤΟΥ Ι.
ΠΑΤΤΑ Ι.
ΠΛΑΤΙΑΣ Χ.
ΡΟΔΟΘΕΑΤΟΣ Γ.
ΦΑΚΙΟΛΑΣ Ε.
ΦΙΛΗΣ Κ.

3.2. ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

Το ΠΜΣ απονέμει Διδακτορικό Δίπλωμα «Διεθνών Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών» στις εξής ειδικεύσεις:

- Α. Διεθνές Δίκαιο
- Β. Διπλωματική Ιστορία
- Γ. Διεθνείς Σχέσεις
- Δ. Στρατηγικές Σπουδές
- Ε. Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο
- Στ. Ευρωπαϊκό Δίκαιο
- Ζ. Ευρωπαϊκή Πολιτική
- Η. Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση και Βιώσιμη Ανάπτυξη
- Ο. Διεθνής Πολιτική Οικονομία

Ειδικότερα:

- 3.2.1. Οι υποψήφιοι για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής στο Τμήμα ΔΕΠΣ πρέπει να είναι κάτοχοι αναγνωρισμένου από το ΔΟΑΤΑΠ μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών.
- 3.2.2. Οι υποψήφιοι οφείλουν να έλθουν σε επαφή με καθηγητή του Τμήματος προκειμένου να του γνωρίσουν το θέμα της διατριβής και να εξασφαλίσουν τη συναίνεσή του για να επιβλέψει την εκπόνηση της διατριβής.
- 3.2.3. Οι υποψήφιοι πρέπει να συμπληρώσουν το ειδικό έντυπο-αίτηση, το οποίο διατίθεται από τη Γραμματεία του Τμήματος, συνοδευόμενο από εκτενές υπόμνημα για το θέμα και σχετική βιβλιογραφία.

Για το ζήτημα της σύστασης της τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής, επίβλεψης και αποδοχής της υποψηφιότητας αποφαινεται η ΓΣΕΣ. Ο χρόνος εκπόνησης της διατριβής, δεν μπορεί να είναι μικρότερος της τριετίας. Απαξ του έτους οι υποψήφιοι οφείλουν να υποβάλουν έκθεση προόδου, την οποία πρέπει να συνυπογράψουν και τα τρία μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής.

Μετά την ολοκλήρωση της διατριβής και εφόσον αυτή λάβει την έγκριση της τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής, ορίζεται από τη ΓΣΕΣ Επταμελής Εξεταστική Επιτροπή, ενώπιον της οποίας ο/η υποψήφιος/α υποστηρίζει τη διατριβή, σε δημόσια συνεδρίαση, η οποία προαναγγέλλεται. Η Επιτροπή εγκρίνει ή όχι τη διατριβή, απονέμοντας και το βαθμό που αποφάσισαν (ομόφωνα ή κατά πλειοψηφία) τα μέλη.

Πληροφορίες: 210 920.1041

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Η κατεύθυνση «Διεθνές Δίκαιο και Διπλωματικές Σπουδές» αποβλέπει στην προετοιμασία στελεχών για τη Διπλωματική Υπηρεσία, την πολιτιστική και την οικονομική διπλωματία, εμπειρογνομόνων σε θέματα Διεθνούς Δικαίου, Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, καθώς και στελεχών Διεθνών Οργανισμών και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων.

Η κατεύθυνση «Διεθνείς Σχέσεις και Στρατηγικές Σπουδές» αποβλέπει στην προετοιμασία ειδικών επί θεμάτων διεθνούς ασφάλειας, εξωτερικής πολιτικής, στρατηγικής ανάλυσης, περιφερειακών σπουδών (area studies), με έμφαση στη σταθερότητα/αστάθεια περιοχών, όπως τα Βαλκάνια και η Μέση Ανατολή.

Η κατεύθυνση «Διεθνές Οικονομικό, Χρηματοοικονομικό και Τραπεζικό Δίκαιο» αποβλέπει στην προετοιμασία στελεχών της οικονομικής διπλωματίας, συμβούλων για τις επιχειρήσεις που συνάπτουν διασυνοριακές συνεργασίες ή διεθνοποιούνται, τραπεζικών στελεχών που επιδιώκουν να υπηρετήσουν σε υπηρεσίες κανονιστικής συμμόρφωσης (compliance), σε διευθύνσεις διεθνών δραστηριοτήτων τραπεζών, καθώς και σε τραπεζικά υποκαταστήματα στο εξωτερικό κ.λπ.

Η κατεύθυνση «Ευρωπαϊκό Δίκαιο και Πολιτική» αποβλέπει στην προετοιμασία ειδικού επιστημονικού προσωπικού για το Δημόσιο και τα Επιμελητήρια, στελεχών Ευρωπαϊκών Οργανισμών, στελεχών για εταιρείες συμβούλων σε θέματα ευρωπαϊκής διακυβέρνησης, εφαρμογής κοινοτικών πολιτικών στην Ελλάδα κ.λπ.

Η κατεύθυνση «Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση και Βιώσιμη Ανάπτυξη» αποβλέπει στην προετοιμασία ειδικού επιστημονικού προσωπικού για το Δημόσιο, συμπεριλαμβανομένης και της περιβαλλοντικής διπλωματίας, καθώς και στελεχών Διεθνών Οργανισμών και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων σε θέματα περιβάλλοντος και βιώσιμης ανάπτυξης

Η κατεύθυνση «Διεθνής Πολιτική Οικονομία» αποβλέπει στη στελέχωση θέσεων του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα (π.χ. διευθύνσεις μελετών τραπεζών), που απαιτούν συνδυασμένη γνώση οικονομίας και πολιτικής για την εκπόνηση μελετών στάθμισης κινδύνων (risk assessment) αναφορικά με γεωγραφικές περιοχές και οικονομικές δραστηριότητες.

4. Η ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΟ ΤΜΗΜΑ

Ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά του Τμήματος είναι η διεξαγωγή έρευνας σε ατομικό ή συλλογικό επίπεδο μελών ΔΕΠ, στα πλαίσια δραστηριοτήτων τους

και σε συνάρτηση με τις ερευνητικές κατευθύνσεις των Τομέων. Σε ορισμένα γνωστικά αντικείμενα, ιδίως του Τομέα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Θεσμών, το ερευνητικό έργο αναπτύσσεται και με διεθνείς συνεργασίες και συμμετοχή σε ευρωπαϊκά/μεσογειακά προγράμματα.

Το πεδίο έρευνας του Τμήματος διευρύνθηκε πρόσφατα με τη δημιουργία των νέων φορέων έρευνας, όπως το Ευρωπαϊκό Κέντρο Περιβαλλοντολογικής Έρευνας και Κατάρτισης και το Ευρωπαϊκό Κέντρο Έρευνας και Κατάρτισης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και Ανθρωπιστικού Δικαίου καθώς και το Μεσογειακό Πρόγραμμα Διεθνούς Περιβαλλοντικού Δικαίου και Διαπραγμάτευσης.

4.1. ΤΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ (Ι.ΔΙ.Σ.)

Το Ι.ΔΙ.Σ. είναι ένα «Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο (Ε.Π.Ι.)» που συνδέεται οργανικά με το Τμήμα Δ.Ε.Π.Σ. του Παντείου Πανεπιστημίου, διατηρώντας διοικητική και οικονομική αυτονομία. Σήμερα, κατέχει μια σημαντική θέση στον ελληνικό χώρο επιστημονικής/ερευνητικής δράσης με δυνατότητες περαιτέρω ανάπτυξης.

4.1.1. Σκοποί

Οι σκοποί του Ι.ΔΙ.Σ., σύμφωνα με το Π.Δ. της ίδρυσής του, είναι:

1. Η έρευνα της θεωρίας των διεθνών σχέσεων, της διεθνούς και ευρωπαϊκής πολιτικής και των συναφών με αυτήν θεσμών, των διεθνών, πολιτικών, οικονομικών σχέσεων της Ελλάδας και της αμυντικής πολιτικής της, με ιδιαίτερη έμφαση στον χώρο της Ευρώπης, των Βαλκανίων και της Μέσης Ανατολής.
2. Η κατάρτιση επιμορφωτικών προγραμμάτων και η συμβολή στην αναβάθμιση των μεταπτυχιακών σπουδών του Τμήματος.
3. Η δημιουργία βήματος για δημόσιες συζητήσεις μεταξύ ακαδημαϊκών, πολιτικών, διπλωματών και ειδικών, καθώς και η διοργάνωση συνεδρίων, ημερίδων και διαλέξεων που αφορούν τα κρίσιμα εθνικά και διεθνή θέματα.

4.1.2. Διοικητική Διάρθρωση

Η διοίκηση του Ι.ΔΙ.Σ. ορίζεται με απόφαση της ΓΣΕΣ του Τμήματος Δ.Ε.Π.Σ. και σύμπραξη της Συγκλήτου. Ασκείται από τον Διευθυντή και το Διοικητικό Συμβούλιο, του οποίου Πρόεδρος είναι ο Διευθυντής. Η παρούσα σύνθεση του ΔΣ έχει ως εξής:

Διευθυντής: Χαράλαμπος Παπασωτηρίου, Καθηγητής Στρατηγικών Σπουδών, Τμήμα Διεθνών, Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών Παντείου Πανεπιστημίου.

Αναπληρωτής Διευθυντής: Δημήτρης Καιρίδης, Αναπληρωτής Καθηγητής Συγκριτικής Πολιτικής, Τμήμα Διεθνών, Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών Παντείου Πανεπιστημίου.

Μέλη

- Γρηγόρης Τσάλτας, Καθηγητής Διεθνούς Δικαίου της Θάλασσας, Τμήμα Διεθνών, Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών Παντείου Πανεπιστημίου.
- Ευάγγελος Ραυτόπουλος, Καθηγητής Διεθνούς Δικαίου, Τμήμα Διεθνών,

Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών Παντείου Πανεπιστημίου.

- Παναγιώτης Ρουμελιώτης, Ομότιμος Καθηγητής Διεθνούς και Ευρωπαϊκής Οικονομίας, Τμήμα Διεθνών, Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών Παντείου Πανεπιστημίου.

Στα πλαίσια λειτουργίας του ΙΔΙΣ θεσμοθετήθηκε και Συμβουλευτική Επιτροπή Προσωπικοτήτων.

4.1.3. Ερευνητικά Κέντρα και Προγράμματα

- Κέντρο Μεσογειακών, Μεσανατολικών και Ισλαμικών Σπουδών (ΚΕ.Μ.Μ.Ι.Σ.)
- Κέντρο Ρωσίας και Ευρασίας και Νοτιανατολικής Ευρώπης (ΚΕ.Ρ.Ε.ΝΕ)
- Κέντρο Ευρω-Αμερικανικών Μελετών (Κ.Ε.Α.Μ.)
- Κέντρο Διεθνούς Πολιτικής Οικονομίας (Κ.Δ.Π.Ο.)
- Κέντρο Ευρωπαϊκής Διακυβέρνησης (Κ.Ε.ΔΙΑ.)
- Μεσογειακό Παρατηρητήριο Μετανάστευσης (Μ.Μ.Ο.)
- Παρατηρητήριο Ελληνικής Εξωτερικής Πολιτικής (Π.Ε.Ε.Π.)

4.1.4. Ερευνητικό Δυναμικό

Συντονιστές Ερευνητικών Κέντρων:

1. Ανδρέας Αντωνιάδης (Ph.D. University of Warwick), Επίκ. Καθηγητής Ευρωπαϊκής Οικονομίας, Τμήμα ΔΕΠΣ, Πάντειο Πανεπιστήμιο. Συντονιστής Κέντρου Διεθνούς Πολιτικής Οικονομίας (Κ.Δ.Π.Ο.).
2. Χαράλαμπος Παπασωτηρίου (Ph.D. Stanford University), Καθηγητής Διεθνών Σχέσεων και Στρατηγικών Σπουδών, Τμήμα ΔΕΠΣ, Πάντειο Πανεπιστήμιο. Συντονιστής του Κέντρου Ευρω-Αμερικανικών Μελετών (Κ.Ε.Α.Μ.).
3. Νικόλαος Λυμούρης (Ph.D. Παντείου Πανεπιστημίου), Συντονιστής Κέντρου Ευρωπαϊκής Διακυβέρνησης (Κ.Ε.ΔΙΑ.).
4. Κωνσταντίνος Φύλης (Ph.D. Reading University), Συντονιστής Κέντρου Ρωσίας, Ευρασίας και Νοτιανατολικής Ευρώπης (ΚΕΡΕΝΕ).
5. Martin Baldwin-Edwards (Queens University Belfast), Συντονιστής Μεσογειακού Παρατηρητηρίου Μετανάστευσης (Μ.Μ.Ο.).
6. Δημήτρης Καιρίδης (Ph.D. Tufts University), Αναπληρωτής Καθηγητής Διεθνών Σχέσεων, Τμήμα ΔΕΠΣ, Πάντειο Πανεπιστήμιο. Συντονιστής του Παρατηρητηρίου Ελληνικής Εξωτερικής Πολιτικής (Π.Ε.Ε.Π.).
7. Σωτήρης Ρούσσοσ, (Ph.D University of London), Αναπλ. Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου. Συντονιστής του Κέντρου Μεσογειακών, Μεσανατολικών και Ισλαμικών Σπουδών (ΚΕ.Μ.Μ.Ι.Σ.).

Μέλη ΔΕΠ Παντείου Πανεπιστημίου

1. Κωνσταντίνος Αρβανιτόπουλος, (Ph.D. American University) Καθηγητής Διεθνούς Πολιτικής, Πάντειο Πανεπιστήμιο.
2. Ανδρέας Γκόφας (Ph.D. University of Warwick), Επίκ. Καθηγητής Διεθνών Σχέσεων.
3. Μάριος Ευρυβιάδης, (Ph.D. Fletcher School, Tufts University) Αναπλ. Καθηγητής Διεθνών Σχέσεων, Πάντειο Πανεπιστήμιο.
4. Κωνσταντίνος Κολιόπουλος, (Ph.D. Πανεπιστημίου Lancaster), Επίκ. Καθηγητής Διεθνούς Πολιτικής και Στρατηγικών Σπουδών, Πάντειο Πανεπιστήμιο.
5. Μαριλένα Κοππά, (Ph.D. Paris X-Nanterre) Επίκ. Καθηγήτρια Βαλκανικής Πολιτικής, Πάντειο Πανεπιστήμιο.
6. Στέλιος Περράκης (Ph.D. Πανεπιστήμιο Θράκης), Καθηγητής Διεθνών και Ευρωπαϊκών Θεσμών.
7. Ειρήνη Χειλά, (Ph.D. Panteion University) Καθηγήτρια Διεθνούς Πολιτικής, Πάντειο Πανεπιστήμιο.
8. Δημήτρης Χρυσόχου (Ph.D. University of Reading), Αναπλ. Καθηγητής της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης.

4.1.5. Διοικητικό Προσωπικό

Μαρία Ντέκα, Υπεύθυνη Δραστηριοτήτων.
Πόπη Λαϊνά, Βοηθός Διευθυντή.

4.1.6. Εκδηλώσεις και Δραστηριότητες

Το Ι.Δι.Σ. αναπτύσσει μια πολύπλευρη δράση προωθώντας έναν δημόσιο εποικοδομητικό διάλογο σε θέματα διεθνών σχέσεων, διεθνούς δικαίου, εξωτερικής πολιτικής, άμυνας και ασφάλειας. Προς τούτο, διοργανώνει συνέδρια, σεμινάρια, παρουσιάσεις βιβλίων, συζητήσεις στρογγυλής τραπέζης και διαλέξεις.

4.1.7. Βιβλιοθήκη

Το Ινστιτούτο διαθέτει Κέντρο Τεκμηρίωσης και σύγχρονο πληροφορικό κέντρο πολλαπλών χρηστών και αναγκών. Κάθε χρήστης έχει πρόσβαση στον αυτοματοποιημένο κατάλογο της βιβλιοθήκης που, εκτός από περιοδικά και βιβλία, περιέχει βάσεις δεδομένων σε μορφή CD-ROM. Τέλος, μέσω του Διαδικτύου, το Ινστιτούτο έχει πρόσβαση σε ηλεκτρονικά δίκτυα της Ελλάδος και του εξωτερικού καθώς και σε καταλόγους βιβλιοθηκών, αρχεία, και βάσεις δεδομένων. Η βιβλιοθήκη περιλαμβάνει τη «Βασική βιβλιοθήκη του Διεθνούς Ανθρωπιστικού Δικαίου» προσφορά της Διεθνούς Επιτροπής Ερυθρού Σταυρού μέσω της Επιτροπής για την εφαρμογή και διάδοση του Ανθρωπιστικού Δικαίου.

4.1.8. Εγκαταστάσεις

Από το 1994, το Ι.Δι.Σ. στεγάζεται σε αναπαλαιωμένο νεοκλασικό κτίριο, στην οδό Χιλλ 3-5, στην Πλάκα. Οι εγκαταστάσεις του περιλαμβάνουν αίθουσες συνεδριάσεων, εκδηλώσεων, βιβλιοθήκη κ.ά.

4.1.9. Εκδόσεις

Το Ι.Δι.Σ. έχει να επιδείξει μια δυναμική εκδοτική παρουσία που αποτελείται από:

1. Την έκδοση Επετηρίδας (1996, 1997, 2000, 2001-2002).
2. Τη σειρά Working Paper Series (Τετράδια Εργασίας), τα οποία εκδίδονται από το 1998.
3. Το αγγλικό διμηνιαίο ενημερωτικό φυλλάδιο Cosmos (1995-2000).
4. Την αγγλική σειρά Occasional Research Papers (1991-1999).
5. Τη σειρά μελετών μονογραφικού χαρακτήρα που εντάσσονται στην ελληνική και αγγλική βιβλιοθήκη.

Ινστιτούτο Διεθνών Σχέσεων (Ι.Δι.Σ.), Χίλ 3-5, 105 58 Αθήνα

Τηλ. 210 33.12.325-7 Fax: 210 33.13.575

Ιστότοπος: <http://www.idis.gr>

Επικοινωνία: deca@idis.gr

4.2. ΚΕΝΤΡΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ (Κ.Ε.Τ.)

Το Κ.Ε.Τ. έχει αναστείλει τη λειτουργία του από το 2009, ενώ οι ερευνητικές δραστηριότητές του καλύπτονται εν μέρει από τα ερευνητικά κέντρα ECEFIL και το Ε.Κ.Ε.Κ.Δ.Α.Α.Δ.. Το Τμήμα Δ.Ε.Π.Σ. εξετάζει την αναβίωση του Κ.Ε.Τ.

4.3. ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (Ε.ΚΕ.Π.Ε.Κ.)

Ίδρυση

Το Ευρωπαϊκό Κέντρο Περιβαλλοντικής Έρευνας και Κατάρτισης (Ε.Κε.Π.Ε.Κ.) ιδρύθηκε τον Φεβρουάριο 2002, κατόπιν απόφασης της Συγκλήτου του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών. Ανήκει οργανικά στο Τμήμα Διεθνών Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών (Δ.Ε.Π.Σ.), ενώ παράλληλα εντάσσεται στις ερευνητικές και εκπαιδευτικές δραστηριότητες του Τομέα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Θεσμών. Συνεργάζεται στενά με την Ευρωπαϊκή Ένωση, τον Ο.Η.Ε., περιφερειακούς οργανισμούς, ακαδημαϊκά ιδρύματα της Ελλάδας και του εξωτερικού, διεθνείς Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, καθώς και φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Σκοποί

Η διεξαγωγή ερευνών και η μελέτη θεμάτων που εντάσσονται στο γνωστικό αντικείμενο της διεθνούς και ευρωπαϊκής πολιτικής, καθώς και των σχετικών θεσμών της γενικότερης περιβαλλοντικής διαχείρισης και προστασίας, συμπεριλαμβανομένης της κοινωνικής και οικονομικής παραμέτρου του αειφορικού αναπτυξιακού φαινομένου που σχετίζεται τόσο με το φυσικό, όσο και με το ανθρωπογενές περι-

βάλλον. Η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών, η οργάνωση μεταπτυχιακών κύκλων σπουδών, καθώς και θερινών εντατικών σεμιναρίων κατάρτισης, η παροχή υπηρεσιών αξιολόγησης, η συνεργασία με άλλα επιστημονικά ιδρύματα και η επίτευξη κάθε σκοπού που έχει συνάφεια με τους προηγούμενους.

Για την εκπλήρωση των σκοπών του, το ΕΚεΠΕΚ έχει συγκροτήσει βιβλιοθήκη και αρχείο υλικού, εκτελεί ερευνητικά προγράμματα, οργανώνει σειρές μαθημάτων, σεμινάρια, συνέδρια, ημερίδες και άλλες επιστημονικές εκδηλώσεις, εκδίδει σχετικά δημοσιεύματα, βιβλία, περιοδικά και πρακτικά συνεδρίων, οργανώνει πρακτική άσκηση (stage) και αναπτύσσει κάθε άλλη δραστηριότητα σχετική με τους σκοπούς του.

Διοικούσα Επιτροπή

Η Διοικούσα Επιτροπή αποτελείται από τέσσερα Μέλη Δ.Ε.Π. και έναν εκπρόσωπο του Φοιτητικού Συλλόγου του Τμήματος Διεθνών Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών, τα οποία για την τριετία 2008 – 2011 είναι:

Γρ. Ι. Τσάλτας (Καθηγητής, Διευθυντής),

Στ. Περράκης (Καθηγητής, Μέλος),

Ευ. Ραυτόπουλος (Καθηγητής, Μέλος),

Μ.-Ντ. Μαρούδα (Επικ. Καθηγήτρια, Μέλος),

Τηλ. Μπούρτζης (Υπ. Διδάκτωρ, Εκπρόσωπος Μεταπτυχιακών Φοιτητών – Μέλος).

Ερευνητικό Στελεχιακό Δυναμικό

Το Ε.Κε.Π.Ε.Κ. στελεχώνεται από τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τομέα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Θεσμών, άλλους διδάσκοντες στο Τμήμα Δ.Ε.Π.Σ., από Υποψήφιους Διδάκτορες, Μεταδιδακτορικούς Ερευνητές, Μεταπτυχιακούς και Προπτυχιακούς Φοιτητές του Τμήματος Διεθνών Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών και άλλων Τμημάτων και, κατά περίπτωση, από Εξωτερικούς Συνεργάτες.

Δομή

Το Ε.Κε.Π.Ε.Κ. είναι οργανωμένο σε ειδικότερους Τομείς Έρευνας:

1. Τομέας Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης,
2. Τομέας Διεθνών Οργανισμών και Περιβάλλοντος,
3. Τομέας Ευρωπαϊκών Θεσμών και Περιβαλλοντικής Πολιτικής,
4. Τομέας Κοινωνίας των Πολιτών και Περιβαλλοντικής Επιστήμης,

5. Τομέας Προστασίας και Διαχείρισης του Θαλασσίου Περιβάλλοντος

Παρατηρητήριο Πολιτικής και Δικαίου για την Κλιματική Αλλαγή

Αποτελεί μία διαρκή επιστημονική ερευνητική ομάδα στο πλαίσιο του ΕΚεΠΕΚ. Ιδρύθηκε το 2008 με σκοπό τη διεύρυνση της επιστημονικής δραστηριότητας του ΕΚεΠΕΚ προς το πεδίο της διεθνούς, ευρωπαϊκής και εθνικής πολιτικής και δικαίου για την Κλιματική Αλλαγή.

Παρατηρητήριο του Δικαίου και της Οικονομίας της Θάλασσας

Αποτελεί μία διαρκή επιστημονική ερευνητική ομάδα στο πλαίσιο του ΕΚεΠΕΚ. Ιδρύθηκε το 2010, με σκοπό τη διεύρυνση της επιστημονικής δραστηριότητας του ΕΚεΠΕΚ στο πεδίο του Διεθνούς Δικαίου της Θάλασσας και των σχετιζόμενων οικονομικών δραστηριοτήτων.

Διεύθυνση: Λεωφόρος Συγγρού 136, 176 71 Αθήνα

Τηλ. 210 920-1832

Επικοινωνία: ekepek@panteion.gr

Επικοινωνία: info@ekepek.gr

4.4. ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Το Κέντρο ιδρύθηκε το 2005 με απόφαση της Συγκλήτου, ύστερα από πρωτοβουλία του Καθηγητή Στ. Περράκη και την υποστήριξη του Τομέα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Θεσμών. Αποσκοπεί κυρίως στην προώθηση της μελέτης/έρευνας επίκαιρων θεμάτων που εντάσσονται στα γνωστικά πεδία της διεθνούς και ευρωπαϊκής προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου, του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου και της ανθρωπιστικής δράσης. Στα πλαίσια αυτά θα αναπτυχθεί συνεργασία με διεθνείς θεσμούς όπως ο Ο.Η.Ε., η UNESCO, η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας, το Συμβούλιο της Ευρώπης, η Υπάτη Αρμοστεία Η.Ε. για τους Πρόσφυγες, η Διεθνής Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού κ.λπ.

Το Κέντρο διοικείται από πενταμελή Διοικούσα Επιτροπή με τριετή θητεία, που ορίζει η Σύγκλητος ύστερα από εισήγηση του Δ.Σ. του Τμήματος Δ.Ε.Π.Σ. Περιλαμβάνει 4 μέλη ΔΕΠ και έναν εκπρόσωπο των φοιτητών.

Η παρούσα σύνθεσή της έχει ως εξής:

Διευθυντής: Καθηγητής Στ. Περράκης

Μέλη:

Καθηγητής Γ. Τσάλτας

Επικ. Καθηγητής Α. Συρίγος

Επικ. Καθηγήτρια Μ.-Ντ. Μαρούδα

Υποψήφιος Διδάκτορας Α. Κωνσταντάρας

Διεύθυνση: Πάντειο Πανεπιστήμιο, Λεωφόρος Συγγρού 136, Αθήνα 17671

Τηλ. 210 920.1852,

Ιστότοπος: <http://www.ekekdaad.org/>

Επικοινωνία: sperrak@panteion.gr

4.5. ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ & ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗΣ – ΜΕΡΙΕΛΑΝ CENTRE (Mediterranean Programme for International Environmental Law and Negotiation)

Το Μεσογειακό Πρόγραμμα Διεθνούς Περιβαλλοντικού Δικαίου και Διαπραγμάτευσης (Mediterranean Programme for International Environmental Law and Negotiation – ΜΕΡΙΕΛΑΝ CENTRE) είναι διεθνές ερευνητικό, επιμορφωτικό και πληροφοριακό Κέντρο του Παντείου Πανεπιστημίου (Τμήμα Διεθνών, Ευρωπαϊκών & Περιφερειακών Σπουδών).

Το ΜΕΡΙΕΛΑΝ CENTRE ιδρύθηκε το 2008 στο Πάντειο Πανεπιστήμιο προκειμένου να παράσχει ένα νέο ενισχυμένο θεσμικό πλαίσιο στις δραστηριότητες που διεξήγοντο υπό την αιγίδα του Προγράμματος ΜΕΡΙΕΛΑΝ, ενός επιτυχούς και πολυσχιδούς διεθνούς προγράμματος διεπιστημονικής εκπαίδευσης, διεξαγωγής διεθνών σεμιναρίων, πληροφόρησης, έρευνας και έκδοσης επιστημονικής σειράς μελετών (<http://www.mepielan.gr>) που λειτούργησε μεταξύ 2002 και 2007 στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, υπό την επιστημονική διεύθυνση του ιδρυτή του, Καθηγητή του Διεθνούς Δικαίου Ευάγγελου Ραυτόπουλου, και υποστηρίχθηκε από το Μεσογειακό Πρόγραμμα Δράσης του ΟΗΕ (Mediterranean Action Plan / United Nations Environment Programme-MAP/UNEP) και το ΥΠΕΧΩΔΕ.

Το ΜΕΡΙΕΛΑΝ CENTRE διοικείται από Διοικούσα Επιτροπή που έχει ως εξής:

Πρόεδρος και Ιδρυτικός Διευθυντής

Ευάγγελος Ραυτόπουλος, Καθηγητής Διεθνούς Δικαίου – Τμήμα Διεθνών, Ευρωπαϊκών & Περιφερειακών Σπουδών Παντείου Πανεπιστημίου

Μέλη

1. Χαρίσιος Ταγαράς, Καθηγητής Ευρωπαϊκού Δικαίου, Τμήμα Διεθνών, Ευρωπαϊκών & Περιφερειακών Σπουδών Παντείου Πανεπιστημίου
2. Γρηγόρης Τσάλτας, Καθηγητής Διεθνούς Δικαίου, Τμήμα Διεθνών, Ευρωπαϊκών & Περιφερειακών Σπουδών Παντείου Πανεπιστημίου
3. Κωνσταντίνος Αρβανιτόπουλος, Καθηγητής Διεθνών Σχέσεων, Τμήμα Διεθνών, Ευρωπαϊκών & Περιφερειακών Σπουδών Παντείου Πανεπιστημίου
4. Ένας Εκπρόσωπος Φοιτητών, Τμήμα Διεθνών, Ευρωπαϊκών & Περιφερειακών Σπουδών Παντείου Πανεπιστημίου

Τη διοίκηση του Κέντρου επικουρεί το Διεθνές Συμβουλευτικό Σώμα, που έχει ως εξής:

1. Maguelonne Dejeant-Pons, Head of the Spatial Planning and Landscape Division, DG IV Council of Europe
2. Peter Haas, Professor of Political Science, University of Massachusetts-Amherst, USA
3. Elli Louka, President, Alphabetics Development and Investment (ADI)
4. Moira McConnell, Professor of Law and of Marine Affairs, Dalhousie Law School, Dalhousie University, Canada
5. José Juste-Ruiz, Professor of International Law, University of Valencia, Spain
6. Tullio Scovazzi, Professor of International Law, University of Milan-Bicocca, Italy

Αποστολή και Σκοποί του ΜΕΡΙΕLAN CENTRE

1. Η διεξαγωγή καινοτόμων ερευνών και η παροχή σύγχρονου εκπαιδευτικού έργου σε θέματα διεθνούς δικαίου του περιβάλλοντος και της βιώσιμης ανάπτυξης, με έμφαση στον Μεσογειακό χώρο, και σε θέματα τεχνικών διεθνούς διαπραγμάτευσης.
2. Η διαρκής προαγωγή διεπιστημονικής προσέγγισης διεθνούς δικαίου και διεθνών σχέσεων και της εναλλακτικής προσέγγισης του διεθνούς δικαίου για μία ολοκληρωμένη αντίληψη και βαθύτερη κατανόηση των διεθνών καθεστώτων περιβαλλοντικής διακυβέρνησης, ιδιαίτερα αυτών που εφαρμόζονται στην περιοχή της Μεσογείου.
3. Η ανάπτυξη συνεργασίας σε τομείς έρευνας, εκπαίδευσης, επιμόρφωσης και πληροφόρησης με συναφή πανεπιστημιακά και ερευνητικά κέντρα και ιδρύματα στη Ελλάδα, στη Μεσόγειο, στην Ευρώπη, στις ΗΠΑ, στον Καναδά και σε άλλες περιοχές.
4. Η δημιουργική συνεργασία και σύμπραξη με κεντρικής σημασίας διεθνείς, περιφερειακούς, όπως το Μεσογειακό Σχέδιο Δράσης του Περιβαλλοντικού Προγράμματος του ΟΗΕ (MAP/UNEP), την Επιτροπή και το Κοινοβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Συμβούλιο της Ευρώπης, τον Διεθνή Οργανισμό Ναυτιλίας, τον Διεθνή Οργανισμό Υγείας, με εθνικούς οργανισμούς και με Μη-Κυβερνητικούς Οργανισμούς, όπως τη Διεθνή Ένωση για τη Διατήρηση της Φύσης (IUCN) και Μεσογειακούς Μη-Κυβερνητικούς Οργανισμούς, με σκοπό την προώθηση της μεσογειακής διάστασης της διεθνούς περιβαλλοντικής νομοθεσίας και της εμπιστευματικής περιβαλλοντικής διακυβέρνησης
5. Η ανάπτυξη συνεργασίας με τις Γραμματείες Συμβατικών Περιβαλλοντικών Καθεστώτων που είναι συναφείς ή συνδέονται λειτουργικά με τη Σύμβαση της Βαρκελώνης για την Προστασία του θαλάσσιου Περιβάλλοντος τον Παράκτιων Περιοχών της Μεσογείου.
6. Η διοργάνωση διεθνών επιμορφωτικών σεμιναρίων και διεθνών συνεδρίων για την προαγωγή του επιστημονικού διαλόγου και την ανάπτυξη ερευνητικής εμπειρογνωμοσύνης σε τρέχοντα θέματα Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Περιβαλλοντικού Δικαίου και Πολιτικής, με έμφαση στη Μεσόγειο και στη διεθνή περιβαλλοντική διαπραγμάτευση και διπλωματία και στην καλλιέργεια της εναλλακτικής προσέγγισης του Διεθνούς Δικαίου.
7. Η διοργάνωση διεθνών ημερίδων και σεμιναρίων για την προβολή της γνώσης σχετικά με τις διεθνείς συμφωνίες περιβαλλοντικής διακυβέρνησης που αφορούν στην Ελλάδα με σκοπό την αποτελεσματική προώθηση, διάδοση και εφαρμογή τους.
8. Η ενεργός συμβολή στην επιστημονική παγίωση της μεταφραστικής απόδοσης στα ελληνικά όρων, εννοιών και κειμένων διεθνών περιβαλλοντικών συμφωνιών.
9. Η ενδυνάμωση και υποστήριξη σε όλα τα επίπεδα των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών μαθημάτων του Τμήματος Διεθνών Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών του Παντείου Πανεπιστημίου και η οργάνωση αγγλόφωνων μεταπτυχιακών μαθημάτων Εναλλακτικού Διεθνούς Δικαίου, Διεθνούς Δικαίου και Πολιτικής του Περιβάλλοντος, και Διεθνών Διαπραγματεύσεων
10. Η προαγωγή της ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης της κοινής γνώμης και των ΜΜΕ σχετικά με τις διεθνείς περιβαλλοντικές συμφωνίες και προσπάθεια

- βελτίωσης της συμμετοχής των πολιτών στην περιβαλλοντική διακυβέρνηση.
11. Η ανάληψη ερευνητικών μελετών και η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών.

Στρατηγικά Προγραμματικά Πεδία Ενασχόλησης

1. Παγκόσμια και Περιφερειακή Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση
2. Περιβαλλοντική Διπλωματία και Διαδικασία Διεθνούς Περιβαλλοντικής Διαπραγμάτευσης
3. Περιβάλλον, Βιώσιμη Ανάπτυξη και Διακυβέρνηση Ενεργειακών Πόρων
4. Διακυβέρνηση Υδάτινων Πόρων
5. Ολοκληρωμένη Διαχείριση Παράκτιων Ζωνών στη Μεσόγειο
6. Διακυβέρνηση Θαλασσίων Μεταφορών και Περιβάλλον
7. Διακυβέρνηση της Κλιματικής Αλλαγής
8. Διεπιστημονική Προσέγγιση Διεθνούς Δικαίου και Διεθνών Σχέσεων

Ανθρώπινο Δυναμικό

Το MEPIELAN CENTRE στελεχώνεται:

- Από διακεκριμένους Ακαδημαϊκούς Συνεργάτες που προέρχονται από την ελληνική και διεθνή ακαδημαϊκή και ερευνητική κοινότητα, καθώς και διακεκριμένα στελέχη αρμόδιων διεθνών θεσμών.
- Από τη Μελετητική-Οργανωτική Ομάδα Στελεχών του MEPIELAN CENTRE που έχει ως εξής:
  - Αλέξανδρος Καΐλης, Υποψήφιος Διδάκτωρ, Τμήμα Διεθνών, Ευρωπαϊκών & Περιφερειακών Σπουδών, Ερευνητής MEPIELAN CENTRE
  - Σωκράτης Ζάχος, Υποψήφιος Διδάκτωρ, Τμήμα Διεθνών, Ευρωπαϊκών & Περιφερειακών Σπουδών, Ερευνητής MEPIELAN CENTRE
  - Ουρανία Αναστασιάδου, Υποψήφια Διδάκτωρ, Τμήμα Διεθνών, Ευρωπαϊκών & Περιφερειακών Σπουδών, Ερευνήτρια MEPIELAN CENTRE
  - Θεανώ Μανέτα, LL.M. (Cantab.) Πανεπιστημίου Cambridge, Ερευνήτρια MEPIELAN CENTRE
  - Κυριακή Μονέζη, Δικηγόρος, Ερευνήτρια MEPIELAN CENTRE
  - Μαρία Στριγά, Πτυχιούχος, Τμήμα Διεθνών, Ευρωπαϊκών & Περιφερειακών Σπουδών, Ερευνήτρια MEPIELAN CENTRE
  - Γεώργιος Ραυτόπουλος, Τμήμα Διεθνών, Ευρωπαϊκών & Περιφερειακών Σπουδών, Βοηθός Έρευνας MEPIELAN CENTRE.

Δράσεις

Για την εκπλήρωση των σκοπών του το MEPIELAN CENTRE :

1. Επιμελείται της έκδοσης της σειράς MEPIELAN CENTRE Μελέτες Διεθνούς Περιβαλλοντικού Δικαίου και Διαπραγμάτευσης (MEPIELAN Studies in International Environmental Law and Negotiation), που ξεκίνησε το 2004 και στοχεύει στην προαγωγή διεπιστημονικής προσέγγισης στο διεθνές δίκαιο του περιβάλλοντος και καινοτόμου διεθνούς επιστημονικής γνώσης στο πεδίο αυτό.
2. Εκδίδει από το 2010 το ηλεκτρονικό περιοδικό MEPIELAN E-Bulletin (<http://www.mepielan-ebulletin.gr>) στην αγγλική γλώσσα, το οποίο περιέχει υψηλής ποιότητας άρθρα που προάγουν τον διεθνή επιστημονικό διάλογο, παρουσίαση σημαντικών διεθνών κειμένων και υποθέσεων τρέχουσας σημασίας, και επιλεγμένα και επεξεργασμένα θεματικά νέα.

3. Αποτελεί μέλος του Παγκόσμιου Νομικού Παρατηρητηρίου για την Μη-Οπισθοδρόμηση του Διεθνούς Δικαίου του Περιβάλλοντος και συντάσσει εκθέσεις σχετικά με την Ελλάδα
4. Οργανώνει επιμορφωτικά σχολεία (training schools), σεμινάρια, συνέδρια και άλλες επιστημονικές εκδηλώσεις διεθνούς χαρακτήρα στα οποία συμμετέχουν διεθνώς αναγνωρισμένοι ακαδημαϊκοί, εμπειρογνώμονες και διεθνείς αξιωματούχοι που συνεργάζονται με το MEPIELAN CENTRE.
5. Καταρτίζει και εκτελεί ερευνητικά προγράμματα και μελέτες ή άλλες πρωτοβουλίες μόνο του ή σε συνεργασία με ιδρύματα και φορείς της Ελλάδας και του εξωτερικού
6. Συνεργάζεται σε ειδικά πεδία και τομείς με το Μεσογειακό Σχέδιο Δράσης του Περιβαλλοντικού Προγράμματος του ΟΗΕ (MAP/UNEP), την Επιτροπή και το Κοινοβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Συμβούλιο της Ευρώπης, το Mediterranean Information Office for Environment, Culture and Sustainable Development (MIO-ECSDE) και το Ινστιτούτο Διεθνών Σχέσεων του Παντείου Πανεπιστημίου (ΙΔΙΣ)

Επικοινωνία

MEPIELAN CENTRE

Πάντειο Πανεπιστήμιο

Λεωφ. Συγγρού 136 – Αθήνα 17671

Τηλ. 210-920.1884 – Fax 210-961.0591

Επικοινωνία: info@mepielan.gr

Ιστότοπος: www.mepielan.gr

4.6. ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ & ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ European Centre of Economic and Financial Law (ECEFIL)

Το Ευρωπαϊκό Κέντρο Οικονομικού και Χρηματοοικονομικού Δικαίου, σε αγγλική απόδοση European Centre of Economic and Financial Law (ECEFIL), ιδρύθηκε με απόφαση της Συγκλήτου του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών στις 8 Ιουλίου 2010, του Καθηγητή του Τμήματος Διεθνών Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών Κ. Στεφάνου και του Καθηγητή του Τμήματος Διεθνών Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών Χρ. Γκόρτσου.

Το ECEFIL διαθέτει διοικητική αυτοτέλεια και εποπτεύεται από τον Τομέα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Θεσμών του Τμήματος Διεθνών Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών του Παντείου Πανεπιστημίου. Η Διοικούσα Επιτροπή είναι πενταμελής και η θητεία της είναι τριετής. Πρώτος Διευθυντής του Κέντρου ορίστηκε ο Καθηγητής Κωνσταντίνος Στεφάνου.

Η Διοικούσα Επιτροπή απαρτίζεται από τους:

- Κωνσταντίνο Στεφάνου, Καθηγητή Τμήματος ΔΕΠΣ Παντείου Παν/μίου
- Χρήστο Γκόρτσο, Καθηγητή Τμήματος ΔΕΠΣ Παντείου Παν/μίου
- Μαρία Μενγκ-Παπαντώνη, Επικ. Καθηγήτρια Τμήματος ΔΕΠΣ Παντείου Παν/μίου,
- Χριστίνα Λιβαδά, Λέκτορα Τμήματος Νομικής ΕΚΠΑ

- Αικατερίνη Λαγαρία, Υποψήφια Διδάκτορα Τμήματος ΔΕΠΣ Παντείου Παν/μίου

Στο πλαίσιο του ΠΜΣ Διεθνών, Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών, το Κέντρο στηρίζει την ειδίκευση «Διεθνές Οικονομικό Χρηματοοικονομικό και Τραπεζικό Δίκαιο», που διεξάγεται σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο του Saarland.

Τα κύρια ερευνητικά πεδία του Κέντρου είναι:

- Νομισματικό και Χρηματοπιστωτικό Δίκαιο
- Οικονομική Διακυβέρνηση - Προϋπολογισμός ΕΕ
- Δίκαιο Επιχειρήσεων και Προστασίας του Καταναλωτή
- Νομοθετικός Ανταγωνισμός και Προσέγγιση Νομοθεσιών στο Πλαίσιο της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Αγοράς
- Διεθνείς Οικονομικοί Οργανισμοί και Fora. Συμμετοχή της ΕΕ
- Δίκαιο Διεθνούς Εμπορίου και Ανάπτυξης

Επιπλέον, το ECEFIL υποστηρίζεται από τα παρακάτω παρατηρητήρια:

- RELEX Observatory
- ECB Observatory
- Economic Gov. Observatory

Τέλος, το ECEFIL εκδίδει τις ξενόγλωσσες ηλεκτρονικές εκδόσεις ECEFIL Reporter δύο φορές το χρόνο, και ECEFIL Working Paper Series.

Διεύθυνση: Πάντειο Πανεπιστήμιο, Λεωφ. Συγγρού 136, 17671 Αθήνα

Ιστότοπος: <http://www.ecefil.eu>

Επικοινωνία: info@ecefil.eu

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

1. ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΙ ΟΙ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ ΤΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2013-2014 (Απόφαση Γ.Σ. 02/10/2013 [ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ])

**Α' ΕΞΑΜΗΝΟ
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (ΥΠ)**

ΚΜ	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ	ΥΠ	ΒΣ	ΔΜ
302	Εισαγωγή στο Δίκαιο	Χρ. Γκόρτσος, Μ.-Ν. Κανελλοπούλου Ο. Τσόλκα	ΥΠ	1	3
303	Πολιτικοί Θεσμοί	Αθ. Διαμαντόπουλος	ΥΠ	1	3
306	Μικροοικονομική	Δ. Σιδέρης	ΥΠ	1	3
476	Η Γεωγραφία στις Διεθνείς Σπουδές	Γρ. Τσάλτας, Κ. Κολιόπουλος	ΥΠ	1	3
343	Εισαγωγή στη Διεθνή Πολιτική και τους Διεθνείς Θεσμούς	Ε. Χειλά, Δ. Χρυσόχου	ΥΠ	1	3
344	Εισαγωγή στις Μεθόδους των Κοινωνικών Επιστημών	Κ. Κολιόπουλος	ΥΠ	1	3

**Β' ΕΞΑΜΗΝΟ
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (ΥΠ)**

ΚΜ	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ	ΥΠ	ΒΣ	ΔΜ
308	Ιστορία Διεθνών Σχέσεων και Στρατηγικής Ι	Χ. Παπασωτηρίου, Κ. Κολιόπουλος	ΥΠ	1	3
309	Διεθνείς Σχέσεις Ι	Δ. Καιρίδης, Α. Γκόφας	ΥΠ	1	3
310	Τυπολογία των Πολιτικών Συστημάτων	Α. Διαμαντόπουλος	ΥΠ	1	3
312	Μακροοικονομική	Δ. Σιδέρης	ΥΠ	1	3
335	Ιστορία Δομή και Λειτουργία της ΕΕ	Κ. Στεφάνου, Δ. Χρυσόχου	ΥΠ	1	3
345	Διπλωματική Ιστορία	Χ. Παπασωτηρίου, Συμμ. Δρ. Α. Κλάψης	ΥΠ	1	3

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (ΥΠ)

ΚΜ	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ	ΥΠ	ΒΣ	ΔΜ
313	Διεθνές Δίκαιο Ι	Στ. Περράκης, Μ.-Ντ. Μαρούδα	ΥΠ	2	3
317	Διεθνείς Σχέσεις ΙΙ	Ε. Χειλά, Α. Γκόφας	ΥΠ	2	3
484	Θεωρία Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων	Χρ. Παπάζογλου	ΥΠ	2	3
452	Ελληνική Οικονομία	Γ. Στασινόπουλος	ΥΠ	2	3

ΕΠΙΛΟΓΗΣ (ΕΠ) (Επιλέγονται δύο [2] μαθήματα)

ΚΜ	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ	ΕΠ	ΒΣ	ΔΜ
477	Φιλοσοφία των Διεθνών Σχέσεων	Α. Γκόφας	ΕΠ	2	3
438	Ελληνικό Πολιτικό Σύστημα	Α. Διαμαντόπουλος	ΕΠ	2	3
491	Ευρωπαϊκός Συνταγματικός Πολιτισμός	Μ.-Ν. Κανελλοπούλου	ΕΠ	2	3
445	Συγκριτική Πολιτική	Α. Διαμαντόπουλος, Ζ. Καραγιαννοπούλου	ΕΠ	2	3
473	Στοιχεία Η/Υ	Γ. Καπούλας Ε.Ε.Δ.Ι.Π.	ΕΠ	0	0

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (ΥΠ)

ΚΜ	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ	ΥΠ	ΒΣ	ΔΜ
280	Ευρωπαϊκό Δίκαιο	Χ. Ταγαράς, Μ. Μενγκ-Παπαντώνη	ΥΠ	3	3
319	Διεθνές Δίκαιο II	Στ. Περράκης, Μ.-Ντ. Μαρούδα	ΥΠ	2	3
321	Θεωρία Εξωτερικής Πολιτικής	Ε. Χειλά, Συμμ. Δρ. Χ. Μπαμπαγιατζόγλου	ΥΠ	2	3
324	Διεθνής Πολιτική Οικονομία	Γ. Στασινόπουλος	ΥΠ	2	3

ΕΠΙΛΟΓΗΣ (ΕΠ) (Επιλέγονται δύο [2] μαθήματα)

ΚΜ	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ	ΕΠ	ΒΣ	ΔΜ
414	Ιστορία & Γεωπολιτική του Μεσανατολικού Χώρου	Μ. Ευρυβιάδης, Συμμ. Δρ. Α. Λαγγίδης	ΕΠ	2	3
448	Τουρκία: Κοινωνική Συγκρότηση και Πολιτικό Σύστημα	Μ. Ευρυβιάδης, Συμμ. Δρ. Α. Λαγγίδης	ΕΠ	2	3
451	Πολιτικά Συστήματα Ευρώπης και Αμερικής	Α. Διαμαντόπουλος	ΕΠ	2	3
454	Ελληνική Διπλωματική Ιστορία	Δ. Καιρίδης, Συμμ. Δρ. Α. Κλάψης	ΕΠ	2	3
478	Ποσοτικές & Ποιοτικές Μέθοδοι στις Κοινωνικές Επιστήμες	Α. Μαστρογιάννης	ΕΠ	2	3
474	Στοιχεία Η/Υ II*	Γ. Καπούλας Ε.Ε.Δ.Ι.Π.	ΕΠ	0	0

Ε' ΕΞΑΜΗΝΟ**ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (ΥΠ)**

ΚΜ	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ	ΥΠ	ΒΣ	ΔΜ
084	Διεθνές Οικονομικό Δίκαιο	Χρ. Γκόρτσος, Μ. Μενγκ- Παπαντώνη	ΥΠ	3	3
211	Στρατηγικές Σπουδές	Κ. Κολιόπουλος	ΥΠ	3	3
315	Θεωρία και Δίκαιο Διεθνών Οργανισμών	Ευ. Ραυτόπουλος	ΥΠ	3	3
432	Διεθνής Χρηματοοικονομική	Αν.Μαστρογιάννης	ΥΠ	3	3

ΕΠΙΛΟΓΗΣ (ΕΠ) (Επιλέγονται δύο [2] μαθήματα)

ΚΜ	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ	ΕΠ	ΒΣ	ΔΜ
112	Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο	Μ.-Ντ. Μαρούδα	ΕΠ	3	3
457	Διεθνές Χρηματοπιστωτικό Δίκαιο	Χρ. Γκόρτσος	ΕΠ	3	3
479	Θεωρία & Τεχνική των Διαπραγματεύσεων για την Επίτευξη Διεθνών Συμφωνιών	Ε. Ραυτόπουλος	ΕΠ	3	3
471	Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης*		ΕΠ	0	0
475	Στοιχεία Η/Υ ΙΙΙ*	Γ. Καπούλας Ε.Ε.Δ.Ι.Π.	ΕΠ	0	0

ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ (ΥΠ)

ΚΜ	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ	ΥΠ	ΒΣ	ΔΜ
485	Διεθνής Προστασία Δικαιωμάτων του Ανθρώπου	Στ. Περράκης Μ.-Ντ. Μαρούδα	ΥΠ	3	3
327	Αμερικανική Εσωτερική και Εξωτερική Πολιτική	Χ. Παπασωτηρίου	ΥΠ	3	3
337	Οικονομική της Εργασίας & Ευρωπαϊκές Πολιτικές Απασχόλησης	Δ. Σιδέρης	ΥΠ	3	3
435	Πολιτικές Όψεις Διεθνών Θεσμών	Ε. Χειλά Συμμ. Δρ. Χρ. Ζιώγας	ΥΠ	3	3

ΕΠΙΛΟΓΗΣ (ΕΠ) (Επιλέγονται δύο [2] μαθήματα)

ΚΜ	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ	ΕΠ	ΒΣ	ΔΜ
109	Διεθνές Δίκαιο της Ανάπτυξης	Γρ. Τσάλτας Β. Καραγεώργου	ΕΠ	3	3
422	Τουρκική Εξωτερική Πολιτική	Μ. Ευρυβιάδης Συμμ. Δρ. Α. Λαγγίδης	ΕΠ	3	3
286	Ευρωπαϊκή Ασφάλεια, Άμυνα και Πολιτική Ενοποίηση	Κ. Κολιόπουλος	ΕΠ	3	3
480	Οικονομική Διπλωματία	Α. Αντωνιάδης	ΕΠ	3	3
486	Κίνα: Κράτος, Κοινωνία & Βιώσιμη διακυβέρνηση	Ε. Ραυτόπουλος, Χ. Παπασωτηρίου, Συμμ. Δρ. Κ. Τσιμώνης	ΕΠ	3	3
481	Στοιχεία Η/Υ IV	Γ. Καπούλας ΕΕΔΙΠ	ΕΠ	0	0
472	Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης*		ΕΠ	0	0

Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟ

Επιλέγονται δύο δέσμες, πρωτεύουσα και δευτερεύουσα, σύμφωνα με τα προαπαιτούμενα που έχει επιτύχει ο/η φοιτητής/ρια.

ΔΕΣΜΗ: ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΘΕΣΜΟΙ

ΚΜ	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ	ΥΠ	ΒΣ	ΔΜ
115	Διεθνές Δίκαιο ΙΙΙ (Δίκαιο της Θάλασσας)	Γρ. Τσάλτας, Συμμ. Ε. Γούναρης, (Πρέσβης), Π. Σιούσουρας (Παν/μιο Αιγαίου)	ΥΠ	4	3
254	Διεθνής Προστασία Περιβάλλοντος	Γρ. Τσάλτας, Β. Καραγεώργου	ΥΠ	4	3
487	Διεθνής Δικαιοσύνη	Στ. Περράκης, Μ.-Ντ. Μαρούδα	ΥΠ	4	3

ΔΕΣΜΗ: ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ

ΚΜ	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ	ΥΠ	ΒΣ	ΔΜ
461	Πολιτικές της ΕΕ Ι: Ενιαία Ευρωπαϊκή Αγορά & Συνοδευτικές Πολιτικές	Χ. Ταγαράς, Μ. Μενγκ- Παπαντώνη	ΥΠ	4	3
332	Ευρωπαϊκή Οικονομική Ολοκλήρωση	Δ. Σιδέρης	ΥΠ	4	3
426	Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση & Βαλκανική Ασφάλεια	Δ. Καιρίδης	ΥΠ	4	3

ΔΕΣΜΗ: ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

ΚΜ	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ	ΥΠ	ΒΣ	ΔΜ
341	Ειδικά Θέματα Διεθνών Σχέσεων	Ε. Χειλά, Α. Γκόφας	ΥΠ	4	3
468	Ρωσία: Πολιτικό Σύστημα & Εξωτερική Πολιτική	Δ. Καιρίδης, Α. Γκόφας	ΥΠ	4	3
316	Ιστορία Διεθνών Σχέσεων και Στρατηγικής ΙΙ	Χ. Παπασωτηρίου	ΥΠ	4	3

ΔΕΣΜΗ: ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

ΚΜ	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ	ΥΠ	ΒΣ	ΔΜ
463	Διεθνής Οικονομική Ολοκλήρωση	Α. Μαστρογιάννης	ΥΠ	4	3
332	Ευρωπαϊκή Οικονομική Ολοκλήρωση	Δ. Σιδέρης	ΥΠ	4	3
460	Οικονομική Πολιτική	Γ. Στασινόπουλος	ΥΠ	4	3

ΕΠΙΛΟΓΗΣ (ΕΠ) (Επιλέγεται ένα [1] μάθημα)**

ΚΜ	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ	ΕΠ	ΒΣ	ΔΜ
488	Ανθρώπινη Ασφάλεια: Δίκαιο & Πολιτική	Στ. Περράκης, Ο. Τσόλκα	ΕΠ	4	3
483	Πολιτική Θεωρία Διεθνούς Οργάνωσης	Δ. Χρυσόχου	ΕΠ	4	3
443	Το Φύλο στις Διεθνείς Σπουδές	Ζ. Καραγιαννοπούλου	ΕΠ	4	3

Η' ΕΞΑΜΗΝΟ

ΔΕΣΜΗ : ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΘΕΣΜΟΙ

ΚΜ	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ	ΥΠ	ΒΣ	ΔΜ
287	Διεθνές Δίκαιο IV (Θεωρία και Μεθοδολογία Διεθνούς Δικαίου)	Ε. Ραυτόπουλος	ΥΠ	4	3
489	Δίκαιο του Αέρα & του Διαστήματος	Στ. Περράκης, Γρ. Τσάλτας, Συμμ. Λέκτορας ΕΚΠΑ Γ. Κυριακόπουλος	ΥΠ	4	3
132	Διεθνές Δίκαιο του Περιβάλλοντος και Μεσόγειος	Ε. Ραυτόπουλος, Συμμ. Δρ. Η. Μαυροειδής	ΥΠ	4	3

ΔΕΣΜΗ : ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ

ΚΜ	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ	ΥΠ	ΒΣ	ΔΜ
125	Πολιτικές της ΕΕ II: ONE – Ενιαίος Χρηματοπιστωτικός Χώρος	Χρ. Γκόρτσος	ΥΠ	4	3
462	Ευρωπαϊκή Πολιτική Ενοποίηση	Δ. Χρυσόχου	ΥΠ	4	3
428	Ευρωπαϊκή Πολιτική Προστασίας Περιβάλλοντος (Jean Monnet)	Γρ. Τσάλτας, Β. Καραγεώργου, Συμμ. Δρ. Χ. Πλατιάς	ΥΠ	4	3

ΔΕΣΜΗ : ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

ΚΜ	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ	ΥΠ	ΒΣ	ΔΜ
331	Ελληνοτουρκικές Σχέσεις (από την Λοζάνη έως σήμερα)	Μ. Ευρυβιάδης, Συμμ. Δρ. Α. Λαγγίδης	ΥΠ	4	3
418	Πολιτικά Συστήματα και Καθεστώτα στην Μέση Ανατολή	Μ. Ευρυβιάδης, Συμμ. Δρ. Α. Λαγγίδης	ΥΠ	4	3
469	Διεθνείς Σχέσεις στην Ανατολική Ασία	Χ. Παπασωτηρίου	ΥΠ	4	3

ΔΕΣΜΗ : ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

ΚΜ	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ	ΥΠ	ΒΣ	ΔΜ
490	Σύγχρονες Μορφές Καπιταλισμού	Α. Αντωνιάδης	ΥΠ	4	3
465	Ευρωπαϊκή Πολιτική Οικονομία	Γ. Στασινόπουλος	ΥΠ	4	3
466	Οι Οικονομίες των Βαλκανίων	Χρ. Παπάζογλου	ΥΠ	4	3

ΕΠΙΛΟΓΗΣ (ΕΠ) (Επιλέγεται ένα [1] μάθημα) **

ΚΜ	ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ	ΕΠ	ΒΣ	ΔΜ
262	Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο	Χ. Ταγαράς, Μ. Μενγκ-Παπαντώνη	ΕΠ	4	3
431	Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Δράσεις για την Ισότητα των Φύλων	Ζ. Καραγιαννοπούλου	ΕΠ	4	3
492	Διεθνής Συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις	Ο. Τσόλκα	ΕΠ	4	3
467	Πτυχιακή Εργασία		ΕΠ	4	3

* Τα μαθήματα με κωδικούς 471, 472, 473, 474, 475 & 481 δεν συνυπολογίζονται στα δύο μαθήματα υποχρεωτικής επιλογής, δεν έχουν διδακτικές μονάδες και δεν βαθμολογούνται για το συνυπολογισμό του μέσου όρου για τη λήψη του πτυχίου.

** Σε αντικατάσταση μαθήματος επιλογής ή εξαμήνου. Ο/η φοιτητής/ρια αναλαμβάνει πτυχιακή εργασία, την οποία υποστηρίζει ενώπιον επιτροπής.

Συντμήσεις: ΚΜ: Κωδικός Μαθήματος, ΥΠ: Υποχρεωτικό, ΕΠ: Επιλογής, ΒΣ: Βαθμός Συνθετότητας, ΔΜ: Διδακτικές Μονάδες.

2. ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

2.1. ΓΕΝΙΚΑ

α) Οι διδακτικές μονάδες (Δ.Μ.) ανά εξάμηνο είναι δέκα οκτώ (18) και τα μαθήματα έξι (6).

β) Οι εγγραφέντες για πρώτη φορά στο 4ο (τέταρτο) έτος σπουδών από το ακαδημαϊκό έτος 2006-2007 και μετά επιλέγουν δύο από τις τέσσερις δέσμες μαθημάτων που έχουν θεσμοθετηθεί (**άτυπες κατευθύνσεις χωρίς να αναγράφονται στο πτυχίο**) αφού προηγουμένως έχουν επιτύχει στα τέσσερα προαπαιτούμενα μαθήματα (δύο ανά δέσμη) σύμφωνα με τις αποφάσεις των Γ.Σ. στις 18-25/7/2003 και 18-25/7/2006.

Αναλυτικά: Για την **Πρωτεύουσα δέσμη** επιλέγονται **τρία υποχρεωτικά** μαθήματα (ανά εξάμηνο) και για τη **Δευτερεύουσα δέσμη** επιλέγονται **δύο υποχρεωτικά** μαθήματα ανά εξάμηνο από τα τρία υποχρεωτικά μαθήματα που υπάρχουν στο πρόγραμμα σπουδών. **Επιπλέον** επιλέγεται και **ένα μάθημα επιλογής** από τα μαθήματα επιλογής που υπάρχουν στο πρόγραμμα σπουδών. Συνολικά η δήλωση θα πρέπει να έχει έξι μαθήματα (3 + 2+1).

Προϋπόθεση επιλογής πρωτεύουσας και δευτερεύουσας δέσμης είναι η επιτυχία σε δύο ανά δέσμη μαθήματα ως εξής:

«Δέσμη: Διεθνές Δίκαιο και Θεσμοί»

Προαπαιτούμενα: Κ.Μ. 313 Διεθνές Δίκαιο Ι, Κ.Μ. 319 Διεθνές Δίκαιο ΙΙ

«Δέσμη: Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση»

Προαπαιτούμενα: Κ.Μ. 280 Δομή και Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Κ.Μ. 335 Ιστορία της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης

«Δέσμη: Διεθνείς Σχέσεις»

Προαπαιτούμενα: Κ.Μ. 309 Διεθνείς Σχέσεις Ι, Κ.Μ. 317 Διεθνείς Σχέσεις ΙΙ

«Δέσμη: Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις»

Προαπαιτούμενα: Κ.Μ. 306 Μικροοικονομική, Κ.Μ. 312 Μακροοικονομική

Δεν χρειάζονται προαπαιτούμενα για τα μαθήματα επιλογής.

Ελάχιστος αριθμός μετεχόντων φοιτητών στα μαθήματα επιλογής ορίζεται ο αριθμός επτά (7).

Ο φοιτητής ο οποίος δεν πληροί τις προϋποθέσεις (δηλ. τα δύο προαπαιτούμενα μαθήματα), δεν μπορεί να επιλέξει δέσμη, οπότε **παραμένει φοιτητής 5^{ου} (πέμπτου) ή 6^{ου} (έκτου) εξαμήνου**, και θα έχει τη δυνατότητα να δηλώσει μαθήματα 7^{ου} εξαμήνου ή 8^{ου} εξαμήνου αντίστοιχα, μόνον εφόσον επιτύχει στα μαθήματα που προαπαιτούνται είτε να δηλώσει τα μαθήματα που προαπαιτούνται.

2.2. ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Η περιγραφή του περιεχομένου των μαθημάτων έγινε από τους διδάσκοντες. Περιλαμβάνει αναφορές σε τρία σημεία: τους σκοπούς του μαθήματος, τον τρόπο διεξαγωγής του μαθήματος και την τελική αξιολόγηση.

ΧΕΙΜΕΡΙΝΑ ΕΞΑΜΗΝΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

302 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΔΙΚΑΙΟ (ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ - ΚΡΑΤΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥ)

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Χρ. Γκόρτσος, Μ.-Ν. Κανελλοπούλου, Ο. Τσόλκα

Στόχος του εν λόγω μαθήματος είναι η εξοικείωση των πρωτοετών φοιτητών με τις βασικές έννοιες του δικαίου. Στο πλαίσιο αυτό οι φοιτητές θα διδαχθούν τις βασικές πηγές του εσωτερικού, του ευρωπαϊκού και του διεθνούς δικαίου, δημοσίου και ιδιωτικού, ώστε να είναι σε θέση να έχουν μια συνολική αντίληψη της έννομης τάξης. Στο τέλος του μαθήματος, θα τους δοθεί η δυνατότητα να αντιληφθούν ποιο είναι το υποσύνολο το δικαίου το οποίο θα αποτελέσει αντικείμενο διδασκαλίας τους κατά τα επόμενα εξάμηνα, με την επισήμανση ότι στη Σχολή μας μελετάται, κατά κύριο λόγο, το δημόσιο διεθνές και το ευρωπαϊκό δίκαιο.

Παραδόσεις, Σεμινάρια.
Γραπτές εξετάσεις.

303 ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Αθ. Διαμαντόπουλος

Στο μάθημα αυτό, που κατεξοχήν βασίζεται στη συγκριτική προσέγγιση, εξετάζονται κατ' αρχάς το φαινόμενο της εξουσίας, οι καθεστωτικές παραλλαγές του, καθώς και οι ειδικότερες μορφές θεσμικής οργάνωσης του δημοκρατικού πολιτεύματος (προεδρικά, ημι-προεδρικά και κοινοβουλευτικά συστήματα), οι όροι λειτουργίας τους και οι διαφορές τους.

Σε βάθος μελετώνται παράλληλα οι πολιτικοί θεσμοί που σε κάθε περίπτωση κατεξοχήν χαρακτηρίζουν την αντιπροσωπευτική δημοκρατία και προσδιορίζουν επί της ουσίας τη λειτουργία της, δηλαδή τα πολιτικά κόμματα. Αναλύονται όχι μόνον εσωτερικά (δηλαδή από οργανωτικής πλευράς) ή ως φορείς ιδεολογίας, αλλά κατεξοχήν και ως συστατικά του συνολικού κομματικού συστήματος, του οποίου η μορφή (π.χ. δικομματισμός, πολυκομματισμός, σύστημα κυρίαρχου κόμματος κ.λπ.) καθορίζει τη φυσιογνωμία της πολιτικής αντιπαράθεσης σε κάθε χώρα. Τέλος, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ανάλυση του τεχνικού-θεσμικού παράγοντα που κατεξοχήν συντελεί στη διαμόρφωση του γενικότερου κομματικού τοπίου, δηλαδή στα εκλογικά συστήματα, των οποίων διερευνώνται συστηματικά οι παραλλαγές και οι επιπτώσεις.

Διαλέξεις.

Γραπτές εξετάσεις.

306 ΜΙΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Δ. Σιδέρης

Εισαγωγή στην οικονομική επιστήμη. Το οικονομικό πρόβλημα – η καμπύλη παραγωγικών δυνατοτήτων. Η έννοια του οικονομικού συστήματος – εναλλακτικά οικονομικά συστήματα. Χαρακτηριστικά της λειτουργίας του οικονομικού συστήματος της αγοράς. Θεωρία της αγοράς – ζήτηση και προσφορά. Ελαστικότητα ζήτησης και προσφοράς – εφαρμογές. Συμπεριφορά του καταναλωτή. Θεωρία της παραγωγής και ανάλυση του κόστους. Μορφές αγοράς: προσδιορισμός τιμής και παραγωγής στον τέλει ανταγωνισμό, το καθαρό μονοπώλιο, τον μονοπωλιακό ανταγωνισμό και το ολιγοπώλιο. Ζήτηση παραγωγικών συντελεστών. Προσδιορισμός τιμής και απασχόλησης παραγωγικών συντελεστών.

Διαλέξεις.

Γραπτές εξετάσεις.

316 ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ II

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Χ. Παπασωτηρίου

Σκοπός του μαθήματος είναι να εξετάσει την εξέλιξη των διεθνών σχέσεων και της στρατηγικής από την Αναγέννηση ως τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Δίνεται έμφαση στην αλληλεπίδραση μεταξύ των εξελίξεων στον τρόπο πολέμου και της διαμόρφωσης του νεότερου διακρατικού συστήματος.

343 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΔΙΕΘΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΘΕΣΜΟΥΣ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Ε. Χειλά, Δ. Χρυσόχοου

Το μάθημα αποτελεί μια εισαγωγή στη μελέτη της διεθνούς πολιτικής και των διεθνών θεσμών. Σκοπός του μαθήματος είναι να εξοικειώσει τους φοιτητές με τη σύγχρονη συζήτηση γύρω από την εξέλιξη των διεθνών σχέσεων, τις βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις της διεθνούς πολιτικής, τη φύση και τη δυναμική του διεθνούς συστήματος, τον ρόλο των κρατικών και μη κρατικών δρώντων, τις δομές της οργανωμένης διεθνούς συμβίωσης και τη μεταβαλλόμενη φύση των κρατών.

Διαλέξεις.

Γραπτές εξετάσεις.

344 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΜΕΘΟΔΟΥΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Κ. Κολιόπουλος

Το μάθημα καλύπτει της θεμελιώδεις έννοιες της επιστημονικής μεθοδολογίας και τα βασικά τεχνικά ζητήματα που αφορούν στην εκπόνηση επιστημονικών μελετών. Μεταξύ άλλων, εξετάζονται οι έννοιες της επιστήμης, του παραδείγματος (paradigm), της θεωρίας και της τεχνικής, παρουσιάζονται διάφορα ηθικά ζητήματα που ανακύπτουν στην επιστήμη, ενώ παράλληλα οι φοιτητές αποκτούν το τεχνικό υπόβαθρο (μεθοδολογικό διάγραμμα έρευνας, τεχνικές παραπομπών-

υποσημειώσεων, κ.λπ.) για την άρτια εκπόνηση και παρουσίαση επιστημονικών μελετών.

Διαλέξεις.

Γραπτές εξετάσεις.

461 ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ Ι: ΕΝΙΑΙΑ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΚΑΙ ΣΥΝΟΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Χ. Ταγαράς, Μ. Μενγκ – Παπαντώνη

Το μάθημα επικεντρώνεται της λεγόμενες «τέσσερις θεμελιώδεις ελευθερίες» της Ένωσης, δηλαδή στην ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων, προσώπων, υπηρεσιών και κεφαλαίων. Κύριο σημείο αναφοράς για την εξέταση των εν λόγω τεσσάρων ελευθεριών και την ερμηνεία των σχετικών διατάξεων του πρωτογενούς και παράγωγου ενωσιακού δικαίου αποτελεί η νομολογία του Δικαστηρίου της ΕΕ, ενώ βαρύτητα δίδεται και σε πτυχές της ελεύθερης κυκλοφορίας συνδεδεμένες με αντικείμενα όπου το Τμήμα έχει «παράδοση», λ.χ. στο διεθνές δίκαιο και στο δίκαιο του περιβάλλοντος.

Οι ενδιαφερόμενοι φοιτητές μπορούν να κάνουν σύντομες γραπτές παρουσιάσεις αποφάσεων του Δικαστηρίου, ενώ, αναλόγως της καλύψεως ή μη της ύλης, μπορεί να υπάρχει και απροειδοποίητο τεστ κατά τη διάρκεια των μαθημάτων. Οι εξετάσεις επιδιώκεται να είναι προφορικές.

462 ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Δ. Χρυσόχοου

Το μάθημα αποτελεί μια θεωρητικά δομημένη προσέγγιση του φαινομένου της ευρωπαϊκής πολιτικής ενοποίησης. Η έμφαση τοποθετείται της πολιτικές θεωρίες της ενοποίησης, στα στάδια εξέλιξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στην αξιολόγηση των θεσμικών μεταρρυθμίσεων με όρους δημοκρατίας και αποτελεσματικότητας. Στη συζήτηση εντάσσεται και η λογική της «ενότητας στην πολυμορφία», η συγκρότηση ευρωπαϊκής ταυτότητας, το ζήτημα της κυριαρχίας και η διαμόρφωση πολιτείας.

Διαλέξεις.

Γραπτές εξετάσεις.

465 ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ : Γ. Στασινόπουλος

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) είναι ένας από τους σημαντικότερους διεθνείς δρώντες και ο επιφανέστερος οργανισμός διεθνούς οικονομικής ολοκλήρωσης. Οι κοινές πολιτικές που έχουν δημιουργηθεί στο πέρασμα των 50 και πλέον ετών από την ίδρυσή τους, ασκούν σημαντική επιρροή στις σύγχρονες οικονομικές και πολιτικές εξελίξεις, ιδιαίτερα της ευρωπαϊκής ηπείρου. Σκοπός του μαθήματος είναι η παρουσίαση και ανάλυση των βασικών οικονομικών πολιτικών της ΕΕ, με την

υπόμνηση ότι οι τρέχουσες πολιτικές της ΕΕ δεν μπορούν να κατανοηθούν χωρίς την εξέταση της ιστορικής της εξέλιξης, των πιέσεων που ασκήθηκαν από τις διεθνείς εξελίξεις και διαδικασίες και από τα εθνικά προβλήματα των χωρών-μελών της ΕΕ που ανέκυψαν κατά την πορεία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, καθώς και τους τρόπους με τους οποίους τα κράτη-μέλη επιχειρούν να επηρεάσουν τις πολιτικές αυτές.

Η μελέτη των οικονομικών πολιτικών της ΕΕ γίνεται υπό το βάρος της χρηματοοικονομικής και δημοσιονομικής κρίσης του 2008 κ.ε., η οποία έχει δημιουργήσει την ανάγκη προσαρμογής των ευρωπαϊκών οικονομιών στα νέα δεδομένα, επιβάλλοντας νέους τρόπους οικονομικής διακυβέρνησης, μεταβάλλοντας, ταυτόχρονα τις πολιτικές και οικονομικές προτεραιότητες της ΕΕ.

Διαλέξεις.

Γραπτές εξετάσεις.

468 ΡΩΣΙΑ: ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Δ. Καιρίδης, Α. Γκόφας

Το μάθημα επικεντρώνεται τόσο στις εγχώριες πολιτικές εξελίξεις της μετα-Σοβιετικής περιόδου, όσο και τις εξωτερικές σχέσεις της χώρας με απώτερο στόχο να καταδείξει την αλληλεπίδραση, και συνεχή ανατροφοδότηση, μεταξύ εγχώριων εξελίξεων και εξωτερικής πολιτικής. Οι θεματικές στις οποίες επικεντρώνεται είναι: 1) Το Πολιτικό Σύστημα της Ρωσίας κατά την μετάβαση, 2) Το Θεσμικό-Συνταγματικό Πλαίσιο του Ρωσικού Πολιτικού Συστήματος, 3) Η Εξέλιξη μεταξύ Εκτελεστικής, Νομοθετικής και Δικαστικής Εξουσίας, 4) Βουλευτικές και Προεδρικές Εκλογές, 5) Πολιτικό Σύστημα και Δημοκρατία, 6) Ρωσική Οικονομία, 7) Οικονομία και Εξωτερική Πολιτική, 8) Ενεργειακή Διπλωματία, 9) Ρωσική Εξωτερική Πολιτική, 10) Ρωσία και Δύση.

Διαλέξεις.

Γραπτές εξετάσεις.

469 ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΣΙΑ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Χ. Παπασωτηρίου

Σκοπός του μαθήματος είναι να εξετάσει διαχρονικά το διεθνές υποσύστημα που ως κέντρο είχε την Κίνα. Αρχικά αναλύεται η παραδοσιακή κομφουκιανική κινεζική αυτοκρατορία και οι διεθνείς σχέσεις της στην Ανατολική Ασία. Στη συνέχεια εξετάζεται η παρακμή και πτώση της κομφουκιανικής αυτοκρατορίας, οι δυσκολίες της κινεζικής δημοκρατίας, η ανάδυση της μαοϊκής Κίνας και η Κίνα στις μέρες μας, δίνοντας έμφαση στις διεθνείς διαστάσεις των κινεζικών εξελίξεων.

473 ΣΤΟΙΧΕΙΑ Η/Υ I

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Γ. Καπούλας

Το περιεχόμενο του μαθήματος είναι εισαγωγικό και είναι μια εισαγωγή στα στοιχεία επεξεργασίας κειμένου με πρακτικά παραδείγματα από το αντικείμενο σπουδών. Πραγματοποιείται εξ ολοκλήρου σε εργαστήριο Η/Υ. Παράλληλα και στα σχετιζόμενα άλλα μαθήματα γίνεται εξοικείωση με το διαδίκτυο και την βασική χρήση Η/Υ. Οι εξετάσεις είναι πρακτικές. Στο μάθημα είναι υποχρεωτική μία εργασία. Γραπτές εξετάσεις.

474 ΣΤΟΙΧΕΙΑ Η/Υ II

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Γ. Καπούλας

Το περιεχόμενο του μαθήματος είναι μια εισαγωγή στα στοιχεία επεξεργασίας αριθμητικών δεδομένων και κυρίως στη παρουσίασή των, καθώς και στη γενικότερη παρουσίαση δεδομένων με πρακτικά παραδείγματα από το αντικείμενο σπουδών. Πραγματοποιείται εξ ολοκλήρου σε εργαστήριο Η/Υ. Παράλληλα και στα σχετιζόμενα άλλα μαθήματα γίνεται εξοικείωση με το διαδίκτυο και την βασική χρήση Η/Υ. Οι εξετάσεις είναι πρακτικές. Στο μάθημα είναι υποχρεωτική μία εργασία. Γραπτές εξετάσεις.

476 Η ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΣΤΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Γρ. Τσάλτας, Κ. Κολιόπουλος

Το μάθημα επιχειρεί μια πολύπλευρη προσέγγιση της γεωγραφικής δομής της διεθνούς κοινότητας. Συγκεκριμένα, μέσω της αξιολόγησης στοιχείων της φυσικής, αλλά και της ανθρώπινης γεωγραφίας, εξετάζονται οι συνέπειες της γεωγραφίας στις σύγχρονες διεθνείς σπουδές. Η γεωγραφική διάσταση συμπληρώνεται με εισαγωγικές παρατηρήσεις σχετικά με την περιφερειακή και τη διεθνή συνεργασία, καθώς και άλλα βασικά στοιχεία των διεθνών σχέσεων.

Σεμινάριο με διαλέξεις και συζητήσεις με ειδικούς στον χώρο της Γεωγραφίας στις Διεθνείς Σπουδές.

Γραπτές εξετάσεις. Προσφέρεται, όμως, η ευκαιρία απαλλαγής από τις εξετάσεις μετά από επιτυχή συμμετοχή στο σεμινάριο (μία γραπτή πρόοδος).

477 ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Α. Γκόφας

Η φιλοσοφία της επιστήμης (ΦτΕ) έχει παίξει καθοριστικό ρόλο στην εξέλιξη και πρακτική του πεδίου των Διεθνών Σχέσεων (ΔΣ). Πράγματι, εάν η λεγόμενη πρώτη μεγάλη θεωρητική διαμάχη στο πεδίο των ΔΣ είχε ως κύρια διακύβευση την ανθρώπινη φύση, η δεύτερη είχε αυτό της μεθόδου. Ωστόσο, οι αρχές της δεκαετίας του 1990 σηματοδοτούν μια βαθύτερη μετάλλαξη της θεωρητικής προβληματικής των ΔΣ και την μετατόπιση του ενδιαφέροντος στο χώρο της επιστημολογίας και της ΦτΕ. Στόχος του μαθήματος είναι να επικεντρωθεί στο σημείο τομής θεωρίας ΔΣ και ΦτΕ, ώστε να αξιολογήσει πιο συστηματικά τη μεταξύ

των σχέση. Παρά τις εύλογες επιφυλάξεις των σκεπτικιστών, η βασική υποφώσκουσα λογική του μαθήματος είναι ότι η έρευνα σε οποιοδήποτε πεδίο των κοινωνικών επιστημών, και άρα και των ΔΣ, δεν μπορεί να ευδοκιμήσει χωρίς τη διερεύνηση των οντολογικών και επιστημολογικών υποθέσεων, που εδράζονται σε διακριτές θεάσεις από το χώρο της ΦτΕ, και στη βάση των οποίων οικοδομούνται οι διάφορες θεωρίες. Οι θεματικές ενότητες είναι: 1) Θεωρία Διεθνών Σχέσεων (ΔΣ) & Φιλοσοφία της Επιστήμης (ΦτΕ), 2) Η Ιστοριογραφία των ΔΣ Συναντά την ΦτΕ, 3) Το Οντολογικό Ερώτημα της Φυσιοκρατίας & οι Επιστημολογικές του Προεκτάσεις, 4) Το Ζήτημα της Σχέσης Δομής-Δρώντων, 5) Το Ζήτημα της Σχέσης Υλισμού-Ιδεαλισμού, 6) Τα Όρια και οι Προοπτικές του Αναλυτικού Εκλεκτισμού, 7) Θεωρία ΔΣ και το Ζήτημα της Επιστημονικής Προόδου, 8) Συμπεράσματα: Επαναστοχαζόμενοι τη Σχέση ΔΣ και ΦτΕ

Διαλέξεις.

Γραπτές εξετάσεις.

479 ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΔΙΕΘΝΩΝ

ΣΥΜΦΩΝΙΩΝ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Ε. Ραυτόπουλος

Σκοπός του μαθήματος είναι η ανάλυση, επεξεργασία και εξοικείωση με τη διεθνή διαπραγματευτική διαδικασία ως τεχνικής πολυμερούς διακυβέρνησης που αναφέρεται στην προετοιμασία, σύσταση και εξέλιξη διεθνών συμβατικών καθεστώτων (διεθνών συνθηκών).

Στο πρώτο μέρος του μαθήματος προσδιορίζεται το γενικό πλαίσιο που αναπτύσσεται η διεθνής διαπραγματευτική διαδικασία, παρουσιάζονται τα θεωρητικά μοντέλα της διαπραγμάτευσης με έμφαση στη διαπραγμάτευση ως τεχνικής πολυμερούς διακυβέρνησης και εξετάζονται γενικά οι μεταβλητές που ωθούν τα κράτη σε διαπραγμάτευση και συνεργασία. Στο δεύτερο μέρος αναλύεται ολοκληρωμένα ο κύκλος της περιβαλλοντικής διαπραγματευτικής διαδικασίας που αναφέρεται στην προπαρασκευή, κατάρτιση και επαναδιαπραγμάτευση των συμβατικών περιβαλλοντικών καθεστώτων. Στο πλαίσιο αυτό η διαπραγμάτευση προσεγγίζεται αντίστοιχα ως τεχνική μετασχηματιστικής, συστατικής και σχεσιακής διακυβέρνησης με προσδιορισμό των επιπέδων διαχείρισης και των στοιχείων εκείνων που συγκεκριμενοποιούν εξελικτικά ένα διεθνές περιβαλλοντικό συμβατικό καθεστώς (διάγνωση της κατάστασης, προσδιορισμός των κατάλληλων οργανωτικών πλαισίων περιβαλλοντικής διαπραγμάτευσης, τεχνικές πολυμερούς σύνταξη κειμένου, προσδιορισμός της νομικότητας του πεδίου αναφοράς, προσδιορισμός θεμάτων με έμφαση στη σχέση επιστήμης και πολιτικής, μορφολογικός προσδιορισμός των σταδίων διαπραγματευτικής ανάπτυξης των συμβατικών περιβαλλοντικών καθεστώτων, οργάνωση και λειτουργία διαπραγματευτικών ομάδων, ρόλοι των συμμετεχόντων και των εμπλεκόμενων διεθνών οργάνων, συμπεριφορά και ψυχολογικοί όροι). Στο μάθημα δίδονται πρακτικά θέματα και ασκήσεις.

Μέθοδος Διδασκαλίας: Διαλέξεις – Εργαστηριακή Προσέγγιση.

Εξετάσεις: Το μάθημα εξετάζεται γραπτά.

Το μάθημα διδάσκεται επίσης στα Αγγλικά στα πλαίσια του Erasmus programme.

483 ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Δ. Χρυσοχόου

Το μάθημα προσεγγίζει με θεωρητικούς όρους το φαινόμενο της διεθνούς οργάνωσης με στόχο να εξοικειώσει τους φοιτητές με τη φύση και δυναμική της οργανωμένης διεθνούς συμβίωσης. Ακολουθώντας μια διεπιστημονική οδό, το μάθημα συνδέει τις μεταβολές της κρατικής κυριαρχίας με τις ιδιότητες των διεθνών θεσμών και οργανισμών. Η θεματολογία αντλεί από θεμελιακές έννοιες και αρχές της διεθνούς οργάνωσης, όπως κυριαρχία, συνεργασία, αλληλεξάρτηση, τάξη και διακυβέρνηση.

Διαλέξεις.

Γραπτές εξετάσεις.

487 ΔΙΕΘΝΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Στ. Περράκης, Μ.-Ντ. Μαρούδα

Η θεματική του μαθήματος αφορά μια σύνθετη προσέγγιση μιας από τις πλέον σημαντικές εξελίξεις στο Διεθνές Δίκαιο και τη διεθνή δικαιοταξία: τη Διεθνή Δικαιοσύνη.

Εξετάζονται οι βασικές αρχές λειτουργίας της διεθνούς δικαιοσύνης, η ιστορική διαδρομή και η εξελικτική πορεία ανάπτυξής της, ζητήματα σχετικά με την δικαιοδοτική λειτουργία των διαφόρων οργάνων, τα όρια και τις διαφοροποιήσεις σε αυτήν με βάση τους κατά περίπτωση δρώντες, καθώς και οι συνέπειες από τον σύγχρονο διεθνή δικαιοδοτικό πλουραλισμό για την διεθνή δικαιοταξία, τα κράτη κι τα άτομα. Επιπλέον, εξετάζονται οι βασικές θεσμικές εκφάνσεις της. Στα πλαίσια αυτά εξετάζονται διαιτητικά όργανα, το Διεθνές Δικαστήριο των Ηνωμένων Εθνών, οι θεσμοί της Διεθνούς Ποινικής Δικαιοσύνης, το Διεθνές Δικαστήριο Δικαίου Θαλάσσης και Περιφερειακά Δικαστήρια δικαιωμάτων του ανθρώπου (ευρωπαϊκό, αμερικανικό, αφρικανικό), αλλά και το σύστημα ΠΟΕ κ.α. Επίσης, μέσα από μια συγκριτική προσέγγιση, εξετάζονται η ισχύς κι εκτέλεση των αποφάσεων των εν λόγω δικαιοδοτικών οργάνων. Αναφορά γίνεται και στη νομολογία των διεθνών δικαιοδοτικών οργάνων, ιδίως τη σχετική με ελληνικές υποθέσεις.

Η εκπαιδευτική διαδικασία περιλαμβάνει διαλέξεις των διδασκόντων, σεμινάρια με συμμετοχή όλων των φοιτητών και εισηγήσεις απ' αυτούς. Οι φοιτητές επιλέγουν μια εργασία από το θεματολόγιο εργασιών του μαθήματος. Με το πέρας του εξαμήνου παραδίδεται μια γραπτή εργασία, η οποία και αξιολογείται μαζί με την παρουσίαση. Οι εξετάσεις του μαθήματος είναι γραπτές. Εναλλακτικά συμμετέχουν σε Προσομοιώσεις Δίκης (π.χ. Jessup Moot Court).

488 ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ: ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Στ. Περράκης, Ο. Τσόλκα

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί ένα από τα πλέον σημαντικά ζητήματα που απασχολούν τα τελευταία χρόνια τη διεθνή κοινότητα: το ζήτημα της ανθρώπινης ασφάλειας (human security). Μέσα από μια διεπιστημονική προσέγγιση εξετάζονται οι άξονες και οι πολιτικές που εντάσσονται στην agenda «ανθρώπινη ασφάλεια» των Ηνωμένων Εθνών, της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του Human Security Network και άλλων κρατικών και μη δρώντων.

Στο πλαίσιο της οικείας προβληματικής, η οποία συνδέεται ευθέως με τα ζητήματα της ανάπτυξης, των δικαιωμάτων του ανθρώπου και της ειρήνης, διερευνώνται καταστάσεις, που εθνικές κοινωνίες, κράτη και βεβαίως η διεθνής κοινότητα αντιμετωπίζουν καθημερινά γύρω από τον άνθρωπο/άτομο, τις απειλές και γενικότερα την ανάγκη μιας ασφαλούς επιβίωσης στις παρούσες δύσκολες συνθήκες σε όλο τον πλανήτη. Ειδικότερα, προσεγγίζονται επιμέρους θέματα της «ανθρώπινης ασφάλειας» που συνδέονται με την μετανάστευση, τους πρόσφυγες και το άσυλο, τις μειονότητες, τις ευάλωτες ομάδες την οργανωμένη εγκληματικότητα, τα εγκλήματα μίσους, την τρομοκρατία, τα δικαιώματα του ανθρώπου και τη φτώχεια.

Διαλέξεις και σεμινάρια, με συμμετοχή των φοιτητών που θα αξιολογείται. Εξετάσεις γραπτές ή προφορικές.

491 ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΣ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Μ.-Ν. Κανελλοπούλου

Η έννοια του «ευρωπαϊκού συνταγματικού πολιτισμού» αναπτύχθηκε από τον Peter Häberle στα τέλη της δεκαετίας του 1989 – αρχές της δεκαετίας του 1990 στο πλαίσιο της δημοκρατικής μετάβασης των πρώην λαϊκών δημοκρατιών και με την προοπτική της διεύρυνσης της ΕΕ και της εμβάθυνσης της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Υπό μία άλλη οπτική, η έννοια του «ευρωπαϊκού συνταγματικού πολιτισμού» παραπέμπει άλλωστε στην «δυτική οικογένεια δικαίων» που αναδεικνύει η ταξινόμηση των δικαίων του κλασικού Συγκριτικού Συνταγματικού Δικαίου, με μία ωστόσο ουσιώδη διαφορά: η έννοια του «ευρωπαϊκού συνταγματικού πολιτισμού» εκφράζει μία άλλη αντίληψη για την παραγωγή του δικαίου και της συνταγματικής τάξης που προσιδιάζει στον μετασχηματισμό του εθνικού κράτους και στις σύνθετες και ιδιότυπες διαδικασίες της ολοκλήρωσης. Έτσι, η έννοια του «ευρωπαϊκού συνταγματικού πολιτισμού» συνδέεται τόσο με τις «γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης» του άρθρου 6 παρ.3 της Συνθ. της ΕΕ, τις οποίες αναδεικνύει η νομολογία του ΔΕΕ και με το καλούμενο αξιακό σύστημα της ΕΕ, όσο και με το ζήτημα της ευρωπαϊκής ταυτότητας και με τη διαμόρφωση του πυρήνα ενός ευρωπαϊκού Συντάγματος.

Με αυτά τα δεδομένα, η διδασκαλία του μαθήματος μπορεί να εισφέρει στο πρόγραμμα των Διεθνών, Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών με τη μελέτη των εξής θεματικών:

Μία πρώτη θεματική αφορά τη συγκριτική κατάταξη των «δυτικών συστημάτων»

στο πλαίσιο της κλασικής ταξινόμησης των εννόμων και συνταγματικών τάξεων, με κριτήριο τη θέση της θρησκείας, τη θέση του ατόμου στην κοινωνία, την οργάνωση της κοινωνίας κλπ. Αναδεικνύονται εδώ οι θεμελιακές διαφορές των δυτικών χωρών με τις ισλαμικές χώρες, τις χώρες της Άπω Ανατολής και της Αφρικής, καθώς και οι θεμελιακές διαφορές στο πλαίσιο των δυτικών χωρών, όπως οι διαφορές Ευρώπης και ΗΠΑ, οι ιδιαιτερότητες των ηπειρωτικών δικαίων, των ρωσικών δικαίων κλπ. Αναδεικνύεται έτσι ένας «χάρτης» των βασικών συστημάτων και πολιτευμάτων που μπορεί να είναι μια χρήσιμη βάση στη μελέτη των διεθνών σχέσεων και των περιφερειακών σπουδών.

Μία δεύτερη θεματική αφορά ειδικότερα την Ευρώπη, υπό το πρίσμα του Συμβουλίου της Ευρώπης και της ΕΕ. Εδώ ο στόχος είναι να αναδειχτεί η έννοια του ευρωπαϊκού συνταγματικού πολιτισμού τόσο ως προς το περιεχόμενό της όσο και ως προς τη δυναμική της στην ευρωπαϊκή ενοποίηση. Η έμφαση πρέπει να δοθεί εδώ αφ' ενός στην ανάδειξη ενός πυρήνα των εννοιών Σύνταγμα, δικαιώματα, δημοκρατία, κράτος δικαίου, κοινωνικό κράτος, πλουραλισμός, αυτοδιοίκηση (με αναφορά π.χ. στον Χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων της ΕΕ) και αφ' ετέρου στη χρήση της συγκριτικής μεθόδου σε ευρωπαϊκό επίπεδο (με ιδιαίτερη αναφορά στη νομολογία του ΔΕΕ). Η θεματική αυτή είναι ιδιαίτερα χρήσιμη για τα ζητήματα που συνδέονται με την πολιτική ενοποίηση, αλλά και με τη θεσμική λειτουργία της ΕΕ.

490 ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΥ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Α. Αντωνιάδης

Ο στόχος του μαθήματος είναι διττός. Το πρώτο μέρος εστιάζει σε πρακτικές και θεσμικές όψεις του φαινομένου της οικονομικής διπλωματίας. Εδώ μελετούνται παραδοσιακά οικονομικά εργαλεία άσκησης εξωτερικής πολιτικής όπως οι οικονομικές κυρώσεις, η σημασία της δομικής ισχύος στο οικονομικό πεδίο, η άνοδος της «νέας οικονομικής διπλωματίας» με την ενεργή συμμετοχή στην παγκόσμια οικονομική σκακιέρα κρατών-επιχειρήσεων -κοινωνίας πολιτών, και η επίδραση των εξελίξεων αυτών στο φαινόμενο της παγκόσμιας οικονομικής διακυβέρνησης. Το δεύτερο μέρος του μαθήματος εστιάζει στο φαινόμενο των διεθνών οικονομικών διαπραγματεύσεων. Εδώ αναλύονται βασικά αναλυτικά πλαίσια που μας επιτρέπουν να κατανοήσουμε και να μελετήσουμε συστηματικά τη διάδραση μεταξύ των διαφόρων επιπέδων και δρώντων στις οικονομικές διαπραγματεύσεις που λαμβάνουν χώρα σε διεθνές επίπεδο. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στη θεωρία του Robert Putnam περί παιγνίων δύο ή πολλαπλών επιπέδων και στην ανάλυση της διαδικασίας οικονομικών διαπραγματεύσεων του John Odell. Το μάθημα είναι σεμιναριακού χαρακτήρα και στηρίζεται στην ενεργή συμμετοχή των φοιτητών.

492 ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Ο. Τσόλκα

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί το ζήτημα της διεθνούς συνεργασίας στο χώρο του ποινικού δικαίου. Παραδοσιακά, η διεθνής συνεργασία σε ποινικές

υποθέσεις συνιστά ένα από τα κύρια μέσα για τη διασφάλιση της τάξης σε παγκόσμια κλίμακα και παράλληλα συντελεί στην εμπέδωση της καλής πορείας των διακρατικών σχέσεων. Σήμερα, ιδίως σε ευρωπαϊκό περιφερειακό επίπεδο, λαμβάνει μια νέα διάσταση, στο βαθμό που συνδέεται άμεσα με την έννοια της δικαιοσύνης.

Μέσα από μια διεπιστημονική προσέγγιση παρουσιάζονται κατ' αρχάς οι κλασσικές αρχές που διέπουν την εν λόγω συνεργασία. Περαιτέρω, εξετάζονται ειδικότερα οι πολιτικές, οι επιμέρους θεσμοί (λ.χ. η έκδοση) και οι σχετικοί κανόνες που απαντούν στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης, με παραδείγματα αναφοράς υποθέσεις που απασχόλησαν επιμέρους κράτη, αλλά και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται τόσο στην αναγκαιότητα διασφάλισης των εγγυήσεων της ευρωπαϊκής δημόσιας τάξης στο πεδίο των θεμελιωδών δικαιωμάτων όσο και στις μεταλλαγές που παρατηρούνται σε επίπεδο δομικών αρχών. Στην οικεία προβληματική εντάσσεται και η νέα πολιτική στόχευση του Οργανισμού: η ανάπτυξη μιας «διεθνικής (transnational) ποινικής δικαιοσύνης». Τέλος, προσεγγίζεται η διαφορετικότητα της αποκαλούμενης «δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις» στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως αυτή λειτουργεί για την ανάπτυξή της ως «χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης».

Διαλέξεις και σεμινάρια, με συμμετοχή των φοιτητών που θα αξιολογείται.

Εξετάσεις: γραπτές ή προφορικές.

313 ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ Ι

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Στ. Περράκης, Μ.-Ντ. Μαρούδα

Επιχειρείται αρχικά μια εξοικείωση του φοιτητή με το Διεθνές Δίκαιο, ως κλάδου της νομικής επιστήμης, και τις εφαρμογές του στη σύγχρονη διεθνή κοινότητα. Αφού διευκρινίζονται τα χαρακτηριστικά στοιχεία και οι διαστάσεις της σύγχρονης διεθνούς κοινότητας, αναλύονται τα υποκείμενα του διεθνούς δικαίου, καθώς και άλλοι διεθνείς δρώντες –φορείς δικαιωμάτων και υποχρεώσεων. Εδώ, συζητείται το κράτος, οι διεθνείς οργανισμοί, τα άτομα, και άλλοι μη κρατικοί δρώντες και το καθεστώς τους στη διεθνή δικαιοταξία. Στη συνέχεια εξετάζεται η δημιουργία του διεθνούς δικαίου, δηλαδή, αναλύονται συστηματικά οι πηγές, κατηγοριοποιημένες στις τυπικές, ουσιαστικές κλπ. Η προσέγγιση των πηγών (διεθνείς συμβάσεις, έθιμο, γενικές αρχές, πράξεις οργάνων διεθνών οργανισμών κλπ) γίνεται μέσα από τη διερεύνηση της δικαιοπαραγωγικής διαδικασίας και του περιεχομένου των κανόνων που περιλαμβάνουν. Αυτό επιτρέπει όχι μόνο την ιστορική αναφορά στην «πηγή» αλλά και τον τρόπο με τον οποίο βρίσκει εφαρμογή ο κανόνας στη σύγχρονη διεθνή πρακτική. Έπειτα η προσέγγιση του διεθνούς δικαίου περνάει στα ζητήματα ερμηνείας και εφαρμογής του. Στα πλαίσια αυτά εξετάζουμε την εφαρμογή στο διεθνές πεδίο και στις εσωτερικές έννομες τάξεις των κρατών. Βασική συνιστώσα αυτής της θεματικής συνιστά η εξέταση των ρυθμίσεων του Ελληνικού Συντάγματος για τις σχέσεις των κανόνων του διεθνούς δικαίου με το εσωτερικό δίκαιο. Η συζήτηση περαιτέρω προχωρεί σε μια διεξοδική εξέταση της συνεπαγόμενης σχέσης ανάμεσα στο διεθνές και το εσωτερικό δίκαιο. Με τη

διαπίστωση της υπεροχής του πρώτου επί του δευτέρου. Τέλος, εξετάζονται τα θέματα της ιεραρχίας των κανόνων του διεθνούς δικαίου, καθώς και οι επιπτώσεις της ανάδυσης μεταγενέστερου κανόνα. Η περίπτωση των κανόνων *jus cogens*, δηλαδή των κανόνων που δεν επιδέχονται παρέκκλιση, καθώς και το ζήτημα των δικαιωμάτων/υποχρεώσεων *erga omnes*, αποτελούν ένα ξεχωριστό αντικείμενο ενδιαφέροντος.

Το μάθημα αρθρώνεται σε διαλέξεις, φροντιστήρια και σεμινάρια. Τα δεύτερα έχουν την έννοια και στοχεύουν στο να προετοιμάσουν καλύτερα τον φοιτητή/τρια στην κατανόηση και χρήση των πορισμάτων της διεθνούς πρακτικής και της νομολογίας μέσα από τη συζήτηση συγκεκριμένων υποθέσεων.

Ο/η φοιτητής/τρια αξιολογείται για τη συνολική του παρουσία, σε όλες τις συνιστώσες της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Οι τελικές εξετάσεις συνίστανται σε θεωρητικά ερωτήματα και ζητήματα κριτικής σκέψης καθώς και στην επίλυση πρακτικών ασκήσεων, βασισμένων στη διδαχθείσα ύλη του διεθνούς δικαίου.

317 ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ II

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Ε. Χειλά, Α. Γκόφας

Το μάθημα αυτό αποτελεί συνέχεια του μαθήματος «Διεθνείς Σχέσεις I». Ως εκ τούτου, βασικός του στόχος είναι η μετάβαση από τη θεωρία στην εφαρμοσμένη ανάλυση. Στο μάθημα αυτό δίνεται έμφαση στην ανάλυση της Εξωτερικής Πολιτικής, τις Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις και το ρόλο μη κρατικών δρώντων στις Διεθνείς Σχέσεις (πολυεθνικές επιχειρήσεις, τρομοκρατικές οργανώσεις, θρησκευτικές οργανώσεις κ.λπ.). Εξετάζονται, επίσης, νέες μορφές διεθνών προβλημάτων τεχνολογικού, οικολογικού και δημογραφικού χαρακτήρα.

Διαλέξεις.

Γραπτές εξετάσεις.

445 ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Α. Διαμαντόπουλος, Ζ. Καραγιαννοπούλου

Το μάθημα αυτό αναλύει τη φύση της Συγκριτικής Πολιτικής, αναφέρεται στους στοχαστές της Συγκριτικής Πολιτικής των οποίων η σκέψη επηρέασε την πορεία του επιστημονικού αυτού πεδίου και παρέχει στους/στις φοιτητές/τριες τη δυνατότητα της εξοικείωσης με τις διάφορες Σχολές σκέψης [Συστημική και Λειτουργιστική Θεωρία, Θεωρίες Ανάπτυξης, Θεωρίες περί κράτους κλπ.] που αφορούν τη μελέτη των πολιτικών φαινομένων από την μεταπολεμική περίοδο ως σήμερα. Επίσης προχωρά στη σύγκριση περιπτώσεων (προερχόμενων κυρίως από τη Νοτιοανατολική Ευρώπη) εφαρμόζοντας τις θεωρίες της Συγκριτικής Πολιτικής σε συγκεκριμένα έθνη.

484 ΘΕΩΡΙΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Χρ. Παπάζογλου

Τα θέματα που καλύπτει το μάθημα είναι:

Η αγορά συναλλάγματος. Συστήματα συναλλαγματικών ισοτιμιών. Το ισοζύγιο εξωτερικών συναλλαγών. Προσδιορισμός εισοδήματος στην ανοικτή οικονομία. Το πρόβλημα του ισοζυγίου πληρωμών: Η θεωρία των ελαστικότητας, η θεωρία της

απορρόφησης και η νομισματική προσέγγιση. Κίνηση κεφαλαίων και μακροοικονομική πολιτική με σταθερές και κυμαινόμενες συναλλαγματικές ισοτιμίες. Τιμές, παραγωγή και απασχόληση στην ανοικτή οικονομία. Θεωρίες προσδιορισμού συναλλαγματικών ισοτιμιών. Το διεθνές νομισματικό σύστημα.

Διαλέξεις.

Γραπτές εξετάσεις.

438 ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: ΑΘ. Διαμαντόπουλος

Στα πλαίσια του μαθήματος αυτού διερευνώνται οι διάφορες αποκρυσταλλώσεις, πολιτευματικές και ειδικότερης πολιτικής μορφής, που πήρε κατά τον εικοστό αιώνα το ελληνικό πολιτικό σύστημα. Εξετάζονται οι παράγοντες που τις προσδιόρισαν καθώς και η επίδρασή τους στις παραχθείσες πολιτικές τόσο στον χώρο της εσωτερικής όσο και της διεθνούς σκηνής.

Διαλέξεις.

Εξετάσεις γραπτές και εργασίες.

452 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Γ. Στασινόπουλος

Σκοπός του μαθήματος είναι η παρουσίαση και ανάλυση των βασικών μεγεθών και παραμέτρων της ελληνικής οικονομίας, από τη μεταπολεμική περίοδο (1944) έως και την τρέχουσα οικονομική κρίση (2009 κ.ε.). Η παρουσίαση και ανάλυση της πορείας της δεν στηρίζεται αποκλειστικά στα ποσοτικά μεγέθη (Α.Ε.Π., ισοζύγιο πληρωμών κ.ά.), αλλά εξετάζεται παράλληλα με τις πολιτικές και κοινωνικές εξελίξεις που επηρέασαν και, εν πολλοίς, καθόρισαν την πορεία αυτή. Γίνεται, επίσης, αναφορά στις οικονομικές συζητήσεις που ακολούθησαν αυτές τις εξελίξεις και αναδεικνύονται οι βασικές αντιλήψεις που κυριάρχησαν στο χώρο της οικονομικής πολιτικής και έπαιξαν σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της φυσιογνωμίας της ελληνικής οικονομίας. Τέλος, εξετάζονται τα σύγχρονα προβλήματα και οι προκλήσεις που έχει ν' αντιμετωπίσει η ελληνική οικονομία, μετά και την κρίση 2009-2010, και αναζητούνται τα αίτια που οδήγησαν στην τρέχουσα κατάσταση.

Διαλέξεις.

Γραπτές εξετάσεις.

478 ΠΟΣΟΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΣΤΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Αν. Μαστρογιάννης

Σκοπός του μαθήματος είναι να εξοικειώσει τους/τις φοιτητές/τριες με βασικά θέματα στατιστικής μεθοδολογίας, καθώς και με τη εφαρμογή τους σε διάφορες επιστήμες. Έμφαση δίνεται στην λογική θεμελίωση στατιστικών εννοιών, στην ανάπτυξη της σχετικής μεθοδολογίας και στην ερμηνεία των στατιστικών αποτελεσμάτων. Επιπροσθέτως, παρουσιάζονται βασικές μέθοδοι ανάπτυξης περιπτώσιολογικών μελετών και αναλύονται τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα τους σε σχέση με τις στατιστικές μεθόδους.

Διαλέξεις - Εργαστήρια

Γραπτές Εξετάσεις

084 ΔΙΕΘΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Χρ. Γκόρτσος, Μ. Μενγκ - Παπαντώνη

Στο εν λόγω μάθημα εξετάζεται, κατά κύριο λόγο, η πρώτη συνιστώσα του διεθνούς οικονομικού δικαίου, δηλαδή το δίκαιο του διεθνούς εμπορίου αγαθών και υπηρεσιών. Στο πλαίσιο αυτό μελετώνται, μέσα από μια ιστορική προσέγγιση, οι διατάξεις που διέπουν τους τρεις πυλώνες του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ), καθώς και τη συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε αυτόν. Ειδική αναφορά θα γίνει, επίσης, στο πρώτο υπο-σύνολο της τρίτης συνιστώσας του διεθνούς οικονομικού δικαίου, του διεθνούς νομισματικού δικαίου, με αναφορά στο έργο του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου.

Παραδόσεις.

Εργασίες και προφορικές εξετάσεις.

211 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Κ. Κολιόπουλος

Στο μάθημα αυτό εξετάζεται η συγκρουσιακή διάσταση (πραγματική ή ενδεχόμενη) των διεθνών σχέσεων. Στα πλαίσια του μαθήματος εξετάζονται βασικές στρατηγικές έννοιες όπως η έννοια, η λογική και τα επίπεδα της στρατηγικής, ο πόλεμος και η σχέση του με την πολιτική, οι έννοιες της επίθεσης-άμυνας και της αποτροπής-πειθαναγκασμού, οι αναλύσεις των Κλάουζεβιτς και Σουν Τσου, η ναυτική, αεροπορική και πυρηνική στρατηγική. Το μάθημα στηρίζεται στην ευρεία χρήση ιστορικών παραδειγμάτων, ενώ ταυτόχρονα διασυνδέεται με τη σύγχρονη ελληνική πολιτική άμυνας και ασφάλειας.

Διαλέξεις.

Γραπτές εξετάσεις.

315 ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟ ΔΙΕΘΝΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Ε. Ραυτόπουλος, Α. Συρίγος

Το μάθημα επιχειρεί μορφολογική προσέγγιση στην ερμηνεία του φαινομένου της διεθνούς οργάνωσης, αναλύει τη βασική προβληματική του, και εξετάζει την εξέλιξη και τη σύγχρονη έκφραση του Δικαίου των Διεθνών Οργανισμών.

Ειδικότερα εξετάζονται η φύση και το πλαίσιο αναφοράς της διεθνούς οργάνωσης, οι θεωρίες της διεθνούς οργάνωσης, ο θεωρητικός προσδιορισμός των διεθνών θεσμικών οντοτήτων, η διακυβερνητική διάσταση της διεθνούς οργάνωσης, η διεθνική διάσταση της διεθνούς οργάνωσης με έμφαση στους διεθνείς μη-κυβερνητικούς οργανισμούς, η ιστορική εξέλιξη των διεθνών οργανισμών, και το πρόβλημα της οριοθέτησης της αρμοδιότητας των διεθνών οργανισμών.

Ακολουθώντας εξετάζονται η νομική φύση της καταστατικής συνθήκης των διεθνών θεσμικών οντοτήτων, η διεθνής θεσμική οντότητα ως νομική οντότητα στο διεθνές πεδίο και στις εσωτερικές έννομες τάξεις των κρατών και οι σχετικές θεωρητικές προσεγγίσεις, το καθεστώς των προνομίων και των ασυλιών και το καθεστώς της διεθνούς ευθύνης των διεθνών θεσμικών οντοτήτων, η διάλυση και διαδοχή των διεθνών θεσμικών οντοτήτων, και, τέλος, το καθεστώς της ιδιότητας του κράτους-μέλους των διεθνών οργανισμών και τα θέματα σχετικά με την κτήση, άσκηση,

αναστολή και λήξη αυτής της ιδιότητας.

Μέθοδος Διδασκαλίας: Διαλέξεις – Εργαστηριακή Προσέγγιση

Εξετάσεις : Το μάθημα εξετάζεται γραπτά.

Το μάθημα διδάσκεται επίσης στα Αγγλικά στα πλαίσια του Erasmus programme.

432 ΔΙΕΘΝΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Αν. Μαστρογιάννης

Στο μάθημα αναλύεται η λειτουργία του διεθνούς νομισματικού και χρηματοοικονομικού συστήματος, με σκοπό την κατανόηση: των ανισορροπιών που προκύπτουν στις διακρατικές οικονομικές σχέσεις, των εναλλακτικών - θεωρητικών και πρακτικών- προσεγγίσεων στην αντιμετώπιση τους, και των επιπτώσεων της κάθε προσέγγισης στην κατανομή του κόστους προσαρμογής των διακρατικών ανισορροπιών μεταξύ και εντός των κρατών.

Διαλέξεις.

Γραπτές εξετάσεις.

112 ΔΙΕΘΝΕΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Στ. Περράκης, Μ.-Ντ. Μαρούδα

Περιλαμβάνει την μελέτη του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου που εφαρμόζεται σε ένοπλες συρράξεις ή /και την κατοχή, μέσα από την διερεύνηση θεωρίας και πρακτικής σε σύγχρονες συρράξεις (Γάζα, Ιράκ, Αφγανιστάν, Συρία, Λίβανο, Σουδάν), τα διδάγματα από τον πόλεμο κατά της τρομοκρατίας και τις προκλήσεις από την άμεση συμμετοχή αμάχων σε εχθροπραξίες και την ανθρωπιστική δράση. Στο μάθημα εστιάζουμε ειδικότερα στην προστασία προσώπων και ομάδων στη διάρκεια διεθνών και μη ενόπλων συρράξεων, αναγνωρίζοντας την ιδιαιτερότητα του ΔΑΔ σε σχέση με το δίκαιο προστασίας δικαιωμάτων του ανθρώπου καθώς και το διεθνές ποινικό δίκαιο. Ερμηνεύουμε τα όρια που επιβάλλονται στους εμπόλεμους όσον αφορά την χρήση ορισμένων μέσων και μεθόδων πολέμου, αναλύουμε την πρακτική εφαρμογή του ορισμού στρατιωτικού στόχου, της αναλογικότητας και προφυλάξεων κατά την επίθεση, τις προκλήσεις από τις σύγχρονες αεροπορικές επιχειρήσεις ή/και το ναυτικό αποκλεισμό, την προστασία περιβάλλοντος, πολιτιστικών αγαθών). Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται σε ζητήματα διεθνούς ποινικού δικαίου και την ποινική καταστολή εγκλημάτων πολέμου, κατά της ανθρωπότητας και γενοκτονίας από εθνικά και διεθνή ποινικά δικαστήρια, όπως το ΔΠΔΓ, ΔΠΔΡ, ΔΠΔ, ειδικό Δικαστήριο για τη Σιέρα Λεόνε, της Καμπότζης, του Αν. Τιμόρ, Κοσσόβου, Βοσνίας-Ερζεγοβίνης.

Οι συμμετέχοντες φιλοδοξούμε να αποκτήσουν εξοικείωση με την ερμηνεία, εφαρμογή και κριτική ανάλυση ζητημάτων, που αφορούν την εφαρμογή του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου σε ένοπλες συρράξεις σε ολόκληρο τον κόσμο, καθώς και την δράση της Διεθνούς Επιτροπής του Ερυθρού Σταυρού. Σκοπός η κατανόηση και ανάλυση της διεθνούς πραγματικότητας, μέσα από ένα διαφορετικό πρίσμα, που αναγνωρίζει τις δυναμικές που αναπτύσσονται στη διάρκεια μιας σύρραξης, τα νόμιμα και θεμιτά μέσα που χρησιμοποιούνται και την αέναη προσπάθεια του δικαίου να υπερασπιστεί τις ευάλωτες ομάδες όπου κι αν βρίσκονται, με αποτελεσματικό τρόπο και ρεαλισμό στο πλαίσιο μιας διεθνούς ανθρωπιστικής διπλωματίας με όλα τα προβλήματα, τις προκλήσεις, τις απειλές και

τις ευκαιρίες που αυτό σημαίνει.

Η διδασκαλία γίνεται με σύγχρονα εποπτικά μέσα, (PowerPoint, προβολή ταινιών ντοκιμαντέρ), ανάλυση case studies, συμμετοχή των φοιτητών σε ομάδες εργασίας, έρευνα στο πεδίο του διεθνούς δικαίου, χρησιμοποιώντας την βιβλιοθήκη, αλλά και το διαδίκτυο και προετοιμασία παρουσιάσεων στη διάρκεια του μαθήματος. Επιχειρούμε παράλληλα συμμετοχή σε παίγνια προσομοίωσης και βιωματικής προσέγγισης μέσα από, 2 τουλάχιστον, διαδραστικά σεμινάρια.

Η αξιολόγηση των φοιτητών γίνεται στη διάρκεια του εξαμήνου, μέσα από την ενεργό συμμετοχή τους σε Σεμινάρια, προαιρετικές (απαλλακτικές) προόδους θεωρίας και πρακτικής ή/και εξετάσεις. Η συμμετοχή σε ομάδες εργασίες, διαδραστικά σεμινάρια και η παρουσίαση στο μάθημα (προαιρετικές) αξιολογούνται με επιπλέον βαθμούς προόδου.

Προφορικές εξετάσεις. Γραπτές ασκήσεις (2), απαλλακτικές εργασίες και παρουσιάσεις.

457 ΔΙΕΘΝΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Χρ. Γκόρτσος

Στο εν λόγω εξειδικευμένο μάθημα μελετάται το δεύτερο υπο-σύνολο της τρίτης συνιστώσας του διεθνούς οικονομικού δικαίου, το διεθνές χρηματοπιστωτικό δίκαιο. Αντικείμενό του είναι η μελέτη:

1. των λειτουργιών του χρηματοπιστωτικού συστήματος,
2. των δικαιολογητικών βάσεων της ρυθμιστικής παρέμβασης σε αυτό,
3. και της νέας διεθνούς αρχιτεκτονικής του χρηματοπιστωτικού συστήματος, όπως αυτή διαμορφώθηκε μετά το 1974, η οποία συνεχίζει ραγδαία να αναπτύσσεται, ιδίως μετά την πρόσφατη (2007-2009) χρηματοπιστωτική κρίση, με έμφαση στο έργο της Επιτροπής της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία.

Παραδόσεις-Σεμινάρια.

Γραπτές/Προφορικές εξετάσεις.

115 ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ ΙΙΙ (ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ)

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Γρ. Τσάλτας, Ε. Γούναρης, Π. Σιούσουρας

Το Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας έχοντας ως βασικό κορμό στήριξης το σύστημα συνεργασίας μεταξύ των κρατών, αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους κλάδους του σύγχρονου Διεθνούς Δικαίου. Πρόκειται, ειδικότερα, για τον κλάδο εκείνο που επέδειξε, μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, ότι η εξέλιξη στον ευρύτερο χώρο διαμόρφωσης των διεθνών κανόνων μπορεί να είναι και επαναστατική. Αυτή η μεταμόρφωση του σημαντικότητας αυτού κλάδου του Διεθνούς Δικαίου, που ολοκληρώθηκε με την υιοθέτηση της Νέας Σύμβασης για το Δίκαιο της Θάλασσας από την Τρίτη Συνδιάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών (1982), οδήγησε στη διάσπαση σε δύο επιμέρους μεγάλες ομάδες, των ειδικότερων θεμάτων, με τα οποία ασχολείται.

Η πρώτη αφορά στο λεγόμενο κλασικό Δίκαιο της Θάλασσας, δηλαδή στη διερεύνηση των Ζωνών Εθνικής Δικαιοδοσίας, το ειδικό καθεστώς των νησιωτικών εδαφών και των στενών διεθνούς ναυσιπλοΐας, καθώς και στο καθεστώς της ανοιχτής θάλασσας. Η δεύτερη αναφέρεται στο καθεστώς του διεθνούς βυθού.

Η διερεύνηση των νέων αυτών συνθηκών και κανόνων, που εφαρμόζονται στο

νευραλγικότερο, ίσως, χώρο του πλανήτη που αποτελεί η θάλασσα, γίνεται πάντα και σε συνάρτηση με τα ειδικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η Ελλάδα στην περιοχή του Αιγαίου Πελάγους.

Σεμινάριο με διαλέξεις και συζητήσεις με ειδικούς στον χώρο της εφαρμογής των αρχών του Δικαίου της Θάλασσας, με βάση και τις τρέχουσες εξελίξεις σε επίπεδο ελληνοτουρκικών σχέσεων, όπως διαμορφώνονται από το 1973 μέχρι σήμερα.

Προφορικές εξετάσεις. Προσφέρεται, επίσης, η ευκαιρία απαλλαγής από τις εξετάσεις μετά από επιτυχή συμμετοχή στο σεμινάριο (μία γραπτή πρόοδος).

254 ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Γρ. Τσάλτας, Β. Καραγεώργου

Ο κύριος κορμός της ύλης του μαθήματος εστιάζει αρχικά στην εξέταση της ιστορικής εξέλιξης του γενικότερου περιβαλλοντικού κινήματος, καθώς και στην ανάλυση των κυρίαρχων διεθνών περιβαλλοντικών προβλημάτων. Στη συνέχεια, γίνεται προσπάθεια ανάλυσης των πηγών και των αρχών του Διεθνούς Δικαίου του Περιβάλλοντος, καθώς και εντοπισμού του ρόλου που καλείται να διαδραματίσει η Διεθνής Οργάνωση στο πλαίσιο της προστασίας του γενικότερου οικολογικού συστήματος. Τέλος, πραγματοποιείται μία συνολική επισκόπηση των Διεθνών Συνδιασκέψεων του ΟΗΕ από το 1972 ως το 2012, με έμφαση στα αποτελέσματα της Δεύτερης Συνδιάσκεψης του ΟΗΕ για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη, η οποία έλαβε χώρα στο Ρίο ντε Τζανέιρο. (1992), και αποτελεί το σημαντικότερο σταθμό στην εξέλιξη της Διεθνούς Περιβαλλοντικής Διακυβέρνησης μέχρι και σήμερα.

Σεμινάριο με διαλέξεις, παρουσιάσεις εργασιών και συζητήσεις με ειδικούς στον χώρο της διεθνούς περιβαλλοντικής διακυβέρνησης και προστασίας.

Προφορικές εξετάσεις στο τέλος του εξαμήνου. Προσφέρεται, επίσης, η ευκαιρία απαλλαγής από τις εξετάσεις μετά από επιτυχή συμμετοχή στο σεμινάριο (γραπτή πρόοδος και εργασία).

426 ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΚΑΙ ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Δ. Καιρίδης

Το μάθημα εξετάζει το περιβάλλον ασφαλείας της σύγχρονης Βαλκανικής και τη θέση της περιοχής στην ευρύτερη Ευρωπαϊκή αρχιτεκτονική. Το μάθημα εκκινεί από τη διάλυση της Οθωμανικής αυτοκρατορίας με στόχο να εξοικειώσει τους φοιτητές/τριες με τα προβλήματα εθνο-δόμησης και συγκρότησης νεωτερικών εθνικών κρατών στην περιοχή. Το μάθημα εξετάζει τις δυο μεταβάσεις γύρω από τις οποίες αρθρώνεται η σύγχρονη Βαλκανική ιστορία: από την αυτοκρατορική εποχή στην εποχή των εθνών-κρατών και από την εποχή του εθνικισμού στην εποχή της Ευρωπαϊκής ενοποίησης, ως διαδικασίας προσαρμογής αλλά όχι κατάργησης των μικρών εθνών-κρατών, στη νέα εποχή της παγκοσμιοποίησης. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στο Κυπριακό πρόβλημα και στη διάλυση της Γιουγκοσλαβίας ως εμβληματικά της συγκεκριμένης διαδικασίας.

332 ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Δ. Σιδέρης

Το μάθημα καλύπτει τα εξής θέματα:

Τύποι διεθνών νομισματικών συστημάτων και καθεστώτα συναλλαγματικών ισοτιμιών, θεωρίες Οικονομικής Ολοκλήρωσης, οφέλη και κόστη του ενιαίου νομίσματος, θεωρίες άριστων νομισματικών περιοχών και η Ευρωπαϊκή Ένωση, η πορεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς το Ευρώ, οι συνθήκες Μάαστριχτ και Άμστερνταμ, το Ενιαίο Νομισματικό Σύστημα και οι πολιτικές σύγκλισης, η ΕΚΤ. Άριστες Νομισματικές Περιοχές και ΟΝΕ, αντίδοτα στις ασύμμετρες διαταραχές της ζήτησης, ΟΝΕ και εναλλακτικές οικονομικές πολιτικές. Ευρωπαϊκή Οικονομική Ολοκλήρωση και κοινωνική συνοχή, η νομισματική και δημοσιονομική πολιτική στις νομισματικές ενώσεις, το Ευρώ και οι χρηματαγορές.

Διαλέξεις.

Γραπτές εξετάσεις, homework, δύο απαλλακτικές πρόοδοι, εφόσον αυτό καθίσταται δυνατόν.

341 ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Ε. Χειλά, Α. Γκόφας

Το μάθημα επικεντρώνεται στη μελέτη σύγχρονων μορφών πολιτικής βίας, με το πρώτο μέρος να αφορά στην ανάλυση της τρομοκρατίας και το δεύτερο στην ανάλυση των εθνοτικών συγκρούσεων και τη διαδικασία επίλυσης συγκρούσεων. Έτσι, οι θεματικές που καλύπτει είναι: 1) Τρομοκρατία: Εννοιολογικά Θέματα, 2) Ιστορική Εξέλιξη της Τρομοκρατικής Βίας, 3) Το Ερώτημα της 'Νέας' Τρομοκρατίας, 4) Τα Αίτια της Τρομοκρατίας, 5) Θρησκεία και Τρομοκρατία, 6) Αξιολογώντας την Απειλή της Τρομοκρατίας, 7) Η Εξέλιξη του Κλάδου Επίλυσης συγκρούσεων, 8) Μέθοδοι Ε.Σ. (μεσολάβηση, διαπραγμάτευση, ανάλυση επίλυσης προβλήματος), 9) Εθνοτική σύγκρουση και διεθνής ασφάλεια, 10) Δημοκρατική ειρήνη και ανθρωπιστική επέμβαση, 11) Διεθνείς θεσμοί και επίλυση συγκρούσεων.

Διαλέξεις.

Γραπτές εξετάσεις.

460 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Γ. Στασινόπουλος

Ο σκοπός του μαθήματος είναι διττός: αφ' ενός η παρουσίαση και ανάλυση των μέσων και στόχων της οικονομικής πολιτικής και της σύγκρουσης επιδιώξεων που παρουσιάζονται κατά την άσκησή της' αφ' ετέρου η παρουσίαση εναλλακτικών επιστημονικών «παραδειγμάτων» στο χώρο της οικονομικής πολιτικής. Εξετάζονται τα ζητήματα της οικονομικής ανάπτυξης, της διαχείρισης της ζήτησης και της επήρειας της δημοσιονομικής πολιτικής, της νομισματικής σταθερότητας και των μελλοντικών προσδοκιών που δημιουργεί η οικονομική πολιτική στους πολίτες, τα προβλήματα που δημιουργούνται από την ατελή λειτουργία των αγορών και της απουσίας αποτελεσματικών θεσμών και το ρόλο της πολιτικής διαδικασίας στην άσκηση της οικονομικής πολιτικής. Τέλος γίνεται αναφορά στα προβλήματα και στη διαμόρφωση μιας νέας αντίληψης οικονομικής πολιτικής, ως αποτέλεσμα της παγκόσμιας κρίσης του 2008.

Η κάθε μία ενότητα εκφράζει κι ένα ρεύμα σκέψης, του οποίου η παρουσίαση

γίνεται εκτενώς, παρουσιάζοντας, όμως, τις κριτικές και τις εναλλακτικές προσεγγίσεις σε κάθε ζήτημα, με σκοπό ο φοιτητής να μορφώσει μια σφαιρική και, όσο το δυνατόν, αντικειμενικότερη άποψη για τα προβλήματα της οικονομικής πολιτικής.

Διαλέξεις.

Γραπτές εξετάσεις.

463 ΔΙΕΘΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Α. Μαστρογιάννης

Το μάθημα καλύπτει τα εξής θέματα: Ιστορική προσέγγιση της παγκοσμιοποίησης. Η εξέλιξη της παγκόσμιας οικονομίας κατά γεωγραφικές περιφέρειες. Οι κινητήριες δυνάμεις της παγκοσμιοποίησης (εμπόριο, κίνηση κεφαλαίων, άμεσες διεθνείς επενδύσεις). Οι ανισότητες μεταξύ πλουσίων και φτωχών χωρών καθώς και μεταξύ εισοδηματικών-κοινωνικών ομάδων. Οι νέες παγκόσμιες προκλήσεις (προστασία περιβάλλοντος, υπερπληθυσμός, μεγαλουπόλεις, υδάτινοι πόροι, τρόφιμα, εγκληματικότητα). Η παγκόσμια συνεργασία και διακυβέρνηση.

Διαλέξεις,

Γραπτές Εξετάσεις.

443 ΤΟ ΦΥΛΟ ΣΤΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Ζ. Καραγιαννοπούλου

Το μάθημα αυτό καλύπτει την εξέλιξη των Διεθνών Σπουδών από τη στιγμή της συνάντησής τους με το φύλο ως ακαδημαϊκά καταξιωμένη αναλυτική κατηγορία των Κοινωνικών Επιστημών.

Δίνεται έμφαση τόσο στην κατανόηση του φύλου ως αναλυτικής κατηγορίας όσο και στη συμβολή του στις Διεθνείς Σπουδές και ειδικότερα στις θεωρητικές και εμπειρικές προσεγγίσεις της ανάλυσης (και της επίλυσης) των συγκρούσεων, τη μελέτη της σύστασης των εθνικών και πολιτισμικών ταυτοτήτων, τη συζήτηση για την ιδιότητα του πολίτη (citizenship), την εξωτερική πολιτική και τις διπλωματικές διαπραγματεύσεις, τη φιλοσοφία του Διεθνούς Δικαίου, την οικονομική ανάπτυξη χωρών και περιφερειών κ.ά.

Εισαγωγικές διαλέξεις από τη διδάσκουσα και κατόπιν σεμιναριακή οργάνωση ούτως ώστε οι φοιτητές/τριες να εμβαθύνουν στη μελέτη του φύλου σε ένα από τα γνωστικά πεδία των Διεθνών Σπουδών που τους προκαλούν το μέγιστο ενδιαφέρον.

Γραπτές εξετάσεις

ΕΑΡΙΝΑ ΕΞΑΜΗΝΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

132 ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Καθηγητής Ευάγγ. Ραυτόπουλος

Συμμετοχή: Δρ. Η. Μαυροειδής

Το μάθημα αναλύει τη φύση, τα χαρακτηριστικά και τη λειτουργική εφαρμογή των διεθνών περιβαλλοντικών καθεστώτων και εξετάζει, στο πλαίσιο αυτό, το διεθνές δίκαιο του περιβάλλοντος όπως αυτό διαμορφώνεται και εφαρμόζεται στο Μεσογειακό χώρο. Ειδικότερα το μάθημα αναπτύσσεται σε τρία επίπεδα.

Πρώτον, σε επίπεδο θεωρίας και μεθοδολογίας του διεθνούς δικαίου του περιβάλλοντος, όπου αναλύεται σε βάθος η διακυβέρνηση των περιβαλλοντικών σχέσεων που αναπτύσσουν συμβατικά τα κράτη, δημιουργώντας διεθνή περιβαλλοντικά καθεστώτα σε περιφερειακό και παγκόσμιο επίπεδο και οι σχετικοί θεωρητικοί προβληματισμοί.

Δεύτερον, σε επίπεδο μεσογειακής περιβαλλοντικής διακυβέρνησης, όπου αναλύεται διεξοδικά η φύση, η λειτουργία και η προοπτική του περιβαλλοντικού καθεστώτος της Σύμβασης της Βαρκελώνης στο πλαίσιο του Μεσογειακού Σχεδίου Δράσης, που αποτελεί το διεθνές πρότυπο περιφερειακής διακυβέρνησης για το περιβάλλον και τη βιώσιμη ανάπτυξη. Ειδικότερα εξετάζονται η σχεσιακή αναφορικότητα του καθεστώτος της Σύμβασης της Βαρκελώνης, οι αρχές και τα πρότυπα της περιβαλλοντικής διαχείρισης, η κοινωνική όψη της περιβαλλοντικής διακυβέρνησης καθώς και αναθεωρητική, λογοδοτική, εποπτική και θεσμική λειτουργία του.

Τρίτον, σε επίπεδο ειδικών εφαρμογών περιβαλλοντικής διακυβέρνησης στο θαλάσσιο περιβάλλον και τις ακτές της Μεσογείου, όπου εξετάζονται ενδελεχώς τα εκτελεστικά Πρωτόκολλα της Σύμβασης της Βαρκελώνης που ρυθμίζουν ειδικά θέματα (ρύπανση από απορρίψεις πλοίων και αεροσκαφών, ρύπανση από καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, ρύπανση από χερσαίες πηγές, προστασία της βιοποικιλότητας και ειδικά προστατευόμενες περιοχές, ρύπανση από υπεράκτιες δραστηριότητες έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων, διασυνοριακές μεταφορές επικίνδυνων αποβλήτων και η διάθεσή τους, ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών) καθώς και θέματα ειδικού ενδιαφέροντος (το διεθνές καθεστώς ευθύνης για ζημιά στο περιβάλλον, η παγκόσμια διακυβέρνηση των γενετικών πόρων, η δημόσια συμμετοχή ως βάση για εμπιστευματική περιβαλλοντική διακυβέρνηση) σε σχέση με τα συναφή παγκόσμια και περιφερειακά περιβαλλοντικά καθεστώτα, τα προβλήματα συνοχής που προκύπτουν, και το βαθμό διεύρυνσης και εμβάθυνσης της εφαρμογής των τελευταίων στην περιοχή της Μεσογείου.

Μέθοδος Διδασκαλίας: Κύκλος Διαλέξεων – Εργαστηριακή παρουσίαση ειδικών θεματολογιών μέσα από εργασίες φοιτητών που ορίζει ο διδάσκων – Ειδική υλικοτεχνική υποδομή προσφέρει το ΜΕΠΙΕΛΑΝ CENTRE (*Mediterranean Programme for International Environmental Law and Negotiation*) του Παντείου Πανεπιστημίου (Δικτυακός Τόπος: www.mepielan.gr) σε συνεργασία με τη Βιβλιοθήκη της Γραμματείας της Σύμβασης της Βαρκελώνης και του Μεσογειακού Σχεδίου Δράσεως του ΟΗΕ (*MEDITERRANEAN ACTION PLAN- MAP/UNEP*) που εδρεύει στην Αθήνα.

Εξετάσεις : Το μάθημα εξετάζεται γραπτά.

Το μάθημα διδάσκεται επίσης στα Αγγλικά στα πλαίσια του Erasmus programme.

308 ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ Ι

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Χ. Παπασωτηρίου, Κ. Κολιόπουλος

Ανάλυση της εξέλιξης: α) του διεθνούς συστήματος και β) της στρατηγικής κατά την αρχαιότητα και τον Μεσαίωνα, με έμφαση στην αλληλοεπίδραση μεταξύ των δύο. Ανάλυση της αρχαίας ελληνικής, της ρωμαϊκής και της βυζαντινής σκέψης περί Διεθνών Σχέσεων και Στρατηγικής.

Διαλέξεις.

Εξετάσεις, προφορικά ή γραπτά.

309 ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ Ι

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Δ. Καιρίδης, Α. Γκόφας

Το μάθημα αποτελεί μια εισαγωγή στην ιστορία και τη θεωρία της επιστήμης των διεθνών σχέσεων, με ιδιαίτερη αναφορά στα βασικά θεωρητικά «υποδείγματα» όπως ο ρεαλισμός και ο φιλελευθερισμός, αλλά και στις εναλλακτικές προσεγγίσεις όπως ο μαρξισμός και ο κονστρουκτιβισμός. Το μάθημα εξοικειώνει τον φοιτητή στις βασικές έννοιες της θεωρίας των διεθνών σχέσεων όπως η αναρχία, η ισχύς, η ισορροπία δυνάμεων, το δίλημμα ασφαλείας, τα επίπεδα ανάλυσης κ.λπ. αλλά και στις μεγάλες αντιπαραθέσεις για την οντολογία, επιστημολογία και τη μεθοδολογία των διεθνών σχέσεων που σημάδεψαν την εξέλιξη του κλάδου.

Διαλέξεις.

Γραπτές εξετάσεις.

310 ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Αθ. Διαμαντόπουλος

Στόχος του μαθήματος είναι η παρουσίαση και μελέτη των κύριων πολιτικών συστημάτων του 20ου αιώνα, καθώς και η εξέλιξή τους μέχρι τις μέρες μας.

Διαλέξεις.

Γραπτές εξετάσεις.

312 ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Δ. Σιδέρης

Η μελέτη των εξής θεμάτων: Μακροοικονομική Θεωρία: στόχοι -βασικά μεγέθη- μέτρηση οικονομικής δραστηριότητας στην ελληνική οικονομία, προσδιοριστικοί παράγοντες εθνικής δαπάνης, κυκλικές οικονομικές διακυμάνσεις – μακροοικονομικά υποδείγματα και εθνικές πολιτικές, η πρόκληση και πολιτικές οικονομικής ανάπτυξης, πληθωρισμός και ανεργία, διαφορετικές σχολές οικονομικής σκέψης.

Διαλέξεις.

Γραπτές εξετάσεις.

335 ΙΣΤΟΡΙΑ ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Κ. Α. Στεφάνου, Δ. Χρυσόχου

Το μάθημα αποτελεί μια εισαγωγή στην ιστορία, δομή και λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Αναλύονται ζητήματα που αφορούν τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, τις διαδικασίες λήψης των αποφάσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, τις αναθεωρήσεις των Συνθηκών, τους δεσμούς μεταξύ ΕΕ και κρατών-μελών, το ζήτημα της κρατικής κυριαρχίας και της δημοκρατίας στην ΕΕ, η φύση των ευρωπαϊκών αρμοδιοτήτων, τα θεμέλια της ολοκλήρωσης και οι βασικές αρχές οργάνωσης της ΕΕ.

Διαλέξεις.

Γραπτές εξετάσεις.

345 ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Χ. Παπασωτηρίου

Συμμετοχή: Δρ. Α. Κλάψης

Στο μάθημα αυτό αρχικά εξετάζεται ο πολιτικός και εδαφικός επαναπροσδιορισμός της Ευρώπης στο συνέδριο της Βιέννης (1815) και επιχειρείται η σύνδεσή του με τα επαναστατικά κινήματα που οδήγησαν στη γένεση των εθνικών κρατών τον 19^ο αιώνα (Ιταλία, Γερμανία). Παράλληλα, εξετάζεται το Συνέδριο του Βερολίνου (1878) και η διπλωματία των Μεγάλων Δυνάμεων στα Βαλκάνια και επιχειρείται μια πρώτη προσέγγιση του φαινομένου της ευρωπαϊκής αποικιοκρατίας έως το τέλος του «συστήματος» του Bismarck. Στη συνέχεια επιχειρείται η ανάλυση των σχέσεων των δυνάμεων μέσα από τα γεγονότα και τις διπλωματικές διεργασίες που σηματοδότησαν την πορεία της Ευρώπης από την εποχή του συνεδρίου του Βερολίνου στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο. Στο πλαίσιο της διπλωματίας του πολέμου εξετάζονται οι επιδιώξεις των εμπολέμων, η ανακωχή και η συνδιάσκεψη της ειρήνης στο Παρίσι (1919) και οι συνθήκες με τις οποίες τερματίστηκε ο πόλεμος. Στη συνέχεια, εξετάζονται οι Συνθήκες με τις οποίες επισφραγίστηκε το τέλος του Α' Παγκοσμίου Πολέμου και τέθηκαν οι βάσεις για τη μεταπολεμική ειρήνη.

Η μεσοπολεμική περίοδος, μπορούμε να ισχυρισθούμε ότι, χωρίζεται σε δύο επιμέρους περιόδους: η πρώτη είναι εκείνη η οποία εκτείνεται από το 1918 (έτος υπογραφής της ανακωχής με τη Γερμανία) ως το 1933 (έτος ανόδου του Χίτλερ στην εξουσία) και από το 1933 ως το 1939 (έναρξη Β' Παγκοσμίου Πολέμου).

Αρχικά μελετάται η Κοινωνία των Εθνών, η θέση των Μεγάλων Δυνάμεων σ' αυτή, οι περιπτώσεις όπου η παρέμβασή της υπήρξε αποτελεσματική στη διευθέτηση των έκρυθμων καταστάσεων και εκείνες κατά τις οποίες απέτυχε. Μελετώνται ακόμα οι σχέσεις της Ελλάδας με την Κ.τ.Ε.

Στη συνέχεια γίνεται αναφορά στα φαινόμενα του φασισμού και του εθνικοσοσιαλισμού. Αναλύονται τα δεδομένα τα σχετικά με την ίδρυση της Μικρής Αντάντ και την ανανέωση του Συμφώνου της. Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στις

διαπραγματεύσεις που αφορούσαν στον αφοπλισμό και τις επανορθώσεις, θέματα που ταλάνιζαν τις σχέσεις Γαλλίας, Μ. Βρετανίας και Γερμανίας και σ' αυτά βέβαια εμπλέκονταν και τα άλλα κράτη της Υδρογείου. Ως προς αυτά τα θέματα γίνεται αναφορά στη γερμανική πολιτική τη σχετική με τα Βαλκάνια καθώς και τις ελληνοβουλγαρικές σχέσεις.

Μέσα σ' αυτό το σκηνικό, το αντιπολεμικό Σύμφωνο Μπριάν-Κέλλογκ (1928) συνιστούσε μια απέλπιδα προσπάθεια των Μεγάλων για την καταδίκη του πολέμου και τη διατήρηση της ειρήνης.

Η εξωτερική πολιτική της Σοβιετικής Ρωσίας συνιστά μια άλλη εξόχως ενδιαφέρουσα παράμετρο της Διπλωματικής Ιστορίας, λόγω του ιδιάζοντος καθεστώτος με το οποίο διακυβερνήθηκε μετά την επανάσταση του 1917.

Αλλά και η εξωτερική πολιτική της φασιστικής Ιταλίας εμφανίζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον μια και από το 1922 ο Μουσολίνι αναλαμβάνει τα ηνία της εξουσίας. Η μεσογειακή και ανατολική του πολιτική είναι εκείνη η οποία θα οδηγήσει και στην ιταλοαιθιοπική κρίση των ετών 1934-1936 και θα καταδείξει την αδυναμία των Δυτικών Δυνάμεων. Μια αδυναμία η οποία θα γίνει αισθητή και στον Ισπανικό Εμφύλιο Πόλεμο (1936-1939).

Έτσι στις συνεχείς και επανειλημμένες παραβιάσεις βασικών όρων της Συνθήκης των Βερσαλλιών, από τον Χίτλερ, η αντίδραση είναι χλιαρή, σε σημείο που να επιτρέψει την προετοιμασία για την έκρηξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, τον Σεπτέμβριο του 1939, που συμπαρασύρει όλα σχεδόν τα κράτη της υφελίου. Οι διπλωματικές πτυχές του πολέμου μελετώνται σε γενικές γραμμές και γίνεται περιορισμένη αναφορά στην εμπλοκή της Ελλάδας σ' αυτόν καθώς και στη Συνθήκη Ειρήνης των Παρισίων με την οποία τερματίστηκε ο δεύτερος Μεγάλος Πόλεμος του 20ου αιώνα.

Διαλέξεις. Διάλογος. Ανακοινώσεις φοιτητικών εργασιών, όταν πρόκειται για εξειδικευμένα θέματα.

Εργασίες, άσκηση – απαλλακτική – σε περιορισμένη ύλη, ανακοινώσεις εργασιών.

Στην άσκηση λαμβάνουν μέρος οι φοιτητές που έχουν εκπονήσει εργασία. Γραπτές ή προφορικές εξετάσεις.

28ο ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Χ. Ταγαράς, Μ. Μενγκ-Παπαντώνη

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, στην οποία συμμετέχει η Ελλάδα από το 1981, αποτελεί ένα ιδιόρρυθμο μόρφωμα, του οποίου η δομή και λειτουργία την τοποθετούν σε μια ενδιάμεση θέση μεταξύ Διεθνών Οργανισμών και κρατών. Στα πλαίσια του νέου πόλου εξουσίας λαμβάνονται αποφάσεις και διαμορφώνονται πολιτικές καθοριστικής σημασίας για τις επιχειρήσεις, τους εργαζόμενους, τους καταναλωτές, ενώ σταδιακά κτίζεται ο ευρωπαϊκός δημόσιος χώρος στον οποίο δρουν τα ευρωπαϊκά πολιτικά κόμματα, οι μη κυβερνητικές οργανώσεις, οι ομάδες πίεσης κ.λπ.

Ειδικότερα εξετάζονται:

1. Ιστορική επισκόπηση της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης: Παλαιότερες ενοποιητικές πρωτοβουλίες.
2. Ίδρυση Ευρωπαϊκών Οργανισμών Συνεργασίας.
3. Ίδρυση Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

4. Η μεταβατική περίοδος.
5. Οι διαμάχες για την πρώτη διεύρυνση.
6. Η επιβράδυνση της ολοκλήρωσης (1973-1983).
7. Η διάδραση διεύρυνσης-εμβάθυνσης.
8. Η επιτάχυνση της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης (1984- 1997).
9. Μία πρώτη αποτίμηση της πορείας της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης.
10. Γενικά χαρακτηριστικά της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης: Εννοιολογικοί προσδιορισμοί.
11. Στόχοι Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης.
12. Θεμέλια Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης.
13. Η κοινοτική μέθοδος Ολοκλήρωσης.
14. Φύση θεσμικών μορφωμάτων.
15. Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση και εθνικό κράτος.
16. Θεσμικό σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης: Διακυβερνητικά/διακρατικά όργανα. Υπερεθνικά/υπερκρατικά όργανα. Αποτίμηση του θεσμικού συστήματος.

Παραδόσεις.

Εργασίες και προφορικές εξετάσεις.

287 ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ IV: ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Ε. Ραυτόπουλος

Το μάθημα εξετάζει τα θεμελιώδη ζητήματα που αποτελούν τη βάση του διεθνούς δικαίου και σχετίζονται με τη θεωρητική του εξέλιξη, τη μεθοδολογία του, την κριτική προσέγγιση των κεντρικών εννοιών του αλλά και με τα προβλήματα που αναφέρονται στην ανεύρεση και την εφαρμογή του, ρίχνοντας φως στη διαδρομή της μεταλλασσόμενης διεπιστημονικής του προοπτικής.

Ειδικότερα εξετάζεται η μεθοδολογία του «αντικειμενισμού» και η σχέση της με τις παραδοσιακές και τις σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις του διεθνούς δικαίου (την «εξ υποκειμένου» αντίληψη του διεθνούς δικαίου, τη δικαστική αντίληψη του διεθνούς δικαίου, την κοινωνική προσέγγιση του διεθνούς δικαίου, και τον νομικό ρεαλισμό του New Haven) και το πρόβλημα της προσέγγισης της γνώσης του διεθνούς δικαίου μέσω της προσφυγής στις απρόσφορες αναλογίες του ιδιωτικού δικαίου. Αναλύεται επίσης η προβληματική σχετικά με τη χρήση της κωδικοποιητικής διαδικασίας του διεθνούς δικαίου ως μεθόδου εξακρίβωσής του, καθώς και η οριοθέτηση του διεθνούς δικαίου ως προς τα εσωτερικά δίκαια και οι ιστορικές θεωρητικές προσεγγίσεις του θέματος αυτού.

Ακολούθως αναλύονται κριτικά, και πάντα σε λειτουργική σχέση με το πλαίσιο αναφοράς τους, θεωρητικό και πρακτικό, και την ιστορική διαδικασία ανάπτυξης διεθνούς κοινού συμφέροντος, οι θεμελιώδεις έννοιες του διεθνούς δικαίου: η «Κυριαρχία», το «Διεθνές Έθιμο» και οι «Συνθήκες». Η κριτική θεώρηση των θεμελιωδών αυτών εννοιών εξετάζεται μέσα από συστηματική γνωσιολογική προσέγγιση και εμπλουτίζεται από ειδικές εφαρμογές της σύγχρονης φιλοσοφίας της γλώσσας.

Μέθοδος Διδασκαλίας: Διαλέξεις

Εξετάσεις: Το μάθημα εξετάζεται γραπτά

Το μάθημα διδάσκεται επίσης στα Αγγλικά, στα πλαίσια του Erasmus programme.

319 ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ II

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Στ. Περράκης, Μ.-Ντ. Μαρούδα

Στο τρέχον ακαδημαϊκό εξάμηνο συνεχίζουμε ουσιαστικά μια εισαγωγή στην επιστήμη του διεθνούς δικαίου, που έρχεται, μετά τις προσεγγίσεις της πολιτικής επιστήμης για τη λειτουργία της διεθνούς κοινότητας, να συμπληρώσει την αντιμετώπιση των θεμάτων λειτουργίας των διεθνών σχέσεων στο σύγχρονο κόσμο, μέσα από μια δικαιική σκοπιά. Ταυτόχρονα προχωρούμε στη μελέτη και των βασικών κεφαλαίων του διεθνούς δικαίου, όπως η κρατική κυριαρχία, οι αρμοδιότητες του κράτους, ζητήματα χρήσης βίας, ειρηνικής επίλυσης διεθνών διαφορών, καθώς και η διεθνής ευθύνη. Ειδικό βάρος δίνεται στη προετοιμασία του φοιτητή/τριας για την έρευνα, η οποία θα του επιτρέψει να κάνει εισηγήσεις και να συγγράφει εργασίες επιστημονικά τεκμηριωμένες.

Το μάθημα αρθρώνεται σε διαλέξεις, φροντιστήρια και σεμινάρια. Τα δεύτερα έχουν την έννοια και στοχεύουν στο να προετοιμάσουν καλύτερα τον φοιτητή/τρια στην κατανόηση και χρήση των πορισμάτων της διεθνούς πρακτικής και της νομολογίας μέσα από τη συζήτηση συγκεκριμένων υποθέσεων.

Ο/η φοιτητής/τρια αξιολογείται για τη συνολική του παρουσία, σε όλες τις συνιστώσες της εκπαιδευτικής διαδικασίας, ιδίως την συμμετοχή του σε φροντιστήρια /σεμινάρια. Οι τελικές εξετάσεις συνίστανται σε θεωρητικά ερωτήματα και ζητήματα κριτικής σκέψης καθώς και στην επίλυση πρακτικών ασκήσεων, βασισμένων στη διδαχθείσα ύλη του διεθνούς δικαίου.

321 ΘΕΩΡΙΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Ε. Χειλά

Συμμετοχή: Δρ. Χ. Μπαμπαγιατζόγλου

Σκοπός του μαθήματος είναι η κατανόηση, ανάλυση και ερμηνεία των στόχων και μέσων άσκησης της εξωτερικής πολιτικής. Στο πρώτο μέρος παρουσιάζονται οι θεωρίες και τα αναλυτικά εργαλεία μελέτης της κρατικής συμπεριφοράς υπό το πρίσμα των τριών επιπέδων ανάλυσης, του ατομικού, κρατικού και συστημικού. Έμφαση δίνεται στο ρόλο του ηγέτη, της γραφειοκρατίας, των πολιτικών και κοινωνικών παραμέτρων προσδιοριστικών της χάραξης και διαμόρφωσης της εξωτερικής πολιτικής ιδιαίτερα μετά το τέλος του ψυχρού πολέμου και τις αλλαγές που έλαβαν χώρα στη φύση του διεθνούς συστήματος. Στο δεύτερο μέρος αναλύονται οι παράγοντες που προσδιόρισαν τη διαμόρφωση της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής τόσο σε διμερές (ελληνοτουρκικά, σχέσεις Ελλάδα-ΗΠΑ) όσο και πολυμερές επίπεδο (Ελλάδα-ΟΗΕ, Ε.Ε., ΝΑΤΟ) υπό το πρίσμα των τριών παραπάνω επιπέδων ανάλυσης.

Διαλέξεις.

Γραπτές/Προφορικές εξετάσεις

324 ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Γιώργος Στασινόπουλος.

Σκοπός του μαθήματος είναι η παρουσίαση και ανάλυση των κεντρικών θεμάτων της Διεθνούς Πολιτικής Οικονομίας, τα οποία εντάσσονται στο ιστορικό και κοινωνικό πλαίσιο στο οποίο αναπτύχθηκαν. Κεντρική θέση των παραδόσεων είναι ότι η διεθνής οικονομική κατάσταση δεν μπορεί να εξεταστεί αποκομμένη από το

διεθνές πολιτικό περιβάλλον και συνεπώς ζητήματα όπως ο ρόλος των αγορών, του χρήματος και της ισχύος, πρέπει να θεωρηθούν ως αλληλοσχετιζόμενα. Οι φοιτητές καλούνται να διαμορφώσουν άποψη για τις οικονομικές και πολιτικές διαστάσεις των σύγχρονων εμπορικών και χρηματοοικονομικών συστημάτων, εστιάζοντας ιδιαίτερα στις αλλαγές που προκάλεσε στο διεθνές περιβάλλον η πρόσφατη παγκόσμια οικονομική κρίση. Τέλος, έμφαση δίνεται στις μορφές και τις πηγές της διεθνούς συνεργασίας, στο δυναμισμό που προκύπτει από τον ανταγωνισμό μεταξύ κρατών και εταιρειών, και στους τρόπους με τους οποίους ο ανταγωνισμός αυτός επηρεάζει τις πολιτικές και οικονομικές αλλαγές.

Διαλέξεις.

Γραπτές εξετάσεις.

414 ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΜΕΣΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Μ. Ευρυβιάδης

Συμμετοχή: Δρ. Α. Λαγγίδης

Το μάθημα Ιστορία και Γεωπολιτική του Μεσανατολικού Χώρου εστιάζει την ανάλυσή του στην διάδραση μεταξύ ιστορικών γεγονότων που λαμβάνουν χώρα στον συγκεκριμένο χώρο και γεωπολιτικών πραγματικοτήτων σε σχέση ειδικά με την Μέση Ανατολή και με την παγκόσμια διεθνοπολιτική κατάσταση. Η Μέση Ανατολή ως έννοια, εξετάζεται τόσο σε σχέση με τις οικονομίες, την πολιτική συγκρότηση και τις κοινωνίες, αλλά και σε αναφορά προς το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της θρησκείας, των πλουτοπαραγωγικών πηγών και της ιστορικής κληρονομιάς, που βαραίνει ιδιαίτερα στον τόσο σημαντικό αυτό χώρο για την παγκόσμια Ιστορία

Διαλέξεις και σεμινάρια.

Γραπτές εξετάσεις προόδου, εργασίες και γραπτές ή προφορικές εξετάσεις εξαμήνου.

448 ΤΟΥΡΚΙΑ: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Μ. Ευρυβιάδης

Συμμετοχή: Δρ. Α. Λαγγίδης

Το μάθημα Τουρκία: Κοινωνική Συγκρότηση και Πολιτικό Σύστημα καλύπτει την θεματική της κοινωνικής συγκρότησης και του πολιτικού συστήματος της Τουρκίας, όπως διαμορφώνεται ιστορικά από το 1923 ως τις ημέρες μας. Η ανάλυση της θεματικής συμπεριλαμβάνει την οικονομία, τις κοινωνικές εξελίξεις και τις αλλαγές στο πολιτικό σύστημα της χώρας, που οφείλονται σε ενδογενείς και εξωγενείς παράγοντες. Οι φοιτητές ενθαρρύνονται να διαπραγματευθούν θέματα εργασιών σε σχέση με το περιεχόμενο του μαθήματος και καλούνται να συμμετάσχουν ενεργά με μία προσέγγιση που ξεπερνά τα όρια της διεθνοπολιτικής αναλύσεως και καλύπτει την πολιτική επιστήμη, την πολιτική καινοτομία κλπ.

Συνδυασμός διαλέξεων και σεμιναρίου.

Αξιολόγηση μέσω γραπτών ή προφορικών εξετάσεων και εργασιών.

480 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ Α. Αντωνιάδης

Ο στόχος του μαθήματος είναι διττός. Το πρώτο μέρος εστιάζει σε πρακτικές και θεσμικές όψεις του φαινομένου της οικονομικής διπλωματίας. Εδώ μελετούνται παραδοσιακά οικονομικά εργαλεία άσκησης εξωτερικής πολιτικής, όπως οι οικονομικές κυρώσεις, η σημασία της δομικής ισχύος στο οικονομικό πεδίο, η άνοδος της «νέας οικονομικής διπλωματίας» με την ενεργή συμμετοχή στην παγκόσμια οικονομική σκακιέρα κρατών-επιχειρήσεων-κοινωνίας πολιτών, και η επίδραση των εξελίξεων αυτών στο φαινόμενο της παγκόσμιας οικονομικής διακυβέρνησης. Το δεύτερο μέρος του μαθήματος εστιάζει στο φαινόμενο των διεθνών οικονομικών διαπραγματεύσεων. Εδώ αναλύονται βασικά αναλυτικά πλαίσια που μας επιτρέπουν να κατανοήσουμε και να μελετήσουμε συστηματικά τη διάδραση μεταξύ των διαφόρων επιπέδων και δρώντων στις οικονομικές διαπραγματεύσεις που λαμβάνουν χώρα σε διεθνές επίπεδο. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στη θεωρία του Robert Putnam περί παιγνίων δύο ή πολλαπλών επιπέδων και στην ανάλυση της διαδικασίας οικονομικών διαπραγματεύσεων του John Odell. Το μάθημα είναι σεμιναριακού χαρακτήρα και στηρίζεται στην ενεργή συμμετοχή των φοιτητών.

481 ΣΤΟΙΧΕΙΑ Η/Υ III

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Γ. Καπούλας

Το περιεχόμενο του μαθήματος είναι μια εισαγωγή στις παρουσιάσεις δεδομένων και κυρίως στη παρουσίασή τους, και στις βάσεις δεδομένων και την επεξεργασία δεδομένων μέ πρακτικά παραδείγματα από το αντικείμενο σπουδών. Πραγματοποιείται εξ ολοκλήρου σε εργαστήριο Η/Υ. Παράλληλα και στα σχετιζόμενα άλλα μαθήματα γίνεται εξοικείωση με το διαδίκτυο και την βασική χρήση Η/Υ. Οι εξετάσεις είναι πρακτικές. Στο μάθημα είναι υποχρεωτική μία εργασία. Γραπτές εξετάσεις.

486 ΚΙΝΑ: ΚΡΑΤΟΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Ε. Ραυτόπουλος, Χ. Παπασωτηρίου

Συμμετοχή: Δρ. Κ. Τσιμώνης

Το μάθημα εξετάζει αναλυτικά τα κεντρικά ζητήματα που διαμορφώνουν την πολιτική διαδικασία στη Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας (ΛΔΚ). Το πρώτο μέρος περιλαμβάνει εισαγωγικές διαλέξεις για την σύγχρονη ιστορία και τους θεσμούς της ΛΔΚ με έμφαση στην περίοδο μετά τις μεταρρυθμίσεις (1978-).

Το δεύτερο μέρος θα εμβαθύνει σε επίκαιρα θέματα διακυβέρνησης και συγκεκριμένα:

- Αστικά Κέντρα και Μεταρρυθμίσεις
- Αγροτικός Πληθυσμός και Ανάπτυξη
- Βιώσιμη Ανάπτυξη και Περιβάλλον
- Σχέσεις Κράτους-Κοινωνίας («κοινωνία πολιτών», κοινωνικές οργανώσεις, ΜΚΟ)
- Μειονότητες
- Γυναίκες, Φύλο και θέματα Νεότητας
- Σύστημα Υγείας και Κοινωνικό Κράτος

-Δημόσια Διοίκηση, Αποκέντρωση και Αντιμετώπιση της Διαφθοράς
-Προσαρμογή του Πολιτικού Απολυταρχισμού: Τάσεις και Προοπτικές
Στόχοι του μαθήματος είναι:

A) Η επιστημονική κατάρτιση των φοιτητών σχετικά με τα τρέχοντα θέματα που διαμορφώνουν την κινεζική πολιτική διαδικασία και τις σχέσεις κράτους και κοινωνίας

B) Η εξοικείωση των φοιτητών με την συγκριτική πολιτική ανάλυση, τους ακαδημαϊκούς διαλόγους και τα επιστημονικά εργαλεία που χρησιμοποιούνται για τη μελέτη της διακυβέρνησης σε μια μη-δυτική χώρα.

Μέθοδος Διδασκαλίας: Διαλέξεις

Εξετάσεις : Το μάθημα εξετάζεται γραπτά.

Το μάθημα διδάσκεται επίσης στα Αγγλικά, στα πλαίσια του Erasmus programme.

485 ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ Στ. Περράκης, Μ.-Ντ. Μαρούδα

Συστηματική συζήτηση όλων των διαστάσεων της διεθνούς προστασίας δικαιωμάτων του ανθρώπου, με ανάλυση των θεσμικών και ουσιαστικών ρυθμίσεων. Εξετάζονται η προαγωγή και προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου σε οικουμενικό και περιφερειακό επίπεδο. Πρώτα το σύστημα του ΟΗΕ και των ειδικευμένων οργανώσεων του (Οικουμενική Διακήρυξη 1948, Σύμφωνα του 1966, κ.λπ.). Στη συνέχεια η περιφερειακή προσέγγιση στην Ευρώπη (Συμβούλιο της Ευρώπης, σύστημα της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου με έμφαση στη νομολογία του Δικαστηρίου του Στρασβούργου, Ευρωπαϊκή Ένωση κ.λπ.), την Αμερική (Αμερικανική Σύμβαση ΔΑ), την Αφρική (Αφρικανικός Χάρτης). Επίσης, εξετάζονται τα θέματα μειονοτήτων, προσφύγων και ασύλου, μετανάστευσης, γυναικών και παιδιών, ρατσισμού και ειδικά ζητήματα (οι σχέσεις με Ανθρωπιστικό Δίκαιο, Δικαιώματα του Ανθρώπου και Διεθνής Πολιτική).

Διαλέξεις, σεμινάρια εμβάθυνσης στη διεθνή πρακτική και νομολογία.

Γραπτή εξέταση. Εργασίες συνεκτιμώνται μαζί με την όλη παρουσία στη διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

488 ΣΤΟΙΧΕΙΑ Η/Υ IV

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Γ. Καπούλας

Το περιεχόμενο του μαθήματος είναι μια εισαγωγή σε προγράμματα σύνταξης ιστοσελίδων με πρακτικά παραδείγματα από το αντικείμενο σπουδών. Πραγματοποιείται εξ ολοκλήρου σε εργαστήριο Η/Υ. Παράλληλα και στα σχετιζόμενα άλλα μαθήματα γίνεται εξοικείωση με το διαδίκτυο και την βασική χρήση Η/Υ. Οι εξετάσεις είναι πρακτικές. Στο μάθημα είναι υποχρεωτική μία εργασία. Γραπτές εξετάσεις.

489 ΔΙΚΑΙΟ ΤΟΥ ΑΕΡΑ ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΙΑΣΤΗΜΑΤΟΣ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ Στ. Περράκης, Γρ. Τσάλτας

Συμμετοχή: Λέκτορας ΕΚΠΑ Γ. Κυριακόπουλος

1) Νομικό καθεστώς του εναέριου χώρου: Η Σύμβαση των Παρισίων του 1919 και η Σύμβαση του Σικάγου του 1944. Εθνικός και διεθνής εναέριος χώρος. Διεθνείς Οργανισμοί για την Πολιτική Αεροπλοΐα: ICAO, ECAC, EASA, EUROCONTROL. Νόμιμη και παράνομη άσκηση δικαιοδοσιών στον εναέριο χώρο: FIR, ADIZ, No-Fly Zones. Η έρευνα και διάσωση αεροσκαφών σε κίνδυνο. Η αναγνώριση – αναχαίτιση αεροσκαφών. Το στρατιωτικό αεροσκάφος στο διεθνές δίκαιο και οι στρατιωτικές χρήσεις του εναερίου χώρου. Οι Κανονισμοί για τον «Ενιαίο Ευρωπαϊκό Ουρανό».

2) Ορισμός και αντικείμενο του δικαίου του Διαστήματος. Πηγές του δικαίου του Διαστήματος, ιδίως οι πέντε «Θεμελιώδεις» Συμβάσεις. Υποκείμενα: Κράτη, Διεθνείς Οργανισμοί, φυσικά πρόσωπα, η «Ανθρωπότητα». Το ζήτημα της ευθύνης (responsibility και liability) από δραστηριότητες στο διάστημα. Δορυφόροι και Remote Sensing. Η προστασία του (γήινου και εξωγήινου) περιβάλλοντος. Στρατιωτικές χρήσεις του Διαστήματος.

Διαλέξεις.

Εξετάσεις γραπτές ή προφορικές.

451 ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΕΥΡΩΠΗΣ ΚΑΙ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: ΑΘ. Διαμαντόπουλος

Οι σύγχρονες δυτικές δημοκρατίες, είτε η τυπική πολιτειακή τους οργάνωση έχει τη μορφή κοινοβουλευτικού συστήματος είτε λειτουργούν ως προεδρικό ή ημιπροεδρικό σύστημα, προσλαμβάνουν τον ειδικότερο χαρακτήρα τους από τους ουσιαστικούς όρους λειτουργίας και την πάγια αποκρυστάλλωση των πολιτικών τους δυνάμεων. Ουσιαστικά, επομένως, από το κομματικό τους σύστημα. Αντικείμενο του μαθήματος αυτού είναι η συστηματική εξέταση των διαφόρων πολιτικών και ειδικότερα κομματικών συστημάτων (δικομματισμών πλήρων και ατελών, πολυκομματισμοί απόλυτων και σχετικοποιημένων, συστημάτων κυριάρχου ή αξονικού κόμματος, κ.λπ.). Ταυτόχρονα, θα επιχειρηθεί και η διερεύνηση των ιστορικών, κοινωνικών, θεσμικών ιδεολογικών και τεχνικών παραγόντων – ως τεχνικός παράγοντας κατεξοχήν εννοείται το εκλογικό σύστημα που προσδιορίζουν το συγκεκριμένο κάθε φορά κομματικό σύστημα. Τα παραδείγματα θα αντληθούν κυρίως από τις ευρωπαϊκές χώρες χωρίς να λείπουν και κάποιες αναφορές σε άλλες μεγάλες δυτικές δημοκρατίες, όπως οι ΗΠΑ.

Διαλέξεις.

Εξετάσεις γραπτές ή προφορικές.

454 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Δ. Καιρίδης

Στο μάθημα εξετάζεται η Διπλωματική Ιστορία της Ελλάδας από το τέλος του 19ου αιώνα έως την ένταξη της χώρας στην ΕΟΚ. Εξιστορούνται συνοπτικά τα βασικά γεγονότα της εν λόγω περιόδου και αναδεικνύονται οι συνέχειες και οι ασυνέχειες της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής. Αναλύονται οι επιπτώσεις διεθνών κρίσεων, όπως οι δύο Βαλκανικοί και οι δύο Παγκόσμιοι Πόλεμοι, με έμφαση στον τρόπο με τον οποίο η Ελλάδα τοποθετήθηκε κατά περίπτωση σε αυτές. Ειδικό πεδίο

αναφοράς αποτελούν ζητήματα που άπτονται των σχέσεων της Ελλάδας με τους γείτονές της, αλλά και με τις κατά περίπτωση μείζονες δυνάμεις.

Διαλέξεις.

Γραπτές εξετάσεις.

286 ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ, ΑΜΥΝΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΝΟΠΙΟΗΣΗ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Κ. Κολιόπουλος

Ιστορική επισκόπηση της ευρωπαϊκής ασφάλειας κατά την περίοδο 1945-1991. Οι βασικές παράμετροι της ευρωπαϊκής ασφάλειας. Η Κοινή Ευρωπαϊκή Πολιτική Άμυνας και Ασφάλειας (ΚΕΠΑΑ). Το ΝΑΤΟ και η ευρωπαϊκή ασφάλεια μετά τον Ψυχρό Πόλεμο. Στρατηγικές συνέπειες τυχόν ένταξης της Τουρκίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ρωσία και ευρωπαϊκή ασφάλεια. Μεσόγειος και ευρωπαϊκή ασφάλεια.

Διαλέξεις.

Γραπτές εξετάσεις.

327 ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Χ. Παπασωτηρίου

Ο σκοπός του μαθήματος είναι α) να εξοικειώσει τους φοιτητές με τις κεντρικές εξελίξεις της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής κατά την περίοδο από τη δεκαετία του 1940 ως τις ημέρες μας που οι ΗΠΑ υπήρξαν υπερδύναμη και β) να εξετάσει τις κεντρικές εξελίξεις την αμερικανικής εσωτερικής πολιτικής κατά την ίδια περίοδο.

Διαλέξεις.

Προφορικές εξετάσεις.

337 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Δ. Σιδέρης

Το μάθημα περιστρέφεται γύρω από τη σύγκρουση που υπάρχει μεταξύ της ελεύθερης δράσης των δυνάμεων της αγοράς και της πολιτικής ρύθμισης της τελευταίας, όπως αυτή εκφράζεται μέσα από τις διάφορες οικονομικές πολιτικές – στη συγκεκριμένη περίπτωση τις δυνάμεις της αγοράς εργασίας και τις πολιτικές απασχόλησης. Υπ' αυτή την έννοια το μάθημα τοποθετείται στην καρδιά της Πολιτικής Οικονομίας, η οποία εξετάζει ακριβώς τη σύγκρουση μεταξύ αγοράς και πολιτικής.

Στο μάθημα θα εξεταστούν οι βασικές θεωρίες και τα μεθοδολογικά εργαλεία της Οικονομικής της Εργασίας με αναφορές στα μεγέθη της ελληνικής και των άλλων ευρωπαϊκών αγορών εργασίας (δείκτες συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό, δείκτες απασχόλησης, ανεργίας, επαγγελματικής διάρθρωσης, κόστους εργασίας, κ.λπ.). Θα αναλυθούν, επίσης, τα συστατικά στοιχεία της πολιτικής για την αγορά εργασίας και για την απασχόληση ορισμένων ευρωπαϊκών χωρών σε σύγκριση με την εκκολαπτόμενη ελληνική πολιτική.

Διαλέξεις.

Γραπτές εξετάσεις: Αναλόγως του ενδιαφέροντος που θα εκδηλωθεί από τους/τις φοιτητές/ριες, μπορεί να διεξαχθούν δύο έλεγχοι προόδου.

435 ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΟΥΦΕΙΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΘΕΣΜΩΝ

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Ε. Χειλά

Συμμετοχή: Δρ. Χρ. Ζιώγας

Η ανάδυση, στην αυγή του 21ου αιώνα, των εθνικιστικών και αλυτρωτικών διεκδικήσεων, τα περιβαλλοντικά προβλήματα, ο θρησκευτικός ριζοσπαστισμός και η διεθνής τρομοκρατία οδήγησαν θεωρητικούς και διαμορφωτές πολιτικής στην αναζήτηση λύσεων που να διασφαλίζουν αποτελεσματική διεθνή συνεργασία και συντονισμό ενεργειών μεταξύ κρατικών και μη κρατικών δρώντων. Περιφερειακοί οργανισμοί όπως ΝΑΤΟ, Ε.Ε και παγκόσμιοι όπως τα Ηνωμένα Έθνη, η Παγκόσμια Τράπεζα, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο αλλά και μη-κυβερνητικοί που δραστηριοποιούνται σε διαφορετικούς θεματικούς χώρους όπως περιβάλλον, ανθρώπινα δικαιώματα, ανάπτυξη κλπ κλήθηκαν, από τα τέλη της δεκαετίας του '80, να αντιμετωπίσουν τη νέα μορφή σύγκρουσης, απόρροια εθνοτικών και φυλετικών διεκδικήσεων (πρώην Γιουγκοσλαβία, Σουδάν, Ρουάντα, Ν. Οσετία) η κατάρρευση κρατικών δομών (Σομαλία, Λιβερία).

Τα διλήμματα της διεθνούς κοινότητας τόσο ως προς τις στρατηγικές επιλογές όσο και ως προς τα μέσα διαχείρισης των νέων προκλήσεων για την διεθνή ειρήνη και ασφάλεια, εξετάζονται εκτενώς στο πρώτο μέρος του μαθήματος στόχος του οποίου είναι να εξοικειώσει τους φοιτητές με την κατανόηση και εξήγηση της πολιτικής σημασίας των παγκόσμιων, περιφερειακών και διεθνικών δομών εξουσίας. Στο δεύτερο μέρος εξετάζονται οι επιμέρους χειρισμοί διεθνών και περιφερειακών οργανισμών σε συγκεκριμένες περιπτώσεις (Βοσνία, Σομαλία, Αφγανιστάν και Ιράκ) με έμφαση στην αποτίμηση δράσεων που σχετίζονται με την προληπτική διπλωματία, εδραίωση της ειρήνης και ανθρωπιστικές επεμβάσεις.

Παραδόσεις / Διαλέξεις

Δυνατότητα εκπόνησης εργασίας (ενισχυτικής και όχι απαλλακτικής των εξετάσεων). Γραπτές/προφορικές εξετάσεις

109 ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Γρ. Τσάλτας

Είναι γεγονός ότι η έκφραση «Τρίτος Κόσμος» ταυτίζεται με την έκρηξη στην παγκόσμια σκηνή των Κινημάτων Απελευθέρωσης των αποικιοκρατούμενων λαών. Επόμενο ήταν, λοιπόν, η ίδια έκφραση να συνδεθεί άμεσα, ιδιαίτερα μετά το 1960, με τη δημιουργία ενός φορέα εκδημοκρατισμού των Διεθνών Σχέσεων, με απώτερο σκοπό την άσκηση πίεσης για την εξέλιξη και την αναδιαμόρφωση του κλασικού Διεθνούς Δικαίου μέσα από την κατοχύρωση μεγαλύτερης ισότητας ευκαιριών για όλα τα κράτη της Διεθνούς Κοινότητας.

Το Διεθνές Δίκαιο της Ανάπτυξης διδάσκεται σήμερα σε όλα τα Πανεπιστήμια της Ευρώπης σαν αυτοτελής κλάδος τόσο σε προπτυχιακό, όσο και σε μεταπτυχιακό επίπεδο. Πρόκειται για έναν από τους πιο μοντέρνους κλάδους του Διεθνούς Δικαίου που διαμορφώνεται μέσα από μια νέα γενικότερη, αλλά και αναγκαστική, θεώρηση και επισκόπηση των ειδικότερων θεμάτων που εξετάζονται από όλους

τους υπόλοιπους κλάδους του Διεθνούς Δικαίου.

Σεμινάριο με διαλέξεις, παρουσιάσεις εργασιών και συζητήσεις με ειδικούς στον χώρο του Διεθνούς Δικαίου της Ανάπτυξης.

Προφορικές εξετάσεις στο τέλος του εξαμήνου. Προσφέρεται, επίσης, η ευκαιρία απαλλαγής από τις εξετάσεις, μετά από επιτυχή συμμετοχή στο σεμινάριο (γραφτή πρόοδος και εργασία).

422 ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Μ. Ευρυβιάδης

Συμμετοχή: Δρ. Α. Λαγγίδης

Το μάθημα Τουρκική Εξωτερική Πολιτική καλύπτει τα αίτια, τους παράγοντες διαμόρφωσης, τους μηχανισμούς άσκησης και την ιστορική πορεία της Τουρκικής εξωτερικής πολιτικής, από την ίδρυση της Τουρκικής Δημοκρατίας ως σήμερα. Η τουρκική εξωτερική πολιτική ανατέμνεται σε περιόδους, που χωρίζονται τόσο από μείζονες εσωτερικές δομικές αλλαγές της χώρας, όσο και από τις μεταβολές στο διεθνές περιβάλλον της Τουρκίας. Το εύρος κάλυψης των εξελίξεων εντοπίζεται χωρικά στον άμεσο και ευρύτερο περίγυρο της Τουρκίας και χρονικά από τις οθωμανικές επιρροές και καταβολές ως τη σημερινή παγκοσμιοποιημένη διεθνή πολιτική.

Προφορικές εξετάσεις στο τέλος του εξαμήνου. Προσφέρεται, επίσης, η ευκαιρία απαλλαγής από τις εξετάσεις μετά από επιτυχή συμμετοχή στο σεμινάριο (γραφτή πρόοδος και εργασία).

125 ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ II : ONE – ΕΝΙΑΙΟΣ

ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Χρ. Γκόρτσος

Στόχος του εν λόγω μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τις βασικές διατάξεις του πρωτογενούς και δευτερογενούς δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αφορούν:

1. αφενός την Οικονομική και Νομισματική Ένωση, λαμβανομένων εν' όψει των εξελίξεων για τη διαμόρφωση της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ένωσης, και
2. αφετέρου τον ενιαίο χρηματοπιστωτικό χώρο, βασικό συστατικό στοιχείο της ενιαίας αγοράς.

Παραδόσεις, σεμινάρια.

Εργασίες και προφορικές εξετάσεις.

428 ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ (JEAN MONNET)

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Γρ. Τσάλτας, Β. Καραγεώργου

Συμμετοχή: Δρ. Χ. Πλατιάς

Το αντικείμενο του μαθήματος αυτού, το οποίο εντάσσεται στο πλαίσιο του

Προγράμματος Jean Monnet της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αναφέρεται σε πρώτη φάση στη διερεύνηση των προβλημάτων της περιβαλλοντικής υποβάθμισης που αντιμετωπίζει ο ευρύτερος ευρωπαϊκός χώρος, με έμφαση σ' εκείνα που καλείται να διαχειριστεί η Ελλάδα. Στη συνέχεια, γίνεται προσπάθεια ανάλυσης των ιδιαίτερων οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων των προβλημάτων αυτών, καθώς και των πολιτικών διαστάσεων που λαμβάνουν μέσα από τις κοινοβουλευτικές διεργασίες των κρατών της Γηραιάς Ηπείρου. Τέλος, πραγματοποιείται ανάλυση και αποτίμηση της γενικότερης πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα της Προστασίας του Περιβάλλοντος, καθώς και των υπολοίπων Ευρωπαϊκών Οργανισμών και Οργανώσεων (κυβερνητικών ή μη). Σεμινάριο με διαλέξεις, παρουσιάσεις εργασιών και συζητήσεις με ειδικούς στον χώρο της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Περιβάλλοντος. Προφορικές εξετάσεις στο τέλος του εξαμήνου. Προσφέρεται, επίσης, η ευκαιρία απαλλαγής από τις εξετάσεις μετά από επιτυχή συμμετοχή στο σεμινάριο (γραφτή πρόδος και εργασία).

331 ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ: ΑΠΟ ΤΗ ΛΟΖΑΝΗ ΩΣ ΣΗΜΕΡΑ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Μ. Ευρυβιάδης

Συμμετοχή: Δρ. Α. Λαγγίδης

Εξετάζονται οι Ελληνοτουρκικές σχέσεις από το 1923 έως το 2006 από πλευράς διεθνών σχέσεων, διεθνούς δικαίου και διπλωματικής ιστορίας. Το Αιγαίο, η Κύπρος, οι μουσουλμανικές μειονότητες στην ελληνική Θράκη, η ελληνική μειονότητα στην Τουρκία (Κωνσταντινούπολη, Ίμβρος, Τένεδος), το καθεστώς του Οικουμενικού Πατριαρχείου και η ευρωπαϊκή πορεία της Τουρκίας αποτελούν τις βασικές ενότητες του μαθήματος. Προαιρετικά δίνεται η δυνατότητα επιτόπιων επισκέψεων των φοιτητών στη Θράκη και την Κωνσταντινούπολη. Συνδυασμός διαλέξεων και σεμιναρίων. Αξιολόγηση με γραπτές είτε προφορικές εξετάσεις και εργασίες.

418 ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ, ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ ΚΑΙ ΚΙΝΗΜΑΤΑ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Μ. Ευρυβιάδης

Συμμετοχή: Δρ. Α. Λαγγίδης

Το μάθημα καλύπτει σε ιστορικό εύρος μια περίοδο που ξεκινά από την περίοδο της αποικιοκρατίας και των κατάλοιπων της στον χώρο, μέχρι σήμερα και επικεντρώνεται στις ιδιαιτερότητες των κοινωνικών, των πολιτικών δρώντων και των ιδιαζόντων για την Μέση Ανατολή κινητήριων μοχλών της ιστορίας. Ένα μείζον τμήμα της διδασκαλίας αφιερώνεται στο Ισλάμ, ως καθοριστικού παράγοντα στις όποιες εξελίξεις τον χώρο και στην ευρύτερη διεθνή πολιτική. Διαλέξεις, σεμινάριο. Γραπτές ή προφορικές εξετάσεις με δυνατότητα εργασιών ενισχυτικών της επίδοσης.

466 ΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΕΣ ΤΩΝ ΒΑΛΚΑΝΙΩΝ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Χρ. Παπάζογλου

Ανάλυση των εμπειριών των Βαλκανικών χωρών κατά τη διαδικασία του μετασχηματισμού τους σε οικονομία αγοράς. Ο ρόλος της νομισματικής, δημοσιονομικής και συναλλαγματικής πολιτικής. Διεθνείς οικονομικές σχέσεις: Εμπορικές σχέσεις, κίνηση κεφαλαίων και ξένες άμεσες επενδύσεις. Οικονομικές σχέσεις με την Ευρωπαϊκή Ένωση και προοπτικές ένταξης.

Διαλέξεις.

Γραπτές ή προφορικές εξετάσεις.

262 ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ: Χ. Ταγαράς, Μ. Μενγκ – Παπαντώνη

Εξοικείωση των φοιτητών με τα ζητήματα του *lato sensu* ιδιωτικού διεθνούς δικαίου, που περιλαμβάνει όχι μόνο τις συγκρούσεις νόμων, αλλά και το δικονομικό διεθνές δίκαιο, την ιθαγένεια και το δίκαιο κατάστασης αλλοδαπών. Η βαρύτητα θα δοθεί στα ζητήματα που συνδέονται εγγενώς με τις διεθνείς ευρωπαϊκές και περιφερειακές σπουδές (λχ. στις ενωσιακές πράξεις «δικαστικής συνεργασίας σε αστικές υποθέσεις», κυρίως δε στους κανονισμούς Βρυξέλλες I και Ρώμη I), με παράκαμψη κατά το δυνατόν των καθαρώς νομικού χαρακτήρα ζητημάτων.

Οι ενδιαφερόμενοι φοιτητές μπορούν να κάνουν σύντομες γραπτές παρουσιάσεις αποφάσεων του Δικαστηρίου επί των ως άνω ενωσιακών πράξεων, ενώ, αναλόγως της καλύψεως ή μη της ύλης, μπορεί να υπάρχει και απροειδοποίητο τεστ κατά τη διάρκεια των μαθημάτων. Οι εξετάσεις επιδιώκεται να είναι προφορικές.

Διαλέξεις.

Προφορικές εξετάσεις.

431 ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ: Ζ. Καραγιαννοπούλου

Στόχος του μαθήματος είναι η ευαισθητοποίηση των φοιτητών/τριων στις διαφορές που υφίστανται στη θέση ανδρών και γυναικών στις κοινωνίες των σύγχρονων οικονομικά ανεπτυγμένων χωρών. Το μάθημα θα εστιάσει την προσοχή στην παρουσίαση και κριτική ανάλυση των «δράσεων» που έχουν υιοθετηθεί από διεθνείς (Ο.Η.Ε.) και περιφερειακούς οργανισμούς (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Συμβούλιο της Ευρώπης κ.ά.) για την άρση των υφιστάμενων ανισοτήτων λόγω φύλου. Αντικείμενο επίσης του μαθήματος είναι η αναφορά σε εθνικές πολιτικές.

Εισαγωγικές διαλέξεις από τη διδάσκουσα και κατόπιν σεμιναριακού τύπου οργάνωση. Οι φοιτητές/τριες θα αναλάβουν την παρουσίαση θεμάτων τα οποία αποτελούν μέλος της ύλης του μαθήματος.

Γραπτές εξετάσεις. Οι φοιτητές/τριες που παρουσίασαν μια θεματική θα έχουν το δικαίωμα να εκπονήσουν γραπτή εργασία η οποία θα έχει απαλλακτικό χαρακτήρα.

ΝΕΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Με τις από 18.6.2003 και 25.6.2003 αποφάσεις της Γ.Σ. του Τμήματος, έχει αποφασισθεί το νέο Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος.

- Οι στόχοι του Αναθεωρημένου Προγράμματος Σπουδών είναι οι εξής:
  1. μειώνει τον κατακερματισμό των γνωστικών αντικειμένων, ο οποίος επιβαρύνει τους/τις φοιτητές/τριες με ένα αντι- παιδαγωγικά μεγάλο αριθμό μαθημάτων ανά εξάμηνο σπουδών.
  2. επιτρέπει στους/στις φοιτητές/τριες να εμβαθύνουν σε δύο γνωστικά πεδία από τα βασικά που καλλιεργούνται στο Τμήμα επιλέγοντας **Πρωτεύουσα** και **Δευτερεύουσα Δέσμη μαθημάτων** στο 4^ο έτος σπουδών. Αυτή η επιλογή, όμως, θα είναι «καθοδηγούμενη» καθώς θα «ρυθμίζεται» από τα προαπαιτούμενα μαθήματα που ο/η φοιτητής/τρια θα πρέπει να έχει ολοκληρώσει επιτυχώς.
  3. συμβάλλει στη βελτίωση της διδασκαλίας εξασφαλίζοντας ότι από το 4^ο έτος σπουδών οι φοιτητές/τριες θα μπορούν να δηλώνουν Πρωτεύουσα και Δευτερεύουσα Δέσμη και να παρακολουθούν τα μαθήματα μόνον εφόσον έχουν επιτύχει στα προαπαιτούμενα αυτών των μαθημάτων, ώστε να εξαλειφθεί το φαινόμενο ο κάθε διδάσκων να αναγκάζεται να κάνει εκτενείς ανακεφαλαιώσεις σε ύλη που υποτίθεται ότι οι φοιτητές έχουν κάνει κτήμα τους σε προγενέστερο εξάμηνο.

Οι κυριότερες καινοτομίες και τα βασικά στοιχεία του νέου Προγράμματος είναι:

- Μείωση των μαθημάτων από 8 σε 6 ανά εξάμηνο σπουδών. (Σύνολο μαθημάτων: 48 για τα 8 εξάμηνα, αντί των 64 μέχρι σήμερα).
  - Θέσπιση δεσμών μαθημάτων εμβάθυνσης σε τέσσερα (4) διαφορετικά γνωστικά πεδία (άτυπες κατευθύνσεις). Οι δέσμες δεν θα αναγράφονται στο Πτυχίο σύμφωνα και με την απόφαση της Γ.Σ. του Τμήματος.
  - Ορισμός αριθμού μαθημάτων ως προαπαιτούμενων για την επιλογή πρωτεύουσας και δευτερεύουσας δέσμης εμβάθυνσης στο 7^ο και 8^ο εξάμηνο.
  - Τα **τρία** από τα γνωστικά πεδία θα ανταποκρίνονται στις υπάρχουσες επιστημονικές πειθαρχίες που καλλιεργούνται στο Τμήμα και το **τέταρτο** θα είναι «πολυεπιστημονικό».
- Οι τέσσερις δέσμες έχουν ως εξής:

1^η Δέσμη: Διεθνές Δίκαιο και Θεσμοί

Επιστημονικό πεδίο: **Νομική Επιστήμη** με ειδικότερα αντικείμενα:

1. Διεθνές Δίκαιο & τους ειδικότερους κλάδους του Διεθνούς Δικαίου (Δίκαιο της Θάλασσας, Αέρα-Διαστήματος, Οικονομικό, Περιβάλλοντος, Ανάπτυξης, Δικαιώματα του Ανθρώπου, Ανθρωπιστικό κ.λπ.)
2. Διεθνείς & Ευρωπαϊκοί Περιφερειακοί Θεσμοί
3. Φιλοσοφία & Μεθοδολογία του Δικαίου

2^η Δέσμη: Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση

Επιστημονικό πεδίο: **Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση** με ειδικότερα αντικείμενα:

1. Ευρωπαϊκό Δίκαιο & Θεσμοί
2. Ευρωπαϊκές Πολιτικές
3. Ευρωπαϊκή Οικονομική/Πολιτική Ολοκλήρωση

3^η Δέσμη: Διεθνείς Σχέσεις

Επιστημονικό πεδίο: **Πολιτική Επιστήμη** με ειδικότερα αντικείμενα:

1. Θεωρία & Ανάλυση Εξωτερικής Πολιτικής-Διπλωματίας
2. Συγκριτική Πολιτική και Σπουδές Περιφερειών
3. Στρατηγικές Σπουδές

4^η Δέσμη: Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις

Επιστημονικό πεδίο: **Οικονομική Επιστήμη** με ειδικότερα αντικείμενα:

1. Πολιτική Οικονομία/Οικονομική Πολιτική
2. Διεθνής Πολιτική Οικονομία
3. Περιφερειακές Οικονομίες
4. Διεθνής & Ευρωπαϊκή Οικονομική Ολοκλήρωση

• Επιλογή συνδυασμού δύο (2) δεσμών μαθημάτων εμβάθυνσης από τους/τις φοιτητές/τριες στο 7^ο και 8^ο εξάμηνο: η μία στο πρωτεύον πεδίο και η άλλη στο δευτερεύον πεδίο.

• Η Πρωτεύουσα Δέσμη έχει 3 υποχρεωτικά μαθήματα (ανά εξάμηνο), η δευτερεύουσα 2 υποχρεωτικά μαθήματα (ανά εξάμηνο) και οι φοιτητές/τριες μπορούν να επιλέγουν 1 μάθημα επιλογής (ανά εξάμηνο). (Συνεπώς, με την περάτωση του 8^{ου} εξαμήνου ο/η φοιτητής/τρια θα έχει ολοκληρώσει 6 μαθήματα στην πρωτεύουσα δέσμη, 4 μαθήματα στη δευτερεύουσα δέσμη και 2 μαθήματα επιλογής). Τα 2 μαθήματα επιλογής μπορεί να αντικατασταθούν, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, από την εκπόνηση Πτυχιακής Εργασίας.

Η Πτυχιακή Εργασία

Με απόφαση της Γ.Σ. την 1/10/2008 αποφασίστηκαν τα εξής:

1. Θα επιλέγει ο/η φοιτητής/ρια στο Η' εξάμηνο σε μάθημα της πρωτεύουσας δέσμης την πτυχιακή του.
2. Θα παραδίδει ή στην εξεταστική του Ιουνίου ή στην επαναληπτική του Σεπτεμβρίου.
3. Θα απαλλάσσεται από το μάθημα της επιλογής του Η' εξαμήνου.
4. Έχει οριστεί αριθμός σελίδων της πτυχιακής εργασίας (min50-max80 σελίδες), (250, περίπου, λέξεις ανά σελίδα).
5. Θα ορίζει ο κάθε τομέας στην αρχή του ακαδημαϊκού έτους τις θεματικές για

- πτυχιακές εργασίες οι οποίες θα αλλάζουν κάθε χρόνο.
6. Θα ορίζει ο κάθε τομέας τον Επιβλέποντα Καθηγητή.
  7. Θα ορίζει ο κάθε τομέας στην αρχή του ακαδημαϊκού έτους την Τριμελή Επιτροπή.
  8. Και οι τρεις τομείς θεωρούν ως απαραίτητη προϋπόθεση για να πάρουν οι φοιτητές/ριες πτυχιακές εργασίες να έχουν περάσει όλα τα μαθήματα της πρωτεύουσας δέσμης στο Ζ' εξάμηνο με μέσο όρο επτά (7) και άνω.
  9. Από κοινού οι τομείς όρισαν το χρονικό διάστημα κατά το οποίο οι ενδιαφερόμενοι φοιτητές/ριες θα δηλώνουν θέμα για πτυχιακή εργασία. Αυτό θα είναι έως και 15 μέρες μετά την ανακοίνωση και των τελευταίων αποτελεσμάτων της εξεταστικής περιόδου του χειμερινού εξαμήνου.
  10. Θα ορίζει ο κάθε τομέας ανάλογα με τον αριθμό των φοιτητών/ριών που θα πάρουν πτυχιακή εργασία και τις ημερομηνίες που θα τις υποστηρίξουν ενώπιον της Τριμελούς Επιτροπής τους (χρονικό διάστημα Ιούνιο- Ιούλιο ή Σεπτέμβριο).
  11. Ισχύουν **4 (τέσσερα) προαπαιτούμενα**, προκειμένου να δηλωθούν η Πρωτεύουσα και η Δευτερεύουσα Δέσμη στο 7^ο Εξάμηνο (2 για κάθε Δέσμη).
  12. Δεν θα υπάρχουν προαπαιτούμενα για τα μαθήματα επιλογής.